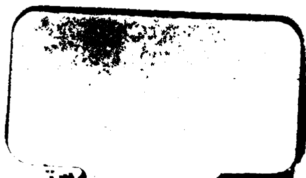

Shaw

EN MODERNE HVERDAGSHISTORIE

KARL LARSEN

EN MODERNE HVERDAGS-HISTORIE

KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

FORLAGETS BOGTRYKKERI
1906

DANSKE ÆGTEFOLK
TILEGNET

Fru Antonie havde for godt et halvt Aar siden faaet sin Datter gift, og naar hun nu traf Venner og Bekendte, var det stadige Spørgsmaal, om hun ikke følte sig frygtelig alene — hun, som kun havde det ene Barn!

Og da svarede Antonie altid: „Ja, det er jo et stort Savn," men tænkte ved sig selv, at Mennesker spurgte utrolig ørkesløst og Sproget var noget af det mest klodsede paa Jorden og ens Tanker ikke stort bedre.

Thi efter at hun og hendes Mand havde taget Afsked med deres eneste Barn, var det i Antonies hjemlige Ensomhed gaaet saa besynderligt op for hende, at hun sit Liv igennem havde vandret om i en Taage af Indtryk og Stemninger, som kun en sjelden Gang og ret vilkaarligt var bleven spredt af en Stump Forstaaelse. Og naar disse Forstaaelsens Glimt havde splittet hendes Følelse af Behag eller Ubehag, var

det atter saa fortvivlende svært at faa dem udtrykt i Ord.

Det var saa pinagtigt, fordi Antonie med sine syv og tredive Aar følte en stærkere og stærkere Trang til at forstaa.

Livet var begyndt at forbavse hende for anden Gang — og paa en helt forskellig Maade fra den første.

Dengang var det Livets uendelige Skønhed, Rigdom og Bevægelighed, der greb hende, og som det først og fremmest kom an paa at kunne *fatte* — ikke paa den Maade *forstaa*. Og hun fattede hele denne Uendelighed gennem sin lige saa uendelige Kærlighed til sin Mand og alt, hvad der var hendes og hans. De ejede sammen deres Hjem, deres Børn og hans Virken. Der ud over var der for Antonie kun en Mængde Ting, som man kunde have mere eller mindre Kendskab til, og som hun gik til ham om, naar hun af en eller anden Grund vilde vide Besked.

Hos sine Forældre paa Landet var hun i sin Tid bleven opdraget under Religionens Tegn. Selvfølgeligt ledede Gud i Himlen Naturen og Menneskenes Liv i Sorg og

i Glæde. Da Antonie i sin Tid traf sin Mand, havde hun intet Øjeblik tvivlet derpaa. Synd, Naade og Forløsning var hende fortrolige Begreber, vel kendte fra Barneverdenen, og gennem Frelserens Lidelse og Død farvede af fanatisk Kærlighed.

Saa lærte denne Jomfru en Mand at kende og gennem ham alt, hvad der virkelig blev en voksen Kvindes Liv.

Og som han flyttede hende fra Forældrenes jævne Stuehus paa Landet ind i en rig Lejlighed i København, saaledes bar han hende kærligt fra hendes Barnetro over i sin Livsanskuelse, som han kaldte det med en Betegnelse, hun egentlig først lærte at kende med ham. Selve det Ord havde for hende ikke Religionens ærefrygtsfulde Højtid, men noget langt mere nærværende og varmt. Og det var dog en Tro.

Nu, tyve Aar efter, syntes hun, at hendes Mands Tro var bleven ham en Bog, der staar paa Hylden, og som man ikke mere vender tilbage til. Og hun var faldet fra den og havde med egne Hænder og i Løndom maattet bygge sig et Alter.

De Veje, ad hvilke hun og hendes Mand vandrede Livet sammen, forekom ofte Antonie som et Menneskes og dets Spejlbilledes, lige ens og lige unærmeligt adskilte.

Var det egentlig ikke med Børnene, at det var begyndt saaledes? Uagtet hun havde fundet, at intet maatte kunne binde hendes Mand og hende mere utroligt sammen end disse Børn, der var lige saa meget hans som hendes, og som han havde samme Rettigheder og Pligter overfor som hun! Men igennem tunge Lidelser — der hurtigt blev tavse — lærte hun, at en Fader og en Moder ikke føler ens for deres Børn, i samme Takt, med samme Lidenskab. Det var saa smertefuldt gaaet op for hende, at en Moder maa være alt for ofte ene med sit Barn. Hun havde kæmpet meget, inden hun bøjede Hovedet under denne Livets Lod og fandt den nærende Tilfredsstillelse midt i Savnet, som altid følger, naar man retter sig efter Naturen.

Men nu var hendes Dreng død og hendes voksne Datter givet til en fremmed Mand, der havde rejst al Elskovens Trylleild mellem hende og hendes Barn ... og Fru An-

tonie var bleven ene og begyndt at gruble.

En tidlig Søndag Formiddag i Marts kom hun stille ind i sin store, lyse, tre Fags Hjørnestue.

Et Par Værelser borte lød hendes Mands Violinspil — som sædvanligt. Han kunde lige saa godt være bleven Musiker, som han nu var Videnskabsmand, sagde hans Venner blandt Kunstnerne.

Antonie havde altid forstaaet sig endnu mindre paa Musik end paa Videnskab. Men tidligere spillede han ofte for hende — da var det mest Klaver — og medens hun saa paa hans Pande, Nakke og de fine Hænder, følte hun sig som i sit Livs oprigtigste og mest smægtende Øjeblikke. Nu kaldte han Klaveret et Orkestrion og spillede kun Kammermusik, sammen med nogle faa udvalgte; Dage igennem kunde han sidde og øve sig i sit Værelse.

Antonie stod stille: Lød det ikke rørende ... ensomt! Hun fik en brændende Lyst til at løbe over til ham, omfavne ham og kysse ham. Men saa vidste hun, at Fortryl-

lelsen i samme Øjeblik vilde være hævet. Han vilde se paa hende med smilende Øjne og maaske klappe hende, som om hun havde været et lille, muntert Barn.

Det var jo det fortvivlende, at hun efterhaanden havde ham mest, naar han var borte fra hende, midt i sit eget, og hun saa kunde tænke paa ham og føle med hans Ensomhed ...

Der laa to Breve og ventede henne paa Antonies Skrivebord.

Det ene var fra Datteren og indeholdt blot en Aftale angaaende Dameskræderen.

Antonie vippede Brevet lidt i sin Haand: Ja, der stod ikke andet!

Hvor Livet dog var underligt! At ens Barn, som man havde undfanget og født og stadig følte for, som om det var et Stykke af en selv, *maatte* blive selvstændigt, som hendes Anna, der nu havde været gift i over et halvt Aar og var indesluttet tavs overfor sin Moder om al det unge Ægteskabs vanskelige Lykke — eller Ulykke? Hvad var det? Antonie kunde have stillet sig paa Lur ved alle Nøglehuller og lyttet bag alle Vægge, om hun i sin Ængstelse

havde kunnet skaffe sig det at vide. Men hendes Barn var bleven utilgængeligt fremmed for hende og havde egentlig været det fra det Øjeblik, de første Følelser for Mænd var begyndt at røre sig hos hende. Disse Mænd!

Antonie greb hurtigt det andet Brev. Det var fra hendes Fader — han var da noget andet end alle andre Mennesker!

Hun læste: „Min kjære Antonie! Det er din Moder og mig en stor Glæde at kunne meddele Dig, at det nu er ganske afgjort, at din Broder August og hans Kone tager den lange Rejse fra Amerika herover for at besøge os, og fik jeg idag et langt Brev fra ham derom. Dette skal jeg sende Dig, naar din Moder selv har læst det. Vi haabe begge til Gud, at vi maa leve saa længe og opleve denne store Glæde at samles med Eder begge og med din kjære Mand og Datter og hendes unge Mand. Vi ere begge ved en god Helsen; men i vor Alder kan der let tilstøde noget, og nogle Maaneder blive en lang Tid. Jeg mærker det dog, at de syv og halvfjerds nærme sig, og er jeg, hver Dag, der gaar, Vorherre taknemmelig

for, at jeg ikke nødsagedes til at sælge Gaarden og bo i Byen, thi jeg kunde ikke være bleven ved at drive den; men Vorherre sendte mig en Mand, som der ikke findes mange af nu for Tiden og som tillader mig gamle Mand at arbejde med, saa godt jeg er i Stand til, og kan jeg ogsaa udrette et og andet, da et langt Liv som Landmand medfører visse Erfaringer, som de unge, der ville tage derefter, vel kunne drage sig til Nytte. At have Forvalter paa en saa lille Gaard er jo altid et Vovestykke, om endogsaa han er udgaaet fra Bondestanden og ikke holder sig for god til denne. Men Gudskelov er det, snart i en Række af Aar, gaaet godt, og er ogsaa hans Familie med de to opvakte Børn os til megen Adspredelse og Glæde. Ja, min kjære Antonie, det er os tidt og ofte som en kjær Erindring om dengang, I vare smaa, I kjære Børn, og naar hans lille Pige gaar i Haven og hjælper mig med Pindene til Blomsterne, saa maa jeg tænke paa, da Du begyndte at hjælpe mig med din lille, grønne Spade ...“

Fru Antonie førte hastigt Brevet op til

sin Mund og kyssede det. Saa stærkt bevæget følte hun sig, at hun skottede til Døren og var lykkelig over at være ene. Derpaa sad hun stille, med Brevet i sit Skød, og trængte Taarerne tilbage, som havde været lige ved at komme.

Med inderlig Glæde læste hun videre om de kendte Ting, som fra Aar til Aar egentlig altid var de samme, Avlingen, Kreaturet, Haven.

Hvor var de ikke netop dejligt de samme!

I mange Aar havde de egentlig lydt for hende som svage Røster af noget fjernt og forbigangent.

Men de var ikke bleven forbi. De havde ventet trofast og vendte nu tilbage til hende, som havde de været hendes indtil den Dag i Dag.

Hun læste videre: „Vi haabe alle paa et bedre Aar end som det sidste, der jo ikke var med de bedste; men et lille Overskud kunde vi dog se tilbage paa. Og med hvert Aar, der gaar, glæder dette din Moder og mig mere, thi naar vi engang lukke vore Øjne, vilde vi dog gerne kunne efterlade

vore kjære Børn i hvert Fald noget, om end de, Gud være lovet, ikke trænge; men vilde det dog gaa os nær til Hjerte, om der ikke tilfaldt Eder et lille Udbytte af vort Arbejde ..."

Antonie rejste sig meget hurtigt fra Stolen. Nej, hun *vilde* ikke græde! Saa kunde Henrik ogsaa se, at hun var rødøjet og vilde give sig til at spørge.

Hun aabnede energisk sin Skrivebordsskuffe og gemte omhyggeligt Brevet. Gik nogle Skridt og stod pludseligt stille foran det store Pillespejl.

Herrer smigrede hende ofte med at sige, at man kunde tage fejl af Datteren og hende. Der var noget i det. Hendes Figur havde ikke lidt, Teinten var bevaret, det brune Haar ikke graanet. Og de langvippede Øjne — deres Farve og Glans var ikke sløvet. De, som Henrik i sin Tid kaldte mørktdryppende blaa som lapis lazuli Stenen!

Hvorfor skulde saa Livet ligesom glide hende ud af Hænderne? For det gjorde det.

Hvorfor?

Der var svimlende stille omkring hende. Hendes Mand var hørt op at spille — hvad bestilte han derinde? I hvert Fald var hun næppe i hans Tanker.

Skulde hun dog ikke løbe ind til ham, slaa sine Arme om ham og tvinge ham ind til sig, saa han kunde blive lige saa optaget af hende som dengang han sagde, at hun ikke noget Øjeblik paa Dagen var ham fjern.

Men hun betvang sig — der kom en Skræk over hende, som havde hun været ved at falbyde sig!

Nervøst gik hun lidt om i Værelset, flyttede en Smule paa en Ting her og en Ting der, saa hvad Klokken var paa hendes lille Standuhr, hvor to fine lapis lazuli Søjler stod paa det øverste af tre smaa lapis lazuli Trappetrin og bar den gyldne Uhrskive — hendes Mands berømte Gave!

Nej, det var ikke til at udholde! Nu løb hun over til ham.

Da stod han i Døren.

Med de roligt brune Øjne, der nu saa sjældent havde et zitrende Glimt. Med de smukke, fine Hænder, der nu saa ud, som

vendte de kun Blade i Bøger eller spillede paa et Instrument. Med det endnu tykke Haar, men som var bleven graat og næsten virkede som lagt over med Sølv.

Han smilede.

Antonie følte sig pludselig saa underligt indvendig stiv. Men gennem Tiderne var hun vænnet til at beherske sig og smilede til ham igen.

„Er Frokosten snart færdig?" spurgte han.

Uden at Smilet svandt paa hendes Ansigt, gik Antonie hen for at trykke paa den elektriske Knap. Men endnu inden hun havde faaet rørt den, bankede det let paa Døren.

Stuepigen, i Søndags straalende hvidt Forklæde og hvid Kappe, stod paa Dørtrinet.

„Maa jeg rette an?"

„Ja, det ved Gud De maa," svarede Henrik tilfreds.

Medens de sad og spiste, spurgte Henrik pludseligt, om de ikke skulde tage ud

til Antonies Forældre paa Landet. Vejret var saa smukt.

Antonie saá over paa ham.

Havde han dog nu ikke, med kærlig Velvilje, ubevidst gættet hendes Tanker?

Hun følte, hvorledes der skød op i hende en taknemmelig Glæde, der straks fulgtes af oprigtig Hensyntagen til ham.

„Jamen har Du ogsaa Tid til det, Henrik, og Lyst? For vi kunde jo godt vente til en anden Dag."

Men da hun paa hans Svar og Mine følte, at det virkelig vilde more ham selv, saa at de sammen kunde faa noget ud af den Tur og det Besøg hos Forældrene, var det, som om hver Sky var blæst af hendes Sind.

Hun spiste færdig og gjorde sig i Stand med utrolig Hast, fik pyntet sig og taget paa, netop hvad hun syntes klædte hende bedst og han holdt mest af.

Nede paa Gaden vilde han tage en Droske for at spare hende at gaa hurtigt; men hun vilde holde Trop med ham og kom til Toget i sidste Øjeblik, rødkindet og munter.

De naaede lige ind i en Kupé, og da de

nu kørte af Sted, i Solskin, med grønne Marker paa begge Sider af Banelinjen, kunde intet Menneske føle sig gladere end Antonie — og yngre. Hun rettede lidt paa sin Mands Slips og trak ned i hans Frakke. Han, der var saa køn en Mand, var virkelig ikke gammel nok til at være nonchalant med sit Tøj, og han saá da ogsaa i Dag saa elskværdig og ung ud, trods de syv og fyrretyve Aar og de graa Haar.

Paa saadan en Dag var Tiden svunden ud af Verden; der var ingen Forskel paa gamle Dage og nu. Solen lyste som dengang, Vintersæden pippede op af Marken som dengang, Livet skulde til at begynde igen som dengang. Vinteren var borte og glemt, han og hun sad ved et Kupévindue sammen og saá ud i Solskin som dengang.

Hun trykkede inderligt hans Haand.

„Længes Du efter Forældrene?“ spurgte han kærligt.

„Ja, umaadeligt. Og saa kunde jeg dog i dette Øjeblik helt undvære dem.“

„Hvad mener Du med det?“ spurgte han. Og der skød et interesseret Udtryk hen over den stille, venlige Glæde i hans Miner.

Det var, ligesom der blev slaaet en Bom ned inde i Antonie, saa at hun slet ikke kunde svare, selv om hun havde villet. Løbet, Flugten i hendes Stemning var stoppet op lige med det samme.

„Hvordan mener Du det?“ gentog han.

„Aa, Du er da ikke Forhørsdommer,“ svarede hun, overmandet af Ærgrelsen over, at han, som ofte, kunde ødelægge en Stemning med overflødige Spørgsmaal, der ligesom helt dumpede ud af ham.

Men et Øjeblik efter fortrød hun det; for han kunde jo ikke gøre ved det og havde ikke sagt det i en ond Mening. Hvis de havde været alene, kunde hun godt have bedt ham om Forladelse for sin Opfarenhed. Nu saa hun blot paa ham og sagde bønfaldende: „Vi skal have en rigtig dejlig Dag i Dag — en af vore gamle Dage!“

Og da blev Udtrykket i hans Øje atter kun venligt og blødt.

Toget standsede.

Der laa nu halvt en Villaby, halvt endnu en Landsby, omkring Stationen, paa Vejen til Antonies Barndomshjem.

For Antonie var hvert et Skridt herude Historie og Deltagelse. Naar en stor og smuk gammel Have var bleven delvis skovet for at give Plads til Byggegrunde, følte hun det som et sørgeligt Tab af noget skønt og minderigt, og paa den anden Side, naar det var en fattig Dreng, hun engang havde kendt, der nu som Købmand og Byggespekulant omkalfatrede den halve Egn, syntes hun, det var en Glæde, man maatte tage Del i, sammen med hans Kone, som hun ogsaa kendte godt, og Forældrene, der endnu levede. Men at Væverens gamle Hus bestandig stod som i hendes Barndom, med de samme blaa Kopper med forgyldte Hanke stillede til Stads i Vinduet, voldte hende dog næsten den allerstørste Glæde.

„Som der dog bliver ved at komme Mennesker herud!“ sagde hun, medens de gik rask af Sted. „Nu kender jeg snart ikke de halve af dem, tror jeg. Og man kan ikke engang rigtig blive ved at følge med de gamle. Det er ogsaa“ — hun ledte efter Ordet — „virkelig sørgeligt.“

„Ja, Du har faaet en hel lille Verdensby paa over attenhundrede Sjæle at passe paa,“ sagde Henrik med sit Smil.

„Pedant!" svarede hun bare og lo. Lo ad slet ingenting. Der var ikke det i Verden, som ikke syntes hende morsomt i Dag ...

For at komme til Forældrenes Gaard maatte man først igennem en Allé af Lindetræer, der førte ind i Avlsgaarden. Stuehuset vendte til den anden Side, ud imod Haven.

Antonie tog sin Mand under Armen, da de gik derop imod.

„Nu skal vi se at komme bag paa dem," sagde han og begyndte at gaa forsigtigt allerede nede i Alléen.

De var der.

Alting laa stille hen.

Inde i Gaarden skinnede Solen over den fuldstændigste Søndagsro. Der var intet levende Væsen at opdage, hverken paa de tavse Brosten eller bag Længernes Ruder; man hørte kun svagt, at en Hest kunde røre paa sig indenfor de lukkede Stalddøre. Ogsaa hele Bagsiden af Stuehuset var som uddød.

Men alligevel havde Henrik og Antonie ikke naaet Stentrappen, inden Døren blev

lukket sagte op inde fra, og hendes Moders lille, spinkle, nedad voksede Skikkelse stod der, med et hvidt strikket Sjal kastet over Skuldrene.

„Vi saa inde fra Havestuegangen, at I kom."

„Og vi, som skulde have overrasket Jer!" sagde Antonie helt ærgerlig.

Henrik rystede paa Hovedet: „Jamen der er intet levende Væsen, der kan se som en Landmand paa sine egne Enemærker."

Faderen kom til, rynket, med tyndt, hvidt Haar, men rødmusset og med klare Øjne.

Antonie omfavnede og kyssede baade Moderen og Faderen. Hun blev ved at klappe og klappe den langhaarede, røde Jagthund, som sprang op ad hende og gøede og gøede, og som hun ikke vilde give sin Fader Lov til at kommandere i Ro.

Hun kunde have lukket sine Øjne i af bare Lykke. Alting om hende, Lys og Luft, Lugt og Lyd, Straataget paa Længerne, Teglene paa Stuehuset, altsammen sugede det hende ligesom helt op i sig ... her var Freden, hvortil man altid kunde vende tilbage!

Det traf sig saa heldigt, at Forældrene netop var færdige med Middagssøvnen og skulde til at tænke paa Kaffen.

Antonie og Henrik fik Tøjet af og kom ind i Vinterdagligstuen, hvor der alene var Varme.

Men Antonie maatte ind at vende sig lidt i den kolde Havestue med den tilslaaede Veranda. Her mødte hende den stille, indelukkede Luft, hun kendte saa uendelig godt, og hvori der var en lille syrlig Duft af Frugt, som laa gemt hen. Et Par Vinduer stod aabne for at faa frisk Luft ind, i Dag, da det var Solskin. Haven virkede lille i sin Nøgenhed uden al den Løvets Fylde, der om Sommeren gjorde den til en Verden. I Bedet omkring Flagstangen stod de første smaa Duske hvide og rødgule Foraarsblomster.

Moderen lettede paa Døren: „Du skal komme ind i Varmen, Antonie, Du kan jo gaa og forkøle Dig.“

„Ja, ja, ja — nu kommer jeg, Mo'er!“

„Fa'er og Din Mand vil lidt i Marken, til vi drikker Kaffe.“

Antonie havde haft størst Lyst til at gaa

med Herrerne, men blev selvfølgeligt hos Moderen og hendes Hækletøj. De talte længe om dem ovre i Amerika og deres Komme. Siden gik de sammen omkring i Huset og Køkkenet og tog Jordbærsyltetøj frem, der havde holdt sig udmærket; det skulde de have til Kaffen, med smaa Tvebakker.

Da Mændene kom hjem, var Antonie en Tur med ude i Staldene, medens Moderen og Pigen gjorde i Stand til Kaffen.

Og inden Aften gik Faderen, Henrik og hun endnu en lang Tur over Markerne helt op til Udsigtsbænken, der den Sommer vilde blive ganske skjult i Rugen.

„Gaa nu ikke alt for meget," havde hendes Moder sagt til den gamle, „saa kan Du dog kende det i Morgen. Og tag en tykkere Frakke paa."

Men det kunde han ikke lide at høre: han havde netop i Vinter taalt saa godt at gaa, og han blev kun daarlig, naar han sad for meget inde i Varmen ...

Den hele Dag svandt for Antonie, som om det havde været et Øjeblik. Da hun og Henrik om Aftenen sagde Farvel, var det

hende næsten, som om hun først nu vaagnede til Bevidsthed. Saa tænkte hun ogsaa paa Henrik, om han dog maaske alligevel ikke havde kedet sig, og hvad han egentlig havde taget sig til, skønt hun havde hørt om det eller set det altsammen, lige ned til den ene store og ene lille Snaps, som han efter gammel Hævd drak til Aftensmaden sammen med Faderen.

Forvalteren kørte dem til Stationen i Jagtvognen.

„Har Du haft det rart, Henrik?“ spurgte Antonie.

„Storartet!“ svarede han oprigtigt.

Da kunde hun godt have sagt Tak, saa nær kom han hende ved det Svar.

Nu var det mørkt og koldt. De var tullede ind, Henrik og hun, i nogle af de Overstykker og Dækkener, som de altid havde saa mange af paa Landet. Himlen laa, høj og stjerneklar, over den lille nøgne Lund, hvorigennem de kørte, over Marker, Haver, spredte Bygninger, hvor fredelige Lys var tændte. Det gav Genlyd fra Husene, da de klaprede igennem den lille By. Stationens grønne og røde Signallygter

skinnede bedaarende alene fra en ensom, høj Stang.

Toget kom.

Antonie satte sig stille til Rette inde i Kupéen.

„Er Du træt, min Ven?“ spurgte Henrik.

Og da syntes hun egentlig, det var Synd imod ham at sige Ja! men maatte alligevel gøre det, uagtet hun ikke var det mindste træt.

Hun *kunde* slet ikke snakke nu. Det, hun følte, vilde hun kun have kunnet udtrykke ved at gemme sig ind hos ham og maaske græde, eller ved at kysse ham længe og holde uventet op, eller lade ham kærtegne sig, medens hun gjorde Forsøg paa at undslippe ham og han forhindrede det. Og Mænd var opdraget med en Overtro paa Ord, alting skulde man kunne sige i Ord, og Ord skulde indeholde altid samme Mening. Mænd troede paa Sandheden af Ord, vilde bestandig have, man skulde prøve paa at proppe Stemning og Følelser i Ord, ligesom Solskin paa Flasker. Derfor maatte man lyve for dem, hvor gerne man end vilde lade være.

Nu havde Antonie sagt sit lille usandfærdige Ja! der tillod hende fredeligt at lade sin Stemning bølge videre. Tilmed havde hun den Glæde at se Henrik sidde lige overfor hende og se inderlig elskværdig ud.

Harmonisk gled han med ind i alle hendes Tanker paa Livet i den gamle Gaard; det, hun var udgaaet fra, og som hun med saa levende en Styrke følte, bestandig kom hende ved.

Hendes gamle Forældre, de sad nok ene tilbage, men de havde ikke sluppet Baandet mellem deres Børn og sig. De, som hver en Dag, der gik, endnu — lagde op til deres Børn! Saa ganske overflødigt. Og saa lidet overflødigt. Netop saa ganske nødvendigt. Lykkelig nødvendigt. Børnene var med i deres Liv endnu hver eneste Time; naar Moderens skarpe, gamle Øje uophørligt passede paa, at intet, hverken ude eller inde, fik Lov at gaa til Spilde; naar Faderen personlig holdt Tøj og Ting i Orden; hver Gang en af dem kun brugte sit ene Stykke Sukker til Kaffen. Derfor kom ogsaa Brevene til Børnene stadig lige regelmæssigt, Aar ud og Aar ind, med den samme

Selvfølge, som der hjemme var bleven sagt Godmorgen og Velbekomme og Godnat.

Antonie maatte indrømme, at hun i tidligere Dage ofte havde fundet, hun egentlig ikke behøvede at læse disse Breve, der jo dog aldrig indeholdt noget nyt. Nyt — hvad betød det for hende nu? Det ene ny slog jo blot det andet ihjel; og for Antonie kom det netop kun an paa, at Tingene ikke døde mellem Hænderne paa hende, men blev ved at leve. Ensformig trofast, ensformig rigt, saaledes som man levede ude paa Landet, hvorfra Forældrene aldrig var flygtede til de store Byers og de store Ideers Ørkener.

Hvert Aar bragte dem derude nyt, haandgribeligt Liv, paa Markerne, i Haven, i Staldene — og som skulde trives ved deres Omsorg. Ingen maatte kunne føle sig sjælelig død, saa længe man levede i Naturens evige Fornyelse. Og var afhængig af den.

Hvor var ikke ogsaa disse gamle Mennesker aandslivlige i Ordets rigtige Forstand, kunde haabe og glæde sig og sørge — i de allermindste Smaating. Var ikke netop det Prøven for Mennesker?

Saa — lige før Toget rullede ind paa den store Jernbanegaard, forstyrrede hendes Mand pludselig hele Antonies Tankegang ved at sige: „Finder Du ikke, Antonie, at det altsammen derude virkede som det elskeligste gamle Billede?"

Et Billede! Det, som hun netop syntes havde været saa vidunderligt levende, og hvori hun selv i Dag havde levet som ikke i lange Tider!

Et Billede — i Glas og Ramme! Var det ikke, som om han satte Glas foran det altsammen og mellem hende og ham selv dermed? Et Glas, hvori han betragtede hende, som naar han hjemme i sit Arbejdsværelse brugte Mikroskopet ...

Da de steg ud af Toget, følte hun sig virkelig træt og længtes oprigtigt efter at komme i Seng og blive alene. Det var jo allerede nogle Aar siden, at de havde faaet hver sit Soveværelse — fra da han maatte begynde at sidde saa længe oppe om Aftenen for sit Arbejde. Forældrene ude paa Landet sov den Dag i Dag sammen i deres Brudeseng. Saadan havde det jo været Skik i gamle Dage.

Paa en saa forunderlig Maade maatte Antonie ofte spørge sig selv, hvordan i al Verden de tyve Aar var svundne, siden hun blev gift.

Tidligere havde hun aldrig tænkt over hvad der laa bag hende, bare levet løs. Og kom hun en enkelt Gang til at mindes det forbigangne, var det kun i en lykkelig Fornemmelse af, saa udviklet og beriget hun var blevet siden da.

Men nu syntes Antonie baade, at der laa de rædselsfuldeste Forandringer mellem før og nu og at hun helt uforandret kunde vende tilbage og sætte sig ved sin Moders Fødder i den gamle Gaard.

Uden sin Mand, endogsaa uden sin Datter, ganske Mutters ene, i Ordets mest egentlige Betydning, medens hele hendes Ægteskab var hende som en Drøm.

Hendes Datter, Anna — ja vist forstod Antonie den nervøse Blufærdighed, der

hindrede hendes Fortrolighed med sin Moder. Intet forstod hun bedre og sympatiserede hun mere med. Thi, var der noget, Antonie altid havde hadet og hadede, var det ublufærdige Kvinder. Dem kunde hun have revet og kradset for det rent fysiske Ubehag, de voldte hende. Naar Kvinder ikke bevarede en rødmende Blusel, syntes Antonie, de var Skøger.

Men forgæves spejdede Antonie efter den Erstatning, Datteren kunde have givet hende. Antonie havde i sin Tid været dobbelt øm og kærlig og hjælpsom mod sin Moder, netop fordi hun gik omkring med denne dybe, betagende Hemmelighed, der fyldte hende saa alene og saa enestaaende personligt.

Men Ungdommen nu til Dags — mon den ikke spekulerede for meget? De unge Mennesker læste paa Forhaand saa mange Bøger, der vilde give Besked paa og forklare Livet, ikke som i gamle Dage Poesi, der blot fik ens Hjerte til at svulme. Blev de ikke gammelkloge af det og fyldte med alle Slags Principer og Ideer, der kunde være udmærkede for dem, som havde lavet

dem, for de fandt vel en Mening i deres eget Liv derved, men for andre?! Hvor skulde de kunne blive vejledede af det? Var Livet overhovedet andet end den personlige Gaaen paa?

Og saa havde Anna noget af Faderens Temperament med Glæden ved at undersøge og Trangen til at være ene for selve det at være ene. Antonie havde altid syntes, der først blev noget ved Tingene, naar andre var med i dem og man kunde dele dem med andre.

Antonie var netop paa Vej til sin Datter. Den unge Frue boede nærmest ved Dameskræderen, saa hendes Moder skulde hente hende.

Men da hun kom derop, bad Pigen meget undskylde, Fruen var uventet bleven nødt til at gaa ud til nogen af Herrens Familje og kunde først være hjemme om en Times Tid.

Antonie foretrak dog at blive fremfor at gaa og komme tilbage. Pludselig var hun bleven grebet af en Lyst til at gaa alene omkring i sin Datters Hjem.

Først hvilede hun sig lidt inde i Dagligstuen med dens kolde Empire, som al den gule Citrontræs Indlægning ikke hjalp paa i Antonies Øjne. Men det var efter Svigersønnens Hovede, lige ud af liberty og Vett & Wessel, Butiksinventarstil, som den gamle, gnavne Arkitekt Tode kaldte det.

En vis god Smag havde denne Svigersøn nu alligevel, og meget velopdragen var han — mon ikke netop derfor inderst inde brutal? Vel havde han været forelsket i den lille Anna; det havde helt været ved at tage Magten fra ham. Men saa hævnede saadanne Mænd sig netop over deres Svaghed, naar de havde faaet tøjlet den, eller naar de, under Ly af Ægtemandens Ret, kunde give sig Udseende af at have faaet tøjlet den.

Hans eget Værelse var saa pillent og hensigtsmæssigt som et Kontor, intet ud over hvad der burde være, alt praktisk og paa sin rette Plads! De Folk havde vistnok Ret, som spaaede, at han engang i Tiden vilde blive en stor Forretningsmand. Han havde Orden, Klarhed, Sikkerhed i at gribe til. Man maatte kunne faa en gyselig

Respekt for saadan en Mand — ganske pirrende gyselig — men den kunde komme en dyrt til at staa, naar man var forelsket i ham; og det var Anna blevet, rigtig saadan gennemforelsket i ham, lige ned til hans soignerede Negle og lille, faste Kast med Haanden.

Hvor maatte det ikke være vanskeligt at gribe saadanne Mænd rigtig an, som forstod at skjule deres Svagheder, saa at de ikke var til at finde under denne Maske af Overlegenhed! Men var den aabenbare, bløde Stemningsfuldhed bedre, som Antonie kendte saa godt fra sin egen Mand — haabløst uforanderlig, ikke til at holde fast, evigt glidende og nu saa ofte glidende helt ind i sig selv og bort fra hende!

Antonie kunde blive ganske misundelig paa sin Datters Lykke — eller Ulykke, hvad det nu var, — hun var ikke klar derover. Ingen kunde endnu være klar derover; men Liv var det, bevæget Liv, fremad, maaske imod noget galt, men ikke Stilstand, Dvælen, Betragtning!

Antonie gik frem og tilbage mellem Herreværelset og Dagligstuen, over mod

sin Datters lille Skrivebord, hvor Billedet af Manden stod, i Empire-Ramme, med forgyldte Ornamenter: Han *var* nu ogsaa lidt for velklædt. Saadanne pilne Mænd havde vanskeligt ved at glemme sig selv overfor Kvinder, glemme sig ganske bort. Og saa først var der dog noget rigtigt ved en Mand! Han skulde baade kunne være svimlende svag og handlende stærk.

Paa Svigersønnens Skrivebord stod Annas Billede, opstillet ganske som hans henne paa hendes Bord. Antonie vilde antage, at han ligefrem gik og rettede Opstillingen af dem hver eneste Dag.

Alting var i disse Stuer som blæst. Ikke et Støvgran kunde fortælle det allerringeste om et Sekunds Skødesløhed, et Øjebliks Efterladenhed; der laa ikke en henslængt Bog eller et lille Damearbejde, som det var forladt! Intet røbede det mindste om deres Liv, som boede i dette Brudeudstyr.

Antonie tog i Haandtaget til Soveværelset og gik derind. Ogsaa her hvert et Spor af Liv udvisket! Lyst og rent, Vinduerne hygiejnisk aabnede, de to Senge saa ube-

rørt opredte, som var det paa en Industriudstilling. Intet forraadt.

Antonie følte sig gjort ganske overflødig for sit Barn — som naar en Slange har skudt den gamle Hud af sig.

Der var egentlig kun bleven tilbage en Fordring hos Datteren paa, at Moderen skulde være til Tjeneste, hvis hun fandt for godt at have Brug for hende. Og hele Antonies inderlige Angst og Beklemthed for sit Barn, som nu var i denne indesluttede Mands Magt — hun turde ikke give den det mindste til Kende, af Frygt for, at Anna skulde blive vred og gemme sig end yderligere for hende.

Bittert, bittert var det at have Børn! — i hvert Fald som Antonie havde haft dem. En død som ganske lille, og sin Søn havde hun mistet, da han var ni Aar! Saa vanvittig en Fortvivlelse! En saadan Grusomhed af Livet! En stor, kærlig Dreng paa ni Aar, som gik med sin Moder under Armen paa Gaden og fyldte hendes Tanker med en Omsorg og Forhaabning, der kunde tage Fart som de dejligste Drømme. Antonie havde brugt fem-seks Aar om rent legem-

ligt at komme sig af Tabet, og endnu var der noget i hende, som var ømt fra dengang.

Da havde hun ikke haft Trøst nok af sin Mand. Da var det vist, at hun for første Gang havde følt en stor Afstand mellem dem. Hvad hjalp hans Betragtninger og Formaninger! Det, som var saa fornuftigt, og som han sagde, stille under al sin Sorg og med mange Kærtegn. Ja, de Kærtegn havde været gode. I dem havde hun fundet nogen Hvile. Men alt det andet var jo kun tomme Ord, golde Ord. Og den rigtige, inderlige Hjælp vilde han kun have kunnet give hende ved at sørge lige saa afsindig selvfortærende ufornuftigt som hun selv, saa at hun kunde være kommen til at hjælpe ham.

At miste saadan en Dreng, der var ens eget Barn og desuden Mand i Karakter og Anlæg, Lyst og Smag, blot endnu ikke vaagnet til den voksne Mandighed, der kunde blive saa skæbnesvanger!

Paa sin Eriks Grav stillede Antonie ogsaa netop det Minde, som hun vilde have til at staa der — et lille Trækors med Foto-

grafi af en af Rafaels Engle klistret paa. Hun vidste godt, at det var sentimentalt og smagløst; men saaledes havde det Gravminde set ud, som paa Landsbykirkegaarden hjemme havde rørt og grebet hende saa vidunderligt, da hun var Barn; og det var ogsaa over en lille Dreng.

Dengang, ved hendes Søns Død, brast ogsaa den „Livsanskuelse“, som havde knyttet Antonie og hendes Mand sammen. For at der var en Gud, som havde taget lille Erik bort fra hende for at give hende ham igen paa anden Maade, det skulde ikke al Verdens Videnskabsmænd og Vismænd faa hende fra, hvor meget de end vilde kalde det meningsløst. Det *vilde* hun tro paa, om de saa sagde, det var aldrig saa vanvittigt. Det *skulde* netop være vanvittigt for at kunne forklare noget saa vanvittigt som, at hun havde mistet sin Dreng. Det maatte hun ogsaa have at fortælle hans Søster, hvem Gud havde sparet; de skulde jo pynte og pleje hans Grav, saa længe nogen af dem levede.

Og hvor var de ikke bleven ved at leve sammen med den lille døde Broder og hav-

de ved Jul og Fødselsdage givet ham de smukkeste Blomster, de kunde skaffe! Lykkelige var de over, at hans Fødselsdag faldt i August, saa de altid kunde plante paa Graven af de store, højrøde Nelliker, som den raske Dreng havde holdt saa meget af.

Og Kærligheden til den døde Broder holdt sig hos Anna indtil den Dag i Dag. Hans Grav var det sidste Sted, hun havde besøgt før sit Bryllup og det første, hun gik til, efter at hun var kommen hjem fra Rejsen. Jo, jo, de døde kunde leve, og det blev maaske Antonies lille døde Erik, som engang kom til at føre Datteren tilbage til hende igen! ...

Saa raslede pludseligt Annas Nøgler i Korridoren. Det ligesom tog Antonie om Livet, og hun fik baade Hjertebanken og helt tykke Knæ — for sit eget Barn!

Men Anna nøjedes med at stikke Hovedet ind ad Døren og raabe, at nu kom hun straks, Mo'er, hun skulde bare sige Besked til Pigen.

Og imedens dette skete, og som varede temmelig længe, kom Antonie fuldkommen

til Ro igen og fik iført sig sin Holdning som Moder.

Den var hende nu kun en Skærm mod hendes egen Datter, for at hun ikke skulde titte ind i sin Moders bevægede indre; aldrig mere faldt den Antonie naturlig.

Hun kunde jo nu kun hjælpe sit Barn med Kjoler og Køkkensager, fordi det eneste, Datteren rigtigt trængte til at hjælpes med, var Antonie selv bleven ganske forvirret paa.

Thi den Livets Kærlighed imellem Mand og Kvinde, som hun syntes, at hun saa udmærket godt forstod, da hun selv var fem og tyve og Manden fem og tredive og Børnene smaa, den var hun nu ved at finde, at hun ikke begreb den allermindste Smule af.

Antonies jævnaldrende Veninder skulde ikke hjælpe hende til bedre at forstaa, hvad Livet egentlig vilde sige. Først og fremmest fordi Antonie aldrig havde kendt nogen, som hun virkelig vilde kalde sin Veninde, ja egentlig ikke kunde tænke sig Muligheden deraf. Det maatte jo da være umuligt at tale med en anden Kvinde om det, som mest var Tale værd, Forholdet til sin Mand. Og i det hele taget kunde en Veninde kun vanskeliggøre den udelukkende og fulde Fortrolighed med Manden, som Antonie altid havde tilstræbt som det eneste naturlige.

Men efter at Anna var bleven gift og Antonie af saa mange Grunde følte sig ene, havde hun et Øjeblik tænkt paa at søge lidt mere Underholdning hos dem, hun endnu kunde kalde for Omgangsveninder.

Hun vilde blandt andet gøre lidt igen for sin Thedag.

Den havde i sin Tid været en virkelig morsom lille Institution. Da kom andre unge, gifte Koner og ugifte Damer og besøgte hende. Og de nødte Herrerne, der i de forskellige Huse sværmede for dem, til ogsaa at give Møde ved de smaa The-er, der begyndte Klokken tre og tit kunde vare ved til lige op imod 6-Middagen, som Damerne da under Veraab ilede hjem til. Men det var gaaet med The-dagene som i det hele taget med Livet for Fru Antonie — hvorledes havde de egentlig forandret sig og var bleven forbi? Intet var kommet paa én Gang, alting umærkeligt, efterhaanden, som Slid gaar af Ting.

Man prøvede bagefter paa at forklare det: en af Herrerne var bleven gift, og Konen passede ikke ind i Kredsen, en af Damerne var bleven skilt fra sin Mand og gledet over i et andet Selskabslag, en var endogsaa død. Men det var slet ikke noget af alt det. „For de gamle, som faldt, er der ny overalt“, stod der ganske rigtigt i en politisk Kampsang, som Antonie engang havde hørt. Saa længe der var virkelig Liv i en Ting, kom der altid Erstatning. Nej,

det var Tingen selv, der var død. Som et Uhrværk, der var bleven trukket op af Antonies unge, glade Haand og løb den Tid, hun endnu var ung og glad.

Aa, de besynderlige Dage, som Livet nu bestod af! I gammel Tid var de, hver eneste en, et Tillæg til ens Liv, en Begivenhed, der havde et Utal af Øjeblikke, som allesammen kunde bringe noget vidunderlig nyt for ens Tilværelse; nu var de underlige blege Manere, der bestandig tog noget fra en og hviskede, at om ikke længe vilde de have taget det hele.

Antonie var som lille Pige en Dag kommen fra Landet ind til København og havde nede ved Langebro for første Gang i sit Liv set en Opmudringsmaskine i Arbejde.

En efter en hævede de skovlagtige Beholdere sig lukkede op af Vandet og drejede paa deres store hjulformede Stel hen over Prammen, hvorpaa Maskinen stod, sprang op og udgød deres Indhold af Dynd og Jord og Smaasten.

Det gik saa langsomt, men uforanderlig sikkert. Ned i Vandet, hvor ingen kunde se dem. Op i Luften, hvor de holdt sig luk-

kede. Ud i Prammen, hvor deres Indhold tømtes.

Antonie var bleven staaende i over en Time og havde betragtet denne Uophørlighed, der virkede saa underlig selvfølgeligt. Det hele havde syntes hende ubegribelig interessant.

Og som voksen bevarede hun i en hemmelighedsfuld symbolsk Betydning dette Barndomsindtryk af roligt, regelmæssigt Arbejde, som fra det skjulte hentede frem for Lyset og Gang efter Gang bidrog sin lille Smule til at dybe mere og mere ud.

For andre kunde det vist virke ganske komisk; men for hende var det blevet et uforglemmeligt Sindbillede. Saaledes skulde Timerne følge efter hinanden i Livet, uafladeligt genkommende, ustandseligt uddybende.

Men nu syntes Antonie oftest, at hendes Dages Timer kun var tomme Skovle, der slet ikke naaede ned i Vandenes Dyb, men drejede sig rundt oppe i Luften, ganske rigtigt sprang regelmæssigt op og i, men uden at bringe andet for Dagen end Luft, der gød sig ud i Luft.

Hendes Mand havde saa meget at gøre med sin Embedsgerning ved Universitetet, sine Studier, sine Kvartetter. Anna var i Virkeligheden endnu, som i de senere Aar, den eneste, der med sine mange, rent praktiske Sager kunde faa Tiden til at gaa for Antonie. Faa Tiden til at gaa! At tænke sig noget saa lidet positivt!

Henrik sysselsatte heller ikke længere Antonie det mindste ved nogen Art af Ærgerrighed. Naar hun prøvede paa at pirre lidt ved ham i den Retning, smilede han blot og sagde: „Lille Antonie, Du véd, jeg har ikke Storhedsvanvid nok. Jeg kan ikke lukke Øjnene i for, hvor mange fortrinligere Hjerner end min, der har været til her i Verden og er til den Dag i Dag, og jeg kan ikke aabne Øjnene nok for alt det meget, jeg kunde nappe fra dem og servere i egen Indpakning. Og naar Du taler om, at jeg skulde rigtigt ud i Aktion blandt Mennesker, saa har Du jo da set, at i den kære, store, bevægede Verden er det Lurendrejerne, med eller uden Evner, som løber af med Profiten. Vi andre faar blot ødelagt vor Tid, Fred og Ro.“

Dertil havde Antonie den største Lyst til at svare, at det for hende ikke var Profiten, det kom an paa — det syntes hende for lavt et Standpunkt — og endnu mindre fandt hun, det gjaldt om at bevare ens Fred og Ro, det var dog baade for bange og for egenkærligt. Men hun tav for ikke at komme ind i en Diskussion, hvor hun altid maatte trække det korteste Straa. Og om Henrik ogsaa afvæbnede hende med den største Elskværdighed, forekom det hende dog bestandig lidt smaaligt, sofistisk og ukærligt. Hun blev deraf kun forstyrret i det Minde, hun frem for alt vilde bevare om sin Mand i deres unge Dage med hans Begejstring for sin Videnskab, hvori han skulde være en Forkynder, og med hans Ømhed, naar han søgte at forklare hende noget, som hun vanskeligt forstod. Da havde hun kunnet kysse ham, dobbelt lykkelig, og virkelig ogsaa synes, at hun begreb netop det, han vilde have. Da følte hun, at baade hun og han havde det samme at tro paa, og det vilde jo sige leve paa.

Hvorigennem var da alt det blevet anderledes? Hvorigennem var han bleven den

stille syslende Mand, der ikke misundte noget Menneske paa Jorden, havde opgivet alle Førerdrømme og fandt det at være Underofficer i Rækkerne lige saa stort som at være Generalen i Spidsen for det hele?

Og hvorledes var han fra den forelskede unge Mand, der ikke fandt Lignelser dristige nok til at prise sin Elskede, bleven denne kønne og elskværdige, men i sig selv hensunkne Mand, der en sjælden Gang kunde ligesom lukke Øjnene overfor hende og lade sig fange i en Berusning, der altid fik sin Varme af det forbigangne.

Hvorledes var dog alt det kommet? De havde jo haft de lykkeligste Dage sammen og faaet Børn sammen, der havde voldt dem de største Glæder og Sorger. Var det virkelig saaledes Livets stille, nødvendige Gang?

Ja — naar Antonie saa sig om i sine saakaldte Veninders Kreds: nogen egentlig lykkelig Aldersklasse var disse snart fyrretyveaarige Kvinder ikke.

Nogle af dem havde gaaet meget igennem med deres Mænds Utroskab — det var dog vel nok det værste af alt! Ja, der var Fanny

Kaas. Hun var straalende tilfreds; men hendes Mand var ogsaa naaet frem til en Stilling, hvor han havde den største Indflydelse paa en Mængde Mennesker, og hun havde endnu smaa Børn.

Men ellers —

Saa skulde man nok prøve paa at gøre noget for en The-dag! i det hele taget søge at faa den Selskabelighed galvaniseret op igen, der i Tidernes Løb var stagneret som alt det meget andet. Det var næsten lige saa galt som at kaste sig ind i Velgørenhed, Kvindesagen, sociale Interesser, saaledes som mange Damer i hendes Alder gjorde det — for at blive tumlet rundt i Chikanerier og Intriger!

Nej, det var kun af gammel Vane, at Antonie vilde holde sig hjemme paa sin Lørdag, og at af og til ogsaa nogle af Veninderne saa op til hende ...

En Dag kom Fru Betty Berg.

Talen faldt først paa fælles Bekendte og nogle Selskaber, som Damerne hver for sig havde været i.

Antonie havde i sin Tid sat virkelig Pris paa Selskabelighed. Hun var opdraget uden

mange Adspredelser og højst sparsommeligt, men med den Sans for Gæstfrihed, som læres paa Landet og kan være saa menneskekærlig. Hun havde virkelig saa gerne villet glæde Mennesker ved at bede dem og gøre det godt for dem og selv følt sig lykkelig og glad ved at være Genstand for Opmærksomhed. Desuden lærte Selskabeligheden hende jo Henriks Verden at kende, der længe syntes hende Aabenbaringen af Aand, Kundskab og Skønhed. Men det var ogsaa noget af det, Aarene havde lært hende, at Selskabelighed ofte kun blev et falsk Klædebon, kastet over Interesserthed og Lyst til at blænde eller over den rene, skære Slendrian. Og blev alt dette for de samme Mennesker, hvem den oprindelig havde været en lige saa naturlig Glæde som hende.

Antonie kunde slet ikke tage det paa Henriks spøgefulde Maade, og som han sagde „plukke Blomsterne paa Grøftekanten“, ogsaa i den selskabelige Verden, og hun følte sig ofte helt forpint af den Livets sørgelige Omformning, der i Selskabslivet mødte hende saa uhyggelig anskueligt. Thi

intet Steds syntes hun, at Aarenes Hærgen kunde udstilles saa skaanselløst som ved disse saakaldte Fester. Naar de samledes hos en af Kredsens „trofaste“! Med Mennesker fra dengang, for de snart tyve Aar siden, men Mændene allerede lidt afgnavede eller udsvømmede og min Sandten med Respekt for hinanden i Kraft af deres forskellige Stillinger i Samfundet! Og Damerne — et Syn til at græde over! Endnu ikke højhalsede og graahaarede, gennemgaaende i udmærkede Dragter og med fortræffelige Smykker. Men hvor megen pinlig gennemført Paapasselighed laa der ikke bagved disse Damers Udseende, som dog kun var et anstrengt Minde om de unge Kvinder, som dengang havde tumlet sig i Livsglæde, Livsfrygt og Livsfrækhed mellem unge, forelskede og ærgerrige Mænd.

Antonie kunde ikke lade være at tænke paa alt dette, medens Betty sad og fortalte; tilsidst spurgte hun hende, om hun ikke syntes det samme.

Betty svarede bejaende, men distræt, og fortsatte hurtigt i sin Beretning.

Indtil med et den kønne og korrekte

Dame bøjede sig over mod Antonie og betroede hende, at den Mand, i hvis Hus hun og hendes Mand nu kom saa meget, var bleven hendes Elsker.

Det var kommet i den Grad meningsløst pludseligt og saa overraskende for Antonie, at hun syntes, hun kunde segne ned af Stolen — Gud maatte vide, om hendes Mund ikke havde staaet lidt aaben!

Hun blev siddende noget næsten ubevægelig.

Fru Betty saa paa hendes Ansigt: „Dømmer De mig saa haardt?“

Antonie spærrede blot Øjnene endnu højere op. Hun havde Fornemmelsen, som om noget ubehageligt fra Romanerne paa en Gang var blevet lyslevende og traadte hende nær inde i hendes egen Stue.

„Han elsker mig,“ sagde den anden og saá ud, som om hun sad og holdt noget fast. „De véd slet ikke, hvordan jeg har haft det hjemme. Ingen Mennesker aner det. — Og jeg véd, jeg har gjort alt for min Mand — jeg har i hvert Fald ikke kunnet gøre mere. Men han har lønnet mig jammerligt for det ...“

Antonie afbrød hende: „Deres Mand ...“ — hun betænkte sig lidt, men kunde ikke lade være at fortsætte — „har han maaske været Dem utro?“

Fru Betty stoppede op et Øjeblik.

„Ja,“ sagde hun saa, „jeg vil tilstaa det for Dem, for jeg *maa* tale med et Menneske. Det har han været. Men det er snart mange Aar siden. — Og han ydmygede hende overfor mig. Det tvang jeg ham til. Han gjorde det. Og hun turde ikke kny.“

Fru Betty nød endnu i dette Øjeblik sin Triumf:

„Jeg fik ham igen. Helt og holdent. Jeg gjorde alt for det. Og der har ikke været nogen anden siden den Tid. Dertil har jeg ogsaa passet for godt paa. Tit og mange Gange har jeg syntes, at det aldrig har været saa godt imellem os som i Aarene omkring dengang min sidste lille Dreng blev født. Men — nu har vi i flere Aar slet ikke mere været Ægtefolk.“

Det trak lidt i Antonies Bryn.

Den anden blev ved: „Kender De Lægen Outsen med hans Teorier om Kvinder. Det er min Mands bedste Ungdomsven, og jeg

har aldrig kunnet faa ham ud af Huset. Han har ogsaa gjort meget til at ødelægge min Mand."

Antonie kunde, til Trods for alt sit Ubehag ikke lade være at smile. Men Fru Berg rystede ivrigt paa Hovedet: „Aa, De kender ikke Berg. — I det hele taget lader Mænd sig forfærdelig paavirke af Kammerater; det gør vi Kvinder aldrig, naar det gælder noget rigtigt. Og Outsen er meget Skyld i, at Berg har ladet sig saa fuldstændig sluge op af sit Arbejde og alt andet end mig og sit Hjem. Penge faar jeg, alt det jeg vil have, og kan gøre alt, hvad jeg vil, bare han maa have Fred. Aldrig mere giver han sig af med mig. Med Penge har han købt sig fri baade for mig og egentlig ogsaa for Børnene."

„Ja, men saa maa De da have Deres Børn," sagde Antonie lidt kort.

„Nej," sagde Fru Berg, „jeg har ikke nogen rigtig Trøst i mine Børn! De synes, det er saa udmærket altsammen. De savner ikke engang, at de ikke har det, jeg kalder for en rigtig Fader. De er flittige og skikkelige og passer sig selv. Mig betragter de

bare som en, der skal sørge for dem og hjælpe dem, til de kan undvære mig. Jeg er saa rent *selvfølgelig* for dem. De elsker mig ikke, hænger ikke over mig ..."

Og der fulgte en lang Forklaring om, hvorledes hun var kommen til at staa den anden Mand saa nær, fordi *ham* kunde hun være noget for. Han var ulykkelig, havde ikke Fred i sit Hjem, Konen var hellig og hysterisk, svagelig, utaknemmelig, fordringsfuld, skinsyg, uden at der tidligere havde været Spor af Grund dertil — nu havde han fundet hende, som kunde forstaa ham. Og han var forelsket i hende, næsten som et ungt Menneske, helt naragtigt somme Tider. Livet havde faaet noget Indhold for ham. Og for hende selv var det, ligesom tusinder af Tanker, hun forlængst havde glemt, var vaagnet op til Live. Hun kunde glæde sig igen og falde hen i Drømmerier og være saa bange og saa lykkelig. Og sin Pligt hjemme, den gjorde hun til det yderste, bedre nu — end nogen Sinde, og med Glæde ...

Det snurrede tilsidst helt rundt for Antonie. Hun syntes, at der i alt det, som

Betty sad og fortalte, var noget, der paa en besynderlig Maade gjorde hende urolig og ængstelig. Eller det var vel snarere det, at Betty, trods alle sine Forsøg paa at undskylde sig, blev Antonie mere og mere usympatisk ... Hvorfor havde hun ikke fritaget hende for at blive indviet i alt det her?

Hvorfor skulde hun i det hele taget vælge netop hende til sin Fortrolige?

Det Spørgsmaal blev ved at trænge paa og pirre. Tilsidst brød det uimodstaaeligt ud af hende.

Men da sagde Betty med den største Aabenhed: „Jo, for jeg kunde føle, at De vilde forstaa mig meget bedre end nogen anden."

Hun gjorde en lille Pavse.

„Jeg har længe villet fortælle Dem det; men saa skammede jeg mig jo naturligvis. Og jeg vil sige Dem, der var ingen anden Kvinde, jeg turde sige det til. For Kvinder vil jo saa gerne finde noget, de kan hæve sig over hinanden med ..."

„Men det mente De, ikke at jeg vilde?"

„Nej, det var jeg sikker paa."

Antonie turde for sin Død ikke spørge mere. — Betød denne Tillid hos Betty maaske en Anelse om, at Antonies Forhold til sin Mand vel kun var et af Stadierne paa den Vej, ad hvilken Bettys Ægteskab var gaaet til Grunde. For var det ikke saaledes? Og kunde altsaa fremmede Folk føle det? Maaske var der oven i Købet dem, der saá det klart? Og ligefrem talte om det? Om det, Antonie vilde gøre alt for netop at gemme over og skjule for fremmede Blikke.

Hun rejste sig uvilkaarligt.

Betty stod lige med det samme op fra sin Stol og saá med et halvt underdanigt Blik omkring sig: „Nu har jeg naturligvis ogsaa opholdt Dem alt for længe! Det er en stor Skam af mig. Men De véd ikke, hvor det har gjort mig godt, at jeg kunde komme til at snakke om det."

Antonie kunde ikke sige noget, men gjorde en afværgende Bevægelse.

Betty omfavnede og kyssede hende: „De maa ikke være vred paa mig. Og ikke dømme mig. Vel?"

Antonie maatte jo ryste paa Hovedet.

„Og saa tør jeg nok komme igen en anden Gang? Jeg skal ikke komme for tit. Men husk, at De er den eneste, den eneste ..."

Hun omfavnede hende atter heftigt: „Og saa er De ikke vred?"

„Nej," sagde Antonie og trængte et Suk tilbage. „Det gjorde bare saadan et Indtryk paa mig." —

Antonie kunde slet ikke komme ud over det, Betty havde betroet hende. Det var hende saa uhyggeligt, og hun vilde blot ønske, Betty aldrig mere vilde komme op til hende at tale derom, og at hun selv kunde glemme det helt; det var noget, man virkelig somme Tider saa underligt kunde.

Men Antonies værste Pine var den, at hun ikke turde fortælle det til sin Mand. Ikke fordi hun ikke følte enhver Diskretionspligt brudt overfor ham, hun vilde netop saa uendeligt gerne have talt med ham derom; men det sørgelige var selve dette, at hun ikke turde af Frygt for, at han blot skulde optage det som et lille Blad chronique scandaleuse, der angik et ham ligegyldigt Menneske.

Det vidste Antonie meget godt, at hun i Virkeligheden vilde tale med sin

Mand om sig selv ved at fortælle ham Bettys Skæbne. Hvor pinagtigt, hvis han maaske ikke engang følte det!

Antonie turde ikke igen engang udsætte sig for den Skuffelse, at Henrik hørte paa hende uden mindste Fornemmelse af Dobbeltbunden i, hvad hun fortalte.

Saa ofte havde dette været Tilfældet i de senere Aar, og det havde ydmyget Antonie skrækkeligt og gjort hende fortvivlet. En Kvinde var dog altid lidt undselig overfor en Mand; ellers vilde det da være rent galt; og det var netop saa kønt og fint hos Mænd, naar de kunde hjælpe en over den Undselighed, forstaa en halvkvædet Vise, en mere end halvtænkt Tanke og faa en til at give sig hen i en Fortrolighed, der hensynsfuldt og stille blev ligesom sløret til.

Men Henrik syntes at have mistet denne Evne.

I mange ensomme Timer, naar Antonie sad ved et Haandarbejde eller med en Bog i Haanden, ofte, naar hun talte med andre, med Datteren, Veninder eller endogsaa med Henrik selv, kunde hun bedaarende hemmelighedsfuldt forestille sig, at hun

satte alt til Side og hviskede til ham uden noget Hensyn: Hjælp mig, Henrik!

Hun kunde male sig det hele ud og tale de mest uforbeholdne Ord: Hjælp mig, Henrik! Du har jo dog engang virkelig elsket mig. Husk den Tid, da blot det, at jeg lukkede min Haand over din, fik Blodet til at strømme Dig til Hjertet, gjorde dine Øjne straalende, lod Dig føle, som om Du svævede hen ad Jorden, bragte dine Tanker i Flugt og gav Dig Tillid til Livet og alt det, Du ønskede Dig deraf! Husk, at engang Lyset i mine Øjne, Duften af mit Legeme, Varmen i min Sjæl fyldte Dig, saa at jeg var hos Dig, om Du var mig allerfjernest! Du saá og følte mig bestandig for Dig; paa Gaden eller hjemme i din ensomme Stue kunde Du gribe Dig i at række frem efter mine Hænder eller tale højt ud i Luften til mig.

Husk vor Bryllupsnat, min Smerte og min grænseløse Fryd over at skulle baade lide og nyde hos Dig og ved Dig! Husk, hvorledes det favnagtige, der kan være hos Mennesker, og som deres Selskabsformer og Kunst gør alt for at skjule og besmykke,

i vort intime Samliv kun blev til lykkelig Fortrolighed! Husk mine Svangerskaber, hvor Naturen var mig en haard Herre, omskiftede mit Sind, gjorde mig til en Kval og Plage for mig selv og for Dig, fik mig til at hobe Krav paa Krav, næsten med en ondskabsfuld Lyst til at prøve din Kærlighed! Men hvor blev jeg Dig dog ikke lykkelig hengiven, naar Du ikke bukkede under for dem!

Prøvede jeg Dig for meget dengang? Og er jeg i det hele taget gaaet for vidt i at ville skrue din Kærlighed op til navnløse Højder? Var jeg ofte urimelig, medens Børnene var smaa —? Men jeg syntes jo, at jeg maatte have Dig med i selv det mest uendeligt ringe, som interesserede og fyldte mig ved disse Børn, fordi de var dine og mine.

Og forlangte jeg for meget, naar jeg med vanvittig Skinsyge, men som jeg holdt saa hemmeligt og forklædte saa ypperligt, vilde blive ved med i et og alt at være den eneste Kvinde for Dig? Jeg gjorde jo dog alt for at blive saa smuk og klog og god og hjælpsom og opofrende, som en Kvinde kunde

blive. Og jeg var jo da smuk, det sagde alle, og jeg havde Lærelyst, Sans for mit Hjem og elskede Dig grænseløst.

Jeg havde jo lært hele Livet at kende kun ved Dig. Husk, hvor jeg var uskyldig, da jeg første Gang traf Dig, lige ind i Kærnen af min Sjæl, for ikke at tale om mit Legeme. Jeg var saa uskyldig, at det næsten var latterligt at kalde mig en Kvinde, trods mine sytten Aar. Ikke, fordi jeg var uvidende, det er en Landmandsdatter ikke, og som har levet blandt Almue paa Landet, — men hvad angik alt det andet mig? Det kom jo ikke *min* Sjæl og *mit* Legeme ved. Jeg sværmede som ung Pige for Lærerinder og Veninder og Kapellanen og en Forvalter og en Student og Skikkelser i Bøger om Kærlighed, som jeg læste. Men de kom mig jo ikke nær, *rørte* ikke ved mig. — Eller naar Herrerne dansede med mig eller Veninderne kyssede mig, saa var det jo bare Leg eller med rent barnlige Følelser af Hengivenhed og fælles Sværmeri. Først bagefter, da jeg virkelig havde lært en Mand at kende, har jeg opdaget, at der

stundom var gjort mig Tilnærmelser, som jeg slet ikke forstod eller tænkte noget ved.

Men saa kom Du, som jeg — véd nogen hvorfor? — forelskede mig i, og som forelskede Dig i mig og gjorde mig til din Hustru. Er der nogen Mand, som rigtigt tænker over hvad alt det er, han vækker til Live hos en uskyldig Kvinde, der giver sig hen til ham med sit Legeme, og hvor Sjælen følger med! Véd Du rigtigt, hvad det var for en aldeles uhyre Omvæltning i hele min Tilværelse ind i dens allerinderste indre! Og hvor drister Du Dig saa til og nænner at forlade mig i noget af dét, Du selv kaldte til Live hos mig, og hvori Du har levet sammen med mig! Indtil Du nu maaske ikke bryder Dig om det mere, men sluges af saa det ene, saa det andet, som Du ikke vil eller ikke kan dele med mig. Tror Du saa, at jeg kan døde alt det i mig igen? Og *vil* døde det? For hvad? Og ved Hjælp af hvad? Jeg var jo selv villig til at give lige til mit Liv — bogstavelig talt.

Men er det alligevel for meget, jeg igennem hele vort Ægteskab har fordret? Og er det derigennem, Du umærkeligt, men

sikkert, som Tiden gaar, lærte at tie, bøje af, føje Dig, men faa det halvt fraværende Blik, der søgte bort fra mig?

Eller er det kun disse Bøger, denne Videnskab, dette Samfund, disse mange Mennesker, som tog Dig bort fra mig? Eller det — at jeg er ved at blive gammel?

Her stoppede Antonie gerne op, thi her kom det underligt uoverstigelige for Tanken — og desuden, hvad nyttede det at tænke videre, det blev jo dog aldrig til Alvor med at tale saaledes til Henrik.

Den Art Ting kunde man tænke, og saa gik det prægtigt, som i en eneste svulmende Flugt; men naar man skulde have det sagt! Umuligt.

Engang var det Mode i Bøgerne med Opgør mellem Mand og Hustru, og som der kom noget ud af; men de var jo bare lagt til Rette iforvejen af Forfattere, som vilde skrive en Bog for at vise noget, de mente var rigtigt.

I Livet førte Opgør mellem Mand og Hustru vist ikke til andet end enten, at man opgav det og faldt i hinandens Arme, fordi det egentlig ikke havde været saa alvorlig

ment, eller ogsaa at man sagde hinanden Ubehageligheder og skiltes i Vrede; saa var der vel dem, som gik fra hinanden, men de fleste forsonedes ved en tilfældig Lejlighed, der ikke havde noget at gøre med det, man havde talt om.

Hver Gang Antonie havde prøvet at tale lidt paa den Maade, var det endt som en Art Diskussion mellem udenforstaaende Mennesker, hvor Manden var Advokat for den mandlige Part. Og der havde han jo næsten altid Overtaget, var mere øvet i at udtrykke sine Tanker, kunde slutte rigtigere eller snarere finde paa slagfærdige Repliker, der stoppede Munden paa en, fordi man ikke straks kunde finde paa Svar, uagtet man følte, følte saa sikkert som noget, at det var Snak og ganske forkert, bare Tankekunstneri eller Ordkunstneri, hvad man nu skulde kalde det.

Nej, det var vist ikke muligt at tale med Mænd paa den Maade. I Stedet for at hjælpe en — og det var jo det eneste, man vilde — kom de ind paa et Selvforsvar, fordi man maaske var begyndt med at klage over et eller andet. De kunde ikke faa ind

i deres Hoveder, at man ikke noget Øjeblik havde villet angribe dem.

Mænd var heller ikke i den Art Opgør saa bundoptagne deraf som Kvinderne; de kom ikke til at græde og kunde ikke, midt under det hele, blive helt sanseforvirret ulykkelige, som Kvinder blev det — og saa havde Kvinderne jo tabt Slaget og trængte bare til at faa den Smule Trøst, Mændene kunde give en, om den saa kun var aldrig saa fattige Klap og Smaakys ...

Alligevel maatte det engang komme, at Antonie paa en eller anden Maade, brød igennem det usynlige Slør, der havde spundet sig mellem hendes Mand og hende. Hun kunde det blot ikke endnu, blev stadig ved at opsætte det og opsætte det. — Snarest vilde hun prøve paa ligesom at forberede sig til det gennem at tale med Hans Kiær, naar han nu snart kom hjem fra Udlandet.

Hans Kiær var baade hendes og Henriks Ven, og hun var kommen til at staa ham særligt nær gennem alt det, de havde talt sammen om Forholdet mellem ham og hans Hustru. Antonie og Kiær havde netop forstaaet den Kunst at tale indirekte og være hinanden til Nytte derigennem — det vilde sige, foreløbig var det hende, der havde kunnet hjælpe ham; nu kunde maaske Rollerne blive byttede om.

Kiær var den eneste af Henriks Ungdomsvenner, som var bleven rigtig bundfældet i hans og hendes Hjem. Naar han nu vendte tilbage fra sin Rejse, skulde han omsider definitivt skilles fra sin Hustru. Netop dette Forhold havde i sin Tid ført Antonie og Kiær saa nær til hinanden, at han ubetinget følte sig endnu mere som hendes end som hendes Mands Ven; Mænd kunde aldrig tale sammen paa den Maade om saadanne Ting, de tog alligevel for haardt og uinteresseret paa hinandens Følelser.

I Begyndelsen havde Antonie kæmpet stærkt imod at blive blandet ind i Forholdet mellem Kiær og hans Hustru, fordi hun kendte Konen lige saa godt som Manden og aldrig havde kunnet lide hende. Men i Længden kunde hun ikke modstaa Kiærs Trang til at tale med en Kvinde om, hvad der laa ham dybest paa Hjerte. Hans Øjne og Stemme bad saa bønligt. Han led, og hun kunde ikke lade være at hjælpe ham. Og han forstod at tale saa diskret, at hun havde kunnet gøre det.

Selvfølgelig havde Fru Kiær efter kort

Tids Forløb hadet Antonie og udspredt dumme Rygter om hende og Kiær; men Antonie tog Fru Kiærs Uvilje mod hende ganske rolig; hun var ikke som Kvinde gaaet hende det mindste for nær. Med god Samvittighed kunde hun forsvare sin Holdning overfor dette Ægteskab, som *maatte* opløses. Den anden havde jo bare slidt Kiær i Sønder, vilde slet ikke gaa i Spand med ham, men halede og spektaklede af Sted efter sit eget Hovede.

Nu varede det, efter hvad man kunde regne ud, kun faa Dage, inden Kiær var hjemme igen; der var kommen saadan morsomme Breve fra ham, med lange Mellemrum, men saa ogsaa ligesom helt uimodstaaeligt. Og Antonie længtes efter ham og deres gode Venskab.

Foreløbig fortsatte hun sine smaa trofaste Besøg hos Datteren, der altid var lige venlig og lige indesluttet, og saa skrev Antonie til sin Broder i Amerika.

Han var nu den eneste levende af hendes fire Sødskende; den af Brødrene, der havde staaet Antonie nærmest, var død som ganske ung Mand. Broder Niels havde væ-

ret ude fra Konfirmationsalderen og i Amerika fra kort efter Soldatertjenesten, da Antonie kun var tolv Aar.

Kun en eneste Gang havde han en kort Tid været hjemme paa Besøg, men han skrev regelmæssigt og ønskede til Lykke paa Aarets Festdage og sendte det ene mere fremmedartet udseende Fotografi efter det andet af sin stadig voksende Familje.

Altid virkede han for Antonie som noget fjernt og ret uvirkeligt. Men netop derfor var han saa rar at skrive til.

Hun kunde fortælle ham i rigtig store og stærke Ord, hvor fortræffeligt alt stod til i det gamle Hjem, hvor godt Forældrene havde det, og den utrolige Glæde, det vilde være atter engang at samles med de kære Forældre. Og naar hun fortsatte med at omtale sine egne Ting, blev hun ved i samme Tone.

Antonie vidste nok, at hun farvede lidt; men det kunde hun gøre og skulde hun gøre overfor Broderen der langt borte, og det var dejligt. „Og nu er jeg jo ogsaa lykkelig og glad, kære Niels, ved at have faaet min Datter godt gift med en ung og

dygtig Forretningsmand, som Du vist vilde synes udmærket om, og som for Resten har været nogen Tid i Amerika, men ganske vist ikke ude ved Eders Savværker i Louisiana. Ja, Du havde rigtignok Ret i de Ord, der stod i den smukke lille, tegnede Indramning omkring det sidste Billede af dine Børn, at Forældrenes sande Lykke er Børnenes. Ogsaa jeg vil sikkert komme til at mærke det mere og mere for hvert Aar, der gaar. Og dér kan vi jo tage det bedste Eksempel af vore kære Forældre, som Du nu snart skal se igen i det gamle Fædreland."

Antonie følte det overdrevne, der for hende laa i Ordene, og at de løb med hende. Men hun syntes, de berusede og adspredte behageligt, og hun havde ud af Niels' mange Breve tydeligt følt, hvorledes det „gamle Fædreland", som han altid kaldte det, var bleven ham en Religion, der svævede over hans Arbejde og mange Bryderier. Han stod derigennem i Pagt med noget mindre klart og mere ophøjet end det sædvanlige; det var for ham blevet en virkelig Livsværdi.

Og naar Antonie tilsidst underskrev sig: Din trofaste Søster, saa var det rigtigt, for, om hun og hendes Broder jo egentlig aldrig havde haft noget med hinanden at gøre, saa var de trofaste mod noget fælles.

Hun havde tidligere stundom kunnet smile ad Broderens Begejstring over dette gamle Fædreland, som han aldrig havde kendt saa stort og nu egentlig slet ikke kendte mere; nu forstod hun, at det, han kaldte saadan, virkelig var ham et Fædreland af Førsteindtryk, Stemninger og Minder, som maatte leve i ham, saa længe han var til, og vistnok stærkere, efterhaanden som Aarene gik, indtil han maaske tilsidst i sit Dødsøjeblik gik ved sin Faders Haand hen over Markerne derhjemme ...

Og maatte det ikke i Aarenes Løb mere og mere gaa Antonie ligesaadan? ...

Men pludselig kunde hun synes, at denne Dvælen ved alt det forbigangne var en usund Følelse, som hun maatte søge at ryste af sig. Hun var jo ingen naiv Slidets og Slæbets Mand, hvem saadanne Minder og Drømme kunde blive et Livets Salt;

hun levede tilstrækkeligt i alle Slags Minder og Drømme, udformede i Litteratur og Kunst, som omgav hende, og hvori hun gik og vansmægtede efter Livet. Henrik havde vist hende nok af Kunst og givet hende Bøger, Bøger og atter Bøger. Hun kunde hade disse Bøger, hvor meget de end interesserede hende.

Jo mere Antonie i de sidste Aaringer læste, jo mere blev det netop kun til Læsning for hende. Tidligere havde blot en enkelt Bog kunnet fylde hende ganske, og hun syntes, man maatte se at komme til Bunds i det Spørgsmaal, den behandlede, de Mennesker, den fremstillede, inden man læste nogen anden. Det var nødvendigt udtømmende at erfare, om det nu ogsaa virkelig var sandt og rigtigt, saaledes som Forfatteren saa gribende kunde fremstille det, for at man kunde lære deraf, muligvis forandre sit Liv derefter.

Men nu havde den ene Ret og den anden profecto ogsaa Ret, noget godt var der i det meste og noget galt i det altsammen, det blev ikke mere til andet for hende end

netop Bøger, der underholdt en og kom til at staa pænt indbundne paa en Hylde.

Det var netop det fortvivlende for Antonie, at Bøger ikke mere kunde blive Liv for hende — og at Livet blev til Bøger.

II.

Da Højesteretssagfører og Folketingsmand Hans Kiær havde bestemt sig til at gaa paa Rejse, var det midt i en tilsyneladende ugunstig Tid. Der var travlt i Forretningen og meget at gøre paa Rigsdagen. Men Kiær mente, at han netop derfor maatte bryde ud nu. Denne Kasten alt til Side Maaneder igennem skulde være ham en personlig Styrkeprøve og vise, om han endnu en Gang turde tro paa sig selv og sin Lykke.

Det kunde være rigtigt nok, at hans Rejse motiveredes som en overanstrengt Mands Rekreation; for ham selv var den noget langt dybere.

Kiær havde meget at bestille som Sagfører. En Mængde andre praktiske Spørgsmaal bragte Rigsdagen ham ind i; alt det havde været ved at løbe med ham

og ikke han med det. Ja, Kiær havde endog staaet overfor disse Svaghedens og Træthedens Øjeblikke, som mangen kender, der naaede over Livets Middagshøjde, og hvor han spurgte sig selv, om det ikke var det bedste at slappe dette Mylder af Liner, Samfundet efterhaanden havde trykket ham i Hænderne, og lade sig rive med, blot Anstanden bevaredes og han ikke væltede i Grøften.

Men da var det, han tog Taget i sig selv. Da var det, han dog vilde prøve, om ikke han saa nogenlunde kunde blive den, der kørte Begivenhederne, og ikke de ham.

Og da maatte han rejse for at kunne tage Pusten, vinde lidt Respit og faa sig selv paa nogen Afstand. Han trængte til igen engang — som i de unge Dage — at tænke lidt over sig selv som Menneske og ikke blot regne med Forretningsmanden, Politikeren og Borgeren — man holdt det ikke ud i Længden! Nu skulde tilmed hans Ægteskab snart endeligt opløses, og hvor meget han end følte det som en blot Formalitet, kaldte det dog paatrængende hele hans Liv frem til Erindring og Betragtning.

Det var fra Bogen, han oprindeligt var bleven Politiker, som det, ret beset, ogsaa var fra Bogen, han var bleven Ægtemand. Det kunde nær være gaaet ham lige saa galt med Politiken som med Ægteskabet.

Han var begyndt som den videnskabeligt dannede Historiker, der i Politiken vilde skrive praktisk Historie, og han var begyndt som den litterært erfarne Menneskekender, der vilde realisere et moderne Ægteskab. Nu, de mange Aar efter, maatte han smile sørgmodigt over sin Ungdoms grænseløse Naivetet — der tilmed havde holdt sig for saa superklog.

At han havde opgivet sit Fagstudium af Historie og tidligt var kommen ind i en stor Sagførervirksomhed, var bleven hans Redning som Politiker. Han havde tilegnet sig noget af Forretningsmandens Fært og Regnen med Mennesker; men hvor havde han ikke haft politiske Læremestre nødig, og hvor mange grove Fejl havde han ikke gjort, inden den rette praktiske Opfattelse var gaaet ham nogenlunde i Blodet!

Hvor længe havde det egentlig ikke varet, inden det stod ham klart, at Ungdom-

mens lykkelige Uafhængighed og hensynsløse Initiativ beroede paa en Illusion! Nu vidste han jo, at alle Ungdommens Handlinger foregik foran et Selvglædens Spejl og uforstyrret af Virkeligheden, som ikke tog Forargelse af unge Menneskers aandelige Gymnastik. Den betragtede tværtimod de unge Menneskers Leg sympatisk, indtil det Øjeblik, den traadte Virkeligheden for nær. Da var det, Ungdommen blev vist tilbage med Foragt. Og da skreg den op om Svig, Forræderi og Livets Jammerlighed i Sammenligning med det ideelle. Da glemte den, at det ideelle i saa høj en Grad havde været formet over dens rent personlige Trang.

Det maatte man lære at forstaa og i saa fuldt et Maal, som det endnu stadig syntes Hans Kiær, at det ikke helt var lykkedes ham.

Men paa den anden Side turde Virkeligheden ikke gøre en til Slaven, hvem der paabyrdedes saa den ene, saa den anden Gerning, indtil man udslidt gik i sin Grav. Det gjaldt om at bevare Selvfølelsen og Koldblodigheden og faa Tag i de Opgaver,

man kunde præge med sin Personlighed og udnytte for sin Person.

Unge Mennesker sejlede ud paa Livets Hav for ad den kortest mulige Vej at naa et Maal bag de flammende Skyer; de tænkte lidet paa Vind og Strøm og maatte kuldsejle, hvis de ikke gennem bitter Erfaring lærte at krydse sig frem. Men til Gengæld blev de fleste ældre overvældede af de skiftende Vinde og Strømme, saa at hele deres Stræben kun gik ud paa at holde sig fra at gaa under ved at dreje for Vind og vende for Strøm i det uendelige.

Faa var de, som under Sejladsen opdagede den Kurs, det kunde nytte at følge, uden større Risiko for Liv og Lemmer end at det blev spændende og udviklende at løbe den.

En saadan Mand ønskede Politikeren Hans Kiær at blive. Forretningsmanden havde været heldig nok til at finde Folk, der kunde tage Stødet af i det, som for ham kun var en Pengemølle. Mennesket Hans Kiær skulde have Taget over dem begge og gik nu ene ud paa Rejse ...

Blot at han kom udenfor Gjedser og hørte et fremmed Sprog omkring sig, hjalp ham et stort Skridt fremad. Hvor godt Kiær end kendte og forstod det fremmede Maal, bidrog det dog herligt til at fjerne ham og lade ham føle sig ene, og allerede i den første store udenlandske By mærkede han Roen sænke sig over ham. Ingen kendte ham, ingen havde noget at fordre af ham. Dagen betød ikke at splitte sig i tusinde Hensyn til mangfoldige og presserende Ting. Midt i den ydre Tummel og Vrimmel vandt Kiær den Betragtningens Fred, som han længe ikke havde kendt.

Han havde savnet den og længtes efter den, og den førte ham tilbage til længst forladte, næsten udviskede Stier, som viste hans egne gamle Spor.

Langsomt lærte han atter at kunne lytte til Tingene omkring sig og til sit eget indre. Det havde han saa længe ikke kunnet for alle Interessernes høje og bydende Stemmer. Og det fineste, rigtigste, vigtigste i Verden vidste han taler aldrig højt, men maa man lytte sig til.

Uge efter Uge gemte han sig i store

Byer, hvor han efterhaanden syntes, at Ting og Mennesker begyndte at belære ham umiddelbart, friskt og uden snevert Nyttehensyn, som havde han været en ganske ung Mand.

Og en skønne Dag var Hans Kiær paa Vej til de Steder i Schweiz, hvor han første Gang havde truffet sin Hustru.

Trangen til at se dem igen var saa naturligt vokset ud af hele den Stemning, der efterhaanden fyldte ham, at han ikke engang tænkte det mindste derover. Han tog blot sin Billet og kom af Sted.

Kiær naaede den betydningsfuldeste af sine Schweizerbyer paa en rusket og smudsig Tøvejrsdag om Vinteren. Alle hans Minder derfra hørte hjemme i Sommer og Solskin. Men i disse lange, nu saa vaade og nøgne, Lindealléer vrimlede de frem igen omkring ham.

Hans Hustru var dengang lige kommen fra en moderne Pension dernede, hvor hun havde levet sammen med studerende unge Amerikanerinder.

Han saá hende for sig, som hun stod dér og ventede paa en af Veninderne, netop ved

Svinget af Vejen ud mod den lange Bro, med sine djærve, blaa Øjne, den lidt stort skaarne Næse, fyldige Læber, kraftig Hage, hele Skikkelsen svulmende af Sundhed.

Og strømmede ikke denne unge Kvinde over af Ideer og Virkelyst!

Kiær forstod godt nu, de mange Aar efter, hvorledes Indtrykket af hendes brusende Ungdom var gledet sammen med allehaande Forestillinger, han fra Bøger havde om det Land, hvori de traf hinanden.

Schweiz stod dengang for ham som en lille demokratisk Bonderepublik, der i Sammenligning med meget hjemme var det sunde Fremskridts Land. Og dets Natur greb ham ved sin Friskhed og Storhed. Han følte det som Fingerpeget af den Lykke, Ungdom altid tror paa, at han stødte paa Kvinden, der ikke var som de andre, just i dette Samfund og i en Natur, der symbolsk omrammede hende.

Kvinden, der ikke var som de andre! Mindre tillod hans Forfængelighed ham ikke at nøjes med. En Fremtidens Kvinde skulde han, Fremtidens Helt, føre hjem. Ingen kælen Dukke, nej, en sportsøvet,

kundskabsrig, foretagsom Kvinde. Haand i Haand, ligestillede og i Frihed vilde de arbejde for Fremskridtet paa alle Omraader, i Samfundsforhold og Opdragelse, ikke mindst i Ægteskabet.

Han var en ung Politiker, hvem en Samfundsvirksomhed ventede, og en ung Mand, der skulde vide at forme Livet for sig og sin Elskede værdigere og rigere end tidligere Slægtled havde formaaet at leve. Og hun hørte jo til de frigjorte indenfor den Del af Menneskeslægten, som havde været vanrøgtet og tilsidesat i Aarhundreder. Endelig var Kvinderne ved at arbejde sig frem til at tale med paa alle de Omraader udad til og indad til, hvor de tidligere havde maattet tie, og hvor man netop behøvede deres ejendommelige Temperament, Syn og Kræfter.

Fremtidens Kvinde hed det løgnagtige Symbol, hun var bleven for den forfængelige unge Mand. Med hende ved sin Side skulde han, ædel og fremragende, bidrage til at sone sekelgammel Uret; som et Eksempel blandt deres Samtid vilde de virkeliggøre det rette Ægteskab mellem selvstæn-

dige og ligeberettigede Væsener, hvor ikke mandlig Egoisme gjorde sig skyldig i Overgreb, men Vægtskaalen var rigtig afpasset — Tungen lige i Munden!

Jo, det var blevet en smuk Matematik, det Ægteskab! Nu vilde Kiær foretrække den Kvinde, der lod sig mishandle, og den Mand, der var ved at ødelægge hende en Gang til af Anger og Ømhed.

Under sin Rejse videre over de Smaabyer og Kursteder, hvor Kiær i sin Tid færdedes med sin Hustru og hendes Forældre, forstod han klarere og klarere, at hans Fremtidens Kvinde ogsaa paa anden Maade havde tjent hans Forfængelighed.

Hun skulde bringe ham over Krænkelsen ved en ulykkelig Kærlighed et Par Aar forinden. Da havde han nemlig truffet en ung Kvinde, som var Dame i Ordets gamle Betydning og befandt sig saa uendelig vel derved.

Hende var hans Tanker bleven meningsløs herligt optagen af. Men havde han ikke netop harmedes over denne Meningsløshed? Var det ikke Tomheden i det dameagtige, der var gaaet op for ham? Havde

han ikke indset, at det kun var et mangefarvet Slør over et sanseligt Temperament, der stod rede til at kaste hele Krammet for en Mand?

Hm — nu, saa længe efter, begreb Kiær vel, at den megen Harme kun var Harme over, at *han* ikke kunde blive denne rette Mand.

Naar han havde talt til hende om sin Politik og sine sociale Vuer, havde det kedet hende lige saa meget, som det senere bragte den anden i Fyr og Flamme. Men hvor ironisk sanddru var dog ikke Livet! Den lidt forgældede Storproprietær og Officer, som hun omsider valgte, havde hun faaet bragt langt frem og det netop i Politik, medens Kiærs Hustru snarere havde lagt ham alle de Stene i Vejen, hun kunde, ved sin doktrinære Agiteren.

Naar man var ung Mand og opdraget med Bøger, saá man ikke Træerne for bare Skov. Man saa kun Abstraktioner: Historien, Menneskeslægten, Samfundet, Kønnene og slet ikke Mennesker, de Mænd og de Kvinder, som lavede hele Livet, som hele Livet bare var.

Hun — den anden — havde netop været Menneske saa fuldt ud, som man sjeldent træffer det hos Mænd, men dog endnu kan støde paa det blandt Kvinder. Hun saá tværs igennem Kiærs sociale og litterære Prækener, gennemskuede hans ridderlige Tilbeden, følte, at det altsammen kun betød, at han slet ikke vilde kunne magte hende.

Sund og livsstærk havde hun netop været, ogsaa i Valget af den Mand, hun omsider tog. Han havde Muskler og Nerver og Temperament for Livet, men havde ogsaa forivret sig, grebet forkert og forslugt sig paa Tilværelsen; han sad fast, trængte til Hjælp; og det kaldte paa noget lige saa kvindeligt hos hende sóm den Betagethed, hun følte over hans mandige Væsen.

En ægte og en frugtbar Kvinde — ikke som det golde Kvindemenneske, Kiær jublende kaarede til sin Hustru.

Netop gold havde hans Hustru været, til Trods for, at hun havde født Børn og bestandig var i Virksomhed med saa det ene,

saa det andet. En klaprende Mølle, der kun malede Beskæftigelse for sig selv.

Dvælen kendte hun ikke. Alt var hurtigt ekspederet og lige saa hurtigt glemt. Det gjaldt hendes Sanser som hendes Aand. Hendes Kys var korte som hendes Tanker rastløse, Børnenes Pleje og Opdragelse var bleven besørget lige saa indholdsløst prompte, efter inddelt Tid, gennem Belæring efter de bedste Mønstre.

Børnene! Det var Kiærs dybe Sorg. Det Saar, Livet havde slaaet ham og som ikke vilde lukke.

For de to Smaapigers Skyld havde han været lige ved at ofre sit Liv; og nu paa Rejsen — ligesom hjemme — kom der igen og igen Øjeblikke, som hviskede til ham, at det burde han have gjort.

Du kunde være blevet en fortrinlig Barnepige! havde hans Kone engang spottende sagt; hun var det ikke selv. Og naar Kiær virkelig havde været ved at gøre sig til livsvarig Barnepige for disse to Børn, var det ikke af Træthed og som den, der har opgivet Ævret for sig selv, men af en virkelig inderlig og uforklarlig Kærlighed.

Var det saa ikke rigtigt, naar han sagde, at han havde erhvervet Retten til ligefrem at hade sin Hustru ved at hun, Moderen, havde taget hans Børn fra ham og gjort det, ikke af Kærlighed, men af Jalousi!

Det havde intet nyttet, at han prøvede paa at kæmpe imod hende. Hun ejede overfor Børnene et frygteligt Overtag og misbrugte det i al den Tid og med al den Lejlighed, hun havde til at være sammen med dem; naar han drog dem den ene Vej, maatte hun ligefrem drage dem den anden; ellers havde det jo ikke været hendes Vej.

Og var det ikke dybest set for Børnenes Skyld, at han tilsidst havde sluppet dem helt og ladet dem gaa med hende?

Hun og han, Moderen og Faderen, vilde for deres daglige Liv have været nødte til at hverve om Børnenes Gunst, søge at drage dem, hun fra ham, han fra hende. Og han maatte forskaane sine Børn fra at vokse op som Partigængere, for eller imod deres Moder eller deres Fader. Hvor havde han ikke ogsaa paa Forhaand Følelsen af, at han i denne Kamp havde de ringeste Chancer overfor den karakterstærke Kvinde!

Men da hun var gaaet og havde faaet Børnene med sig, indlod han sig heller ikke paa noget af hendes Arrangementer med at Børnene efter visse Regler skulde komme at besøge ham. Hun vilde for sin Forfængelighed slaa Kapital af sin Skilsmisse ogsaa, være baade den forurettede og den ædle, der tog Hensyn. Det manglede blot, at hans Børn skulde have tjent hende deri!

Og saa — til Trods for alle Betragtninger og al Forklaring var der dog bleven saa meget tilbage i Kiærs Sind af Uro og Tvivl og allehaande dunkle Følelser overfor hans Børn.

Hjemme, lige overfor hvor de gik i Skole, boede en gammel Dame, som han kendte, og som ikke løb med Sladder. Dér gik han op, saa tit han turde, og sad og saá lidt ud af Vinduet paa den Tid, Smaapigerne gik fra Skolen ...

Det var det frygtelige i Livet! Man giftede sig med en Indbildning, et Digt, en taabelig Drøm, skabt af ens dumme Opdragelse og umodne Fantasterier. Og deraf opstod levende Væsener, af ens eget Kød og Blod, og som man mistede.

Kiær rejste fra Schweiz ind i Frankrig, hans Ungdomsstudiers Land, hvor han i sin Tid ogsaa var stødt sammen igen med sin gamle Bekendt fra Studentertiden, Fru Antonies Mand.

Kiær maatte smile: dette „Fru Antonies Mand", som uvilkaarligt kom ham paa Læben, var det rette, naar han tænkte paa Henrik Falsen.

Falsen havde været en opvakt og hurtig, elskværdig og velhavende ung Videnskabsmand. Han blev den Professors Yndling, der kom til at inaugurere en ny Tid for hans Fag i Landet. Tidligt havde han taget sin Doktorgrad og holdt Forelæsninger i Mesterens Aand, hurtigt fik han en Docentplads ved Universitetet, hvor han gjorde megen Nytte for baade Professor og Studenter. Men saa for Resten blev han egentlig ikke andet nyt end Fru Antonies Mand.

Thi med al Respekt for Falsens Universitetsarbejde og forskellige Afhandlinger, saa var det mærkeligste Fund, den fordringsløse Mand havde gjort, den unge smukke, syttenaarige Pige, som han hentede fra en lille ukendt Proprietærfamilje, og som virkelig havde noget over sig af Prinsessen fra det skjulte Land.

Der kom i lang Tid mange Kunstnere hos Falsens. Alle sværmede de for Fruen. Og en berømt Maler gav engang sin Fortvivlelse Luft over, at han ikke levede i den rigtige historiske Periode, og at der manglede ham den rette Tro til at kunne male hende som en Madonna sorridente, Madonna med Smilet. I dette Madonnasmil vilde han forklaret have kunnet give al Kvindeligheds inderste Væsen.

Kiær fandt, at denne Mand havde haft fuldkommen Ret. Fru Antonies Smil havde bevaret hele den ubevidste Ynde, som er Smilets egentlige Væsen. Det var en Moders lykkelige Smil, paa samme Tid som det blev ved at være Kvindens Barnesmil og Elskovssmil.

Mænd blev indtagne i hende som noget,

der faldt ganske af sig selv. Ingen af dem brugte egentlig Ordet forelsket. Det var, netop det ejendommelige, at de alle sværmede for Fru Antonie uden at nære Forventning om at vinde hendes Kærlighed, ja næppe tænkte paa at ønske det. Hun tilhører Menneskeheden! sagde en af dem med et lykkeligt Indfald. Og Falsen var helt Genstand for taknemmelig Velvilje som den, der havde skaffet Samfundet en saa herlig Madonna, bedre end alle malede.

Fru Antonie ejede den Ro i Bevægelser og Væsen, som er lige fjern fra den unge Piges gratiøse Springskhed og den gamle Kvindes udtraadte Sløvhed. Denne dvælende, kærlige, hensynsfulde Ro, der er lige velgørende i en Festsal og ved et Sygeleje og som bliver selve Livets Pulsslag for den, der har den Lykke at eje en saadan Kvinde. Hun talte villigt, og som om selve det at tale var hende en Glæde, hun gerne delte med andre; men aldrig kunde det tænkes, at hendes Tale paatvang sig nogen. Hun var altid rede til at høre som til at give. Hun kunde le med en tilfreds og udtømmende Latter. Men dejligst smilede hun.

Kiærs var begyndt at komme der i Huset faa Aar efter, at Falsens var bleven gift.

I Begyndelsen var Kiærs Hustru henrykt over Bekendtskabet. Det var jo et stort, selskabeligt Hus og et Fremskridtshjem, som hun kaldte det.

Men hun kunde ikke rigtigt gøre sig gældende der. Antonies Harmoni og Mændenes Kredsen om hende irriterede hende, Falsens stille Frisind, der netop ogsaa vilde give andre Mennesker Lov at være til i Verden, var hendes agitatoriske Karakter imod. Der blev hende en slap og lummer Luft i denne Kreds af Mennesker, som kun syntes hende at tænke paa at nyde, fordi deres Nyden var af en saa ganske anden Art end hendes.

Og dernæst blev hun hurtigt jaloux paa Fru Antonie, fordi Kiær ligesom alle andre kom til at svinge og dreje omkring hende som Støvkornene i Solstraalen. Hun fandt det uværdigt og sagde det ogsaa til ham, men mødte et koldt Blik og en Tavshed, som hun ikke forstod, men foreløbig lidt bange trak sig tilbage for.

Kiær havde fundet det saa meningsløst

overflødigt at gaa ind paa sin Hustrus Skinsygefornemmelser overfor Fru Antonie. Han havde kunnet besvare dem med det oprigtigt uforstaaende Skuldertræk, som virkelig afvæbner. Eller han havde maaske snarere vist, at han bedre end hun forstod og gennemskuede den Forfængelighed, som opfandt saadanne Dumheder.

At Kiær havde faaet Falsens Hjem saa kært var netop den Kvindes Skyld, som nu vilde plage ham med Skinsyge. Under Bevægelsen og Ufreden hjemme, der mere og mere tabte al spændende Voldsomhed og gik over til at faa det kroniskes Bitterhed, trængte han til at aande en Luft, hvori der var Lykke og Fred, en fyldig Dvælen i Nuet, en tryg Skuen ud i Fremtiden. Fru Antonie og hendes Hjem var ham en dejlig Bog, han læste, til sit Sinds Beroligelse, sin Følelses Opbyggelse, med Tillid til den Forfatters rigtige Blik, der fremstillede saa smukt et Billede, men dog tillige med Bevidstheden om, at det gjorde i og for sig ikke saa meget, om det hele skulde være lidt flatteret, det var jo da kun et Digt, han læste til sin Husvalelse og Glæde. En Dag,

da han gik alene fra Falsens ned ad Gaden, sagde han til sig selv, at han var indtaget i denne unge Kone, netop fordi hun var en saa yndig ung Kone — for en anden Mand.

Kammeratligt havde Falsen aabnet ham Adgangen til sit Hjem. Derfor var Kiær ham ogsaa oprigtigt taknemmelig og kaldte ham med Rette for sin Ven. Efter Evne ydede han ham i Tidernes Løb Gengæld, og de populært oplysende Foretagender, som Falsen interesserede sig for, kom til at nyde godt af Politikerens ivrigste Støtte. De gav tillige Anledning til, at Kiær uden Formaliteter ofte kunde komme og besøge Falsens, og det bragte ham Fru Antonie selv saa meget nærmere, fordi han virkede for noget, der vedkom hendes Mand og derigennem hende.

Hun elskede alt, hvad der angik hendes Mand, med samme rige Selvfølgelighed, hvormed hun elskede ham selv, sine Børn og sit Hjem. Ad denne hendes Interessers Bro var Kiær langsomt og forsigtigt rykket Fru Antonie saa nær, at han turde prøve paa at vinde hende for, hvad der kom ham selv ved.

Thi det, han længtes efter, var netop at føle sig og sine Anliggender taget med ind i denne Kvindes varme Deltagelse og Medfølelse. Han brændte efter at lægge sine Sorger blot for Fru Antonie, betro hende sit ægteskabelige Livs Vanskeligheder, maaske finde nogen Hjælp hos hende. Hjælp? Hvorledes? Han vidste det ikke. Det vigtigste for ham var selve det at turde bede om det.

Men da trak hun sig hurtigt noget tilbage. Var det hendes kvindelige Sans, som anede hans Hustrus Skinsyge? Saa var der jo dobbelt Grund til at oplyse hende om Sagens rette Sammenhæng, for at denne fine Kvinde ikke skulde føle sig uretfærdig saaret af den, hvis Følelser stod langt under hendes.

Han forsøgte atter at nærme sig Fru Antonie, men blev viklet af. Prøvede igen, uendelig meget forsigtigere, for at han dog endelig ikke skulde fordærve sig det hele. Hun viste ham atter tilbage, men saa blødt, at han deri sporede en lille Usikkerhed, en stille Frygt for, at hun kunde komme til at miste ham. Han var dog vist ved

at gro lidt fast i hendes Bevidsthed og høre en Smule med til hendes Liv. En god Husven var han da i hvert Fald bleven. Og lidt efter lidt var det, ligesom om hun aabnede sin Haand og gav ham Lov til at lægge sin i den, medens han fortalte.

Hun begyndte at lytte sympatisk til hans Tale om Livet og Menneskene og deres vanskelige Samliv, altsammen saa almindeligt holdt og saa personlig ment. Og han følte tilmed, at hun lyttede med en vis Nysgerrighed og Spejden, som maatte betyde noget for hende selv.

Var det ikke det allermest hjertebankende spændende? Skjulte der sig maaske bag hendesVæsens Ro et begyndende Savn? Havde Madonna sorridentes Smil faaet en lille Braad af vemodig Smerte? Kunde han muligvis til syvende og sidst engang komme til at yde hende Gengæld for den tavse, men saa velgørende Deltagelse, hun nu ydede ham?

Aldrig talte de lige ud til hinanden, alting sagde de under Forklædning af Betragtninger over Mennesker i Almindelighed eller Begivenheder eller Bøger; ja, naar Kiær

nu tænkte sig rigtigt om, stod det ham klart, at det saa overvejende var ham, som havde talt, og at hun end ikke paa den mest tilslørede Maade var kommen med nogen Tilstaaelse. Men hun tog imod hans. Og selve det og hans Bekendelsers indirekte Form blev et Frimureri imellem dem, som han syntes førte dem for hver Dag nærmere til hinanden.

Saa kom hendes Livs store Sorg, da hun mistede sin Søn. Dengang syntes det Kiær, at med ét Slag alt opløstes og alt befæstedes imellem dem som aldrig før. Han, der selv kendte til at have Børn, følte sig dybt grebet af hendes grænseløse Sorg. Han var virkelig fortvivlet over sin Hjælpeløshed og Mangel paa Ret til endog blot at prøve paa at hjælpe.

Og hun lønnede Oprigtigheden af hans Følelse ved trohjertet intetsigende Ord, halvt ubevidste Haandtryk og ved at komme til at græde saa voldsomt og ubehersket i hans Nærværelse.

Da hun omsider var falden lidt til Ro igen, var det for allerførste Gang hende, der kom til ham.

„De maa ikke være vred," sagde hun og gav ham Haanden, „jeg har saa længe slet ikke kunnet tænke paa andre."

Det var hendes første Tilstaaelse overfor ham, og han følte Tilnærmelsen deri som et Skridt langt ud over hvad hun nogen Sinde tidligere havde tilladt. —

Fra Barnets Død skete der en stor Forandring i Husførelsen hos Falsens. Deres Selskabelighed indskrænkedes og kom aldrig siden op paa sin gamle Højde. Mange af de sværmende Venner forsvandt efterhaanden; men Kiær faldt til Ro. Og Opløsningen af hans Forhold til sin Hustru gik sin stadig sikrere Gang. Han følte godt, hvorledes det paa en vis Maade pinte Antonie, og anvendte al sin finest fornemmende Opfindsomhed, for at hun ikke skulde tro sig Medskyldig deri.

Stundom, og det i temmelig lange Perioder, vilde Antonie endog søge at bringe en Forstaaelse imellem Kiær og hans Kone til Veje, og saa villigt fulgte han hendes Vink og fandt en Glæde i at lade sig lede af hende, at han virkelig somme Tider troede, det ved hendes Hjælp skulde lykkes.

Kiærs Hustru stillede sig bestandig stejl imod alle Antonies stilfærdige Forsøg paa at komme Forholdet mellem hende og Kiær til Hjælp; ofte blev hun saa uvenlig og næsten krænkende overfor hende, at Kiær helt kunde have Møje med at bekæmpe sig og glædedes over hos Antonie at føle Tilløb til en kvindelig Opbragthed, der kunde lide at slaa til og triumfere.

For Resten begyndte Antonie at gaa næsten altfor meget op i Datteren, der var blevet hende sparet.

Hang det ikke noget sammen med, at der i Forholdet mellem Manden og hende var indtraadt lidt af en Kølighed? Tilsyneladende var alt Tilfredshed, Ro, endogsaa Glæde, og Falsen mærkede i hvert Fald sikkert intet, som han ikke mente naturligt blev forklaret af Aarenes fornuftige Gang; men der laa i allehaande ubestemmelige Smaating en Forandring, som Kiær begyndte i sit stille Sind at bebrejde Antonies Mand.

Han og Kiær havde stadig mange Interesser fælles, men talte aldrig om hvad der angik dem selv i inderste Forstand. Kiær

fandt ham efterhaanden mindre og mindre fyldestgørende som Ægtemand for en Kvinde som Antonie. Alt for villigt havde han fulgt hendes Hang til Indesluttethed efter Sønnens Død, og han gjorde Livet hverdagsagtigt omkring hende med hele sin regelmæssige Arbejden og stilfærdige Nyden. Den Kvindes Liv burde have været anderledes festligt og bevæget, afvekslende og rigt. Antonies Harmoni skulde klinge gennem et stort og mangfoldigt Orkester, ikke i en lille hjemlig Strygekvartet ...

Efter at Kiær og hans Hustru var flyttet fra hinanden, var Falsens og Antonies Hus blevet Kiærs virkelige Hjem, hvor Manden taktfuldt og kammeratligt indrømmede ham en beskeden men sikker Plads. Men de Tider var forbi, da Kiær følte sig taknemmelig mod Falsen, fordi deres Venskab tillod ham at være i Fru Antonies Selskab. Nu ønskede han alt for ofte, at Falsen var borte, for at han kunde sidde alene hos denne Kvinde, der dog sikkert paa en Maade havde søgt og fundet en deltagende og nyttig Ven i ham.

Ligefrem af Hensyn til Falsens og Kiærs

eget Forhold var Kiær ofte ked over, at hans Ven var Fru Antonies Mand. Han vilde gerne holde rigtig meget af dette elskværdige, kundskabsrige og kun behageligt interesserede Menneske. Falsen var saa fjernt fra baade Forfængelighed og Sløvhed, virkelig aandelig interesseret for selve den aandelige Interesses Skyld, om end med en tiltagende og Kiær usympatisk Kvietisme. Men at hans Forhold til Fru Antonie sikkert ikke længere var, som det burde være, det kunde Kiær ikke tilgive ham ...

Over ingen Kvinde, Hans Kiær havde lært at kende, hvilede det Skær som over hans Madonna sorridente. De andre kunde være skønnere, aandfuldere, elegantere, netop alt det, som intet havde med en Madonna at gøre — en Madonna, der havde følt og født og lidt og med Taalmod baaret, men ikke glemt sit Smil. Antonies lille, betagende, ubevidste Smil, der var sødt af Smægten og blødt af Vemod og stille Eftertanke!

Mangt et lille Brev eller Brevkort maatte han sende af til hende — og Manden — blot med Pludder fra Rejsen, bare for at kunne sysselsætte sine Tanker med hende, medens han skrev, og bagefter i sit stille Sind følge Brevet paa Turen, tænke sig dets Ankomst hjemme, vide, at nu havde dog maaske denne Stump Papir bragt en Sværm hvilende Tanker paa ham i Bevægelse.

I de forskellige Lande købte han mange Smaating, som de bagefter skulde more sig over om Aftenerne hjemme, alle tre. Og i Paris vilde han paa sin Rejses allersidste Dag ikke tage sig det mindste andet til end købe noget rigtig godt til Fru Antonie; gennem Aarene havde han dog i hvert Fald opnaaet Retten til at give hende noget af virkelig Værdi.

Og saa kom denne Rejsens allersidste Dag.

Kiær sad paa sit Hotel i Paris og skrev hjem til sin Husholderske og til Kontoret, at nu kom han da omsider.

Balkondørene stod i det fine Foraarsvejr helt aabne, Luften skinnede ganske blaa og fuld af Sol ind til ham.

Kiær befandt sig højtidsfuldt vel. Det var ligesom hele Rejsens Stemning mundede ud i denne Solskinsdag og Helligdag, som han undte sig selv tilsidst.

Han skrev endnu et lille Brev til Falsens og frankerede det sammen med de to andre.

De tre smaa Breve, som nu laa der paa Kaminranden, rede til at gaa af Sted, var

Sendebudene, som forkyndte, at Fristen var omme og Livet skulde til at begynde for ham igen.

Men han smilede helt lykkelig i Bevidstden om, hvor meget han havde vundet for sig selv paa den Rejse. Uden at han kunde bestemt gøre Rede derfor og tælle det op paa sine Fingre, men netop saaledes, at han fornam og følte det. Og denne pragtfulde Dag, der kun rummede et eneste Krav, og som var saa kært, stod for ham som en festlig Portal ind til det, der vilde komme.

Han tændte en Cigar og blev siddende længe, blot med Øjnene ud i Luften og dens blaa Flager af bølgende Røg. Ogsaa det at drømme havde han lært igen paa sin Rejse, og det ikke blot i smaa schweiziske Bjærgbyer, der gemte over hans Fortid, men midt i den store Verden, som han levende og ivrigt havde studeret for sin Fremtids Skyld.

Veltilfreds, sikker og i lykkelig Forventning gik Kiær omsider ud for at købe sin Gave til Fru Antonie.

Hos en Antikvar paa den venstre Seinebred fandt han et Smykke fra Begyndelsen

af det nittende Aarhundrede, som greb ham stærkt. Det var et fint gennemkniplet Guldcollier, hvis Led var dannede om slebne Stykker lapis lazuli. Og ned fra dem hang i snoede, tynde Guldlænker lange, guldindfattede lapis lazuli Taarer.

Den lille franske Handelsmand pegede paa de skønne Stene i deres Indfatning. „Som Kvindeøjne under Guldbryn!“ sagde han.

Kiær tav, men tænkte, at han kendte de Øjne, der var som lapis lazuli besjælet.

Antikvaren holdt Smykket op imod Bagen af sin Haand for at vise, hvor smukt det hele vilde virke mod en Kvindes Hals.

„Der er Temperament i lapis lazuli Stenen,“ sagde han med et Smil.

Kiær greb efter Smykket, men skød det pludseligt fra sig.

Nej, han kunde ikke give hende det! Lapis lazuli Stenen, Sindbilledet paa hendes Øjne tilhørte Falsen. Han havde opfundet det og givet hende det berømte Uhr derhjemme, der nu snart i tyve Aar havde vist hende den rindende Tid.

Pludselig greb der Kiær et pinende Had, og han følte sig overvældet af Harme mod Henrik Falsen, som ejede den dejlige Kvinde.

Han burde ikke eje hende, og — Kiær havde Møje med ikke at røbe sin Bevægelse overfor den lille vævre Handelsmand — han skulde heller ikke faa Lov til at beholde hende!

Antikvaren saá paa ham saa forbavset, at han maatte finde paa en hel Forklaring om, hvorfor han nu paa én Gang ikke vilde have Smykket. Den anden søgte at imødegaa ham med oprigtigere og oprigtigere Iver, jo besynderligere Kiærs Indvendinger forekom ham. For at gøre Ende paa Sagen købte Kiær i Huj og Hast en emailleret Daase fra Ludvig den Femtendes Tid; den kunde han da i hvert Fald være bekendt at give hende, om end den ganske manglede det Præg af noget personligt, som han saa gerne vilde have lagt ind i sin Gave.

Men bort fra Butiken slap han, og derude, paa den brede Kaj, under den høje blaa Himmel sagde Hans Kiær ganske højt til sig selv, at han elskede Henrik Falsens

Hustru, den yndige Fru Antonie. Og at han begærede hende.

Han sagde det med ungdommelig Jubel og med Jubel over at kunne føle saa ungt...

Da Kiær gik gennem Louvre, løb han lige paa et Selskab danske Turister, som han kendte.

Til sin Forbavselse var det ham egentlig kun behageligt. Han hørte paa al deres Passiar om Paris og det meget, de havde forstaaet at udrette, som havde det været en stille rislende Strøm, der vuggede hans Tanker i Ro. Deres ivrige Initiativ sparede ham for selv den svageste Smule Beslutning om, hvor han skulde spise til Middag. Han lod sig drive, gjorde alting med, hvad de andre gjorde, gik fuldkomment op i Følelsen af at eje en nyopdaget og af alle andre ukendt Verden, han havde ganske for sig selv.

Den samme Følelse fulgte ham under hele Rejsen hjem.

Han tog sin Billet, kørte af Sted, saa lidt i Aviserne, spiste Frokost, passiarede et Par Ord med en eller anden. Det var altsammen smaa Udflugter, hvorfra han saa vid-

underligt vendte tilbage til det, der var hans alene, skjult for alle andre.

Paa den belgiske Grænsestation gik han, medens Toget holdt, og slentrede alene ud og ind blandt Folk. Stille maatte han spørge sig selv: Var det Politikeren? Var det Realiteternes Mand? Var det den, der skulde komme hjem med hele sit Væsen fyldt af Trang til praktisk Handling i stort følt Menneskelighed?

Var det ikke blot den gamle Drømmer, hvem Aarenes Træning i praktisk Gerning ikke havde mægtet at slaa ihjel? Den, der i Skoleaarene havde været beruset af Michelets blændende Syner ud over den Fantasiens Verden, han benævnede Historie. Den, der først selv havde villet være en saadan Digter. Den, der siden, i sin Virken som Politiker, altfor ofte havde villet digte i det Stof, som hedder Mennesker af Kød og Blod. Et mærkeligt Stof — ofte var der jo virkelig bleven politisk digtet deri, hele Slægtled igennem. Af store Digtere, der kaldte sig og holdtes for Politikere, indtil Begivenhedernes Gang lagde deres rette Væsen blot. Og til andre Tider

syntes det, som om intet var trægere og mindre tilgængeligt for selv den mest berettigede Fantaseren end netop Menneskenes Børn. Da slæbte de sig af Sted, overvældede af Tankerne paa Maven, koblede sammen af al Slags Tradition, usikkert snusende ud og ind, lidt fremad og lidt tilbage, med Sneglens Fart, uden at kunne ledes af andre end dem, hvem det faldt naturligt at krybe af Sted paa samme Maade.

Saa gjaldt det om at vinde den taalmodige Menneskekærlighed, som Kiær havde syntes, at han var kommen til at eje noget af. Den, der førte lige langt bort fra kunstnerisk Fantaseren og fra Strugglernes lurvede Forretningspolitik.

Men nu kom han hjem — med en Verden i sit indre! Opfyldt af Længsel mod en Kvinde og det Fantasteri, en Mand kan digte over sine Følelser for en Kvinde!

Var det egentlig ikke et fortrinligt Sindbillede, at her kørte han af Sted igennem Europa og saa Menneskene og deres praktiske Virken svirre sig forbi i stadig skiftende Billeder, medens det eneste,

der blev, var denne forventningsfulde Drømmen om en Kvinde.

Ja, var det virkelig saaledes?

Medens Kiær atter satte sig til Rette i Kupéhjørnet og lod Tankerne svæve videre, syntes han dog, at han maatte sige Nej, det var ikke rigtigt. Han var ingen Drømmer, om end han Gud ske Lov var ung nok til, at Elskovsdrømme kunde bevæge hans Sind. Netop det viste, hvor livskraftig og levedygtig, han atter var bleven. Han var kun bleven ung igen. Just det, hvor underligt det end kunde lyde: Bleven ung igen!

Kiær var ikke bange for at prøve paa at ville gøre Goethes Ord til Skamme om, at Livet var som Krigen, man lærte først Strategien, naar Felttoget var endt. Ganske vist havde Kiær i sit Ægteskab lidt et mægtigt Nederlag i Livet, og ganske vist var han nu syv og fyrretyve Aar, men han vilde være den Napoleon, der sagde til Generalen, at naar Slaget var tabt, maatte man finde Tid til at vinde et nyt.

Folk opgav i det hele taget ikke mere Livet saa hurtigt som før — de, der over-

hovedet kunde kæmpe den moderne Livskamp med. De blev senere gamle, fordi Tiden ikke mere tillod en bekvemt og roligt at blive gammel, man maatte strænge sig anderledes an end tidligere, man maatte holde sig ung for ikke at blive skubbet væk, sparket ud af de unge, hvem Eksistenskampen pinte som en Sult, der ikke tillod dem at kende Pietet. Taknemmelighed mod de ældre, der var ikke Raad til den — den kunde jo kun gøre Ungdommens egen Fortjeneste mindre; og paa en larmende Stillen den til Skue var det, de unge vilde naa frem og komme til at herske over Masserne. Barmhjærtighed mod de gamle — hvor skulde der være Tid til en saa overflødig Følelse! De unge maatte jo være glade over, om de fra deres Kamp med Konkurrenterne selv fik lidt Tid til at holde af Kvinder og Børn. Fred, Ro og Tryghed for de gamle — var det til at tænke paa i et Samfund, hvor Ungdommen for at eksistere som den ønskede det, nødtes til at vende hver en Sten i Verdens fjerneste Afkroge for at se, om der ikke var noget at tjene paa den! Evindelig

Uro og Usikkerhed i alle Forhold maatte jo blive Følgen deraf.

Der var kun Valg mellem Tilintetgørelse eller at holde sig ung, stærk, hensynsløs saa længe som muligt.

Og Kiær var netop nu saa ung, at han følte Ynglingens Elskovsdrømme bølge i sit Sind. Han var netop nu saa stærk, at han endnu engang turde vove Forsøget paa at leve Livet sammen med en Kvinde. Han var netop nu saa hensynsløs, at han kunde lade haant om hver en Hindring, der maatte stille sig i Vejen for ham.

Som ung Mand havde han elsket Livet i Kraft af poetiske Ideer om en Mening i Menneskenes Liv, et stort Maal, de arbejdede frem imod. Siden maatte han spørge, om det ikke var taabeligt at tro paa sligt for de Verdensaltets Infusionsdyr, som kaldes Mennesker. Maal, Fremskridt, hvad var det for teologiske Ord! Ustandselig Bevægelse, evig Omskiftelse, naturnødvendig Forandring — var det ikke det hele!

Men her kom det skæbnesvangre Punkt — naar man havde sluppet Begreberne om Guds eller Fremskridtets Styrelse og stod

Ansigt til Ansigt med den Opfattelse, at Livet ikke havde anden Mening end den at blive levet. At det kun betød Funktion under den Milieuets Lov, vi alle er underkastede, med de Begreber om Ret og Uret, den Evne til at glædes eller sørge og til haabløst at spekulere over Altilværelsens Væsen, som vi efter Tid og Land og Stand maa eje. Og at selv det største Menneskes Gerning kun er Anledningen for andre til at lave om derpaa og dermed tjene *deres* Fornemmelse af at være til og virke.

Da følte mange Foragten for Mennesker faa Tag i sig. Eller endogsaa Hadet til dette meningsløst myldrende Menneskekryb, der kunde volde hinanden saa store Lidelser.

Og hvis de Følelser sejrede, var ens Livskraft angrebet i sin inderste Rod. Saa kunde man enten tage Livet af sig for derved med Eclat at forkynde sin Umulighed. Eller man kunde glide over i en tilbagetrukken Vegeteren, der ikke vilde give Afkald paa at føle Solen varme en paa Ryggen og Himlen lyse over en. Men i begge Tilfælde var man forbi som Menneske.

Nej, hvad det gjaldt om var rent uvil-

kaarligt at bevare Interessen for og Medfølelsen med hele denne Tummel, som nu engang betød Menneskers Liv i ondt og godt, stort og smaat. Man skulde ikke gøre sig Samvittighed af at slaa Mennesker ned, naar de kom en i Vejen. Det vilde de alle gøre ved en selv, naar man løb paa tværs af dem, og hvis de kunde det. Det var Livets Lov. Men man skulde være dem en naadig Besejrer, som man ogsaa selv burde haabe paa en mild Pardon. Ikke vae victis men ave victis! Herske, men for at kunne sprede Lykke!

Det eneste Middel mod Livet var at leve det. Og nu vilde Kiær til at leve det fra nyt af. Hele sit Væsen følte han atter gennemstrømmes af den store Livsens Kraft, som gav Glans og Nerve til de andre, Driften mod en Kvinde, som man elskede.

Grubleriernes og Fantasteriets Tid var netop nu forbi, og han vilde for Alvor *handle*.

Paa hvilken Maade, det maatte Omstændighederne bringe. Han vidste jo endnu slet ikke, hvorledes Antonies Følelser for ham egentlig var — kun at han *maatte* vinde hende.

Kjær ofrede det ikke en Tanke, hvorledes Kampen mellem Falsen og ham vilde blive — kun, at han ikke vilde forføre en Vens Hustru. Ærligt vilde han erobre hende fra en Mand, der ikke var hende den Mand, hun fortjente, og som derigennem havde tabt al Ret; for det var sikkert.

Men ellers? Fremtiden maatte forme det altsammen.

Og Kiær smilede og hviskede for sig selv det lille tyske Ord: Kommt Zeit, kommt Rat — og han føjede til: — kommt Tat!

III.

Fru Antonie tog selv imod Kiærs Brev fra Paris. Det var adresseret Hr. og Fru Doktor Falsen, men hun vilde som sædvanligt ikke brække det selv; det skulde ligge, indtil Henrik kom hjem, saa var det saa morsomt at læse det sammen.

Henrik var yderst vel tilfreds med Brevet.

„Det er briljant, at han kommer i Morgen," sagde han. „Vi har det jo storartet herhjemme i det lille Danmark; men det skader ikke, at vi engang imellem faar lidt frisch vom Fass der ude fra. Det gi'er Kriblefornemmelser, og dem trænger vi til."

Antonie stod og saá smilende paa sin Mand. Hun var glad.

„Ja," blev Henrik ved, „nu skal vi rigtigt høre ham snakke og spørge ham ud.

Saa er det lige saa godt, som om man selv havde været ude."

Men da gik Antonie lige hen imod Henrik og sagde med hel Voldsomhed: „Nej, det ved Gud det ikke er."

Henrik lo saa ganske uvilkaarligt.

„Søvngængerske!" sagde han og gik nogle Skridt tilbage med Øjnene stadig paa hende.

Antonie stod et Øjeblik ligesom lyttende. Søvngængerske — det var et af hans gamle Kælenavne for hende, naar hun, som saa ofte, lige med ét kunde sige noget, hun slet ikke rigtig vidste, hvor hun havde fra, eller foretage en Handling ganske uvilkaarligt og som i Drømme. Længe havde hun ikke hørt det Navn. Og han stod dér med Hænderne let udbredte og et ømt Smil i Øjet, som hun syntes, at hun paa lang Tid ikke havde set.

Hun følte sig helt flov og dog saa uimodstaaeligt draget ind i hans Arme.

„Henrik!" sagde hun og slyngede sine Arme om ham og kyssede ham, „Henrik — jeg længes saadan efter at komme ud at rejse engang igen." „Med Dig" vilde

hun have tilføjet, men kunde det alligevel ikke for en besynderlig Generthed — ikke endnu.

Han kyssede hende. „Min lille Søvngængerske, hvor det dog slap vidunderligt ud af Dig! Som jeg kendte Dig igen fra gamle Dage!"

Antonie trykkede sig tættere ind til ham og havde mest Lyst til at lukke sine Øjne.

„Saa Du har gaaet her og samlet Rejselyster sammen! Og været ked af din gamle Mand, der holder mere af at lade Verden komme rejsende til sig end selv at rejse ud i den. Men jeg skal overvinde min Dovenskab. Det kan man ogsaa have rigtig godt af. Naar Eksaminerne er færdige paa Universitetet og din Broder har været hjemme fra sit Amerika, skal jeg faa mig arrangeret, saa vi kan lukke for det altsammen et halvt Aars Tid!"

„I det mindste," sagde Antonie energisk.

„Jamen, Antonie — tænker Du paa Anna?"

Det slog Antonie, at hun ikke noget Øjeblik havde tænkt paa sin Datter.

„Nej," sagde hun ærligt.

„Du er sød," sagde han blot, „og naar nu Kiær kommer, skal vi rigtig snakke med ham om Tingene. Han kan give Desseiner."

Det kunde Antonie ikke rigtigt lide, at han sagde. For hun længtes nok selv meget efter Kiær, men den Rejse burde hun og Henrik dog have ganske for sig selv, uden at Fremmede blev blandet ind deri. Det havde netop været morsomt at overraske Kiær med en helt færdig Plan.

Men hun nænnede ikke at sige noget derom til Henrik, nu han var saa vel tilfreds og havde været saa elskværdig. Det kunde jo ogsaa meget godt være, at Kiær kunde blive dem praktisk nyttig.

Og da Henrik siden var gaaet paa sit Universitet igen, var Antonie helt uroligt glad ved Tanken paa den Rejse.

Hun vilde op til Anna at fortælle hende om den, men opgav det straks igen, det var dog for latterligt, alt for barnagtigt! Af hende, som skulde være gammel Moder og ogsaa somme Tider syntes, at hun slet ikke

var nogetsomhelst andet end det -- eller rettere sagt Svigermoder ...

Antonie forstod meget vel, at det var Erindringen om Henriks og hendes første, store Udenlandsrejse, som nu fik hende til saa brændende gerne at ville ud. Dengang havde ikke blot Henrik foretaget en Studierejse i sit Fag, men det blev for hende og ham en Studierejse i Kunsten at leve sammen som Mennesker og leve i Glæde sammen med andre Mennesker. Og det var Glæden, hun søgte igen. Ikke Morskaben, men den Glæde, der er selve Livets Pulsslag hos et sundt Menneske. Glæden, som fik en til at smile, synge, le, omfavne og i Øjeblikke glemme sig helt berusende bort. Glæden med og hos den Mand, man elskede.

Elskede, det var netop Ordet og ikke den mindste Smule mindre. Ikke denne Holden af! Ikke denne Sympati! Og navnlig ikke denne Nuslen-Tuslen sammen i et Hverdagsgraat, der stundom af ren Kedsommelighed maatte slaa over i lidt Varme, Stemning, Given sig hen. Nej, en stor, sund, fuld Glæde, der naturligt svul-

mede over i Hengivelse som en levende Blomst, der springer ud.

Derude i det fremmede var intet af dette Hjemmestøv, der faldt saa uforklarligt og uforstaaeligt og ufravigeligt fra det daglige Arbejde og det daglige Velvære og de daglige Mennesker og som sløvede Livets Fjedre. I hvert Fald havde gjort det for hende og ham, saa at de nu altfor ofte gik rundt i deres daglige Tummerum og enten saá forbi hinanden eller stirrede paa hinanden. Derude kunde Livets Dage gennem alt det nye atter blive Festdage, Oplevelser. Og hun skulde gøre sit yderste for at fastholde dem som saadanne, ogsaa efter at Henrik og hun var kommen hjem...

Antonie morede sig allerede med at fantasere over alle Rejsens Bagateller, lige fra Forberedelsen og Opbrudet til de første Hotelværelser og fremmede Bekendtskaber og Henriks og hendes Vandren om i ukendte Gader, alene med hinanden, fremmede for alle andre.

Saa ringede det en Formiddag, mellem Frokost og Middag, paa Telefonen.

„Ja, det er Fruen. — Men Gud, det er jo Kiær!“

Om han da ikke vilde komme straks i Dag til Middag, ganske til daglig? De længtes saa forfærdelig meget efter at snakke med ham.

Nej, det var ham desværre umuligt. Heller ikke i Morgen, men i over Morgen!

Aa, først saa sent! Han kunde da i hvert Fald se op et lille Løb forinden.

Kiær stod og telefonerede oppe paa sit Kontor. Han havde været for utaalmodig til at kunne vente, indtil han kom hjem til Middag.

„Smaa Løb," sagde han. „Nej, dem indlader jeg mig ikke paa."

„Naa, det lader De Dem ikke nøje med."

„Nej, for saa bliver jeg bare hængende."

„Ja ja, da. Saa maa jeg jo vente til i over Morgen."

Hvad vilde Kiær ikke have givet for at kunne have set hendes Ansigt i dette Øjeblik! Stemmens Klang syntes ham i Telefonen at have haft noget utaalmodigt og forhippet og nu at lyde helt skuffet. Men hendes Ansigts Udtryk! Havde hun smilet, dengang hun hørte, det var ham? Og var der siden over hendes Træk et Genskin af

lykkelig Varme og Iver? Og hvorledes vilde det være, naar hun nu snart kom ham riggtig i Møde? Egentlig var det Vanvid, at han havde sagt, han vilde komme den Eftermiddag allerede. Paa den Dags Formiddag skulde han jo have det sidste, afgørende Møde med sin Hustru — men nej, tværtimod; det var netop godt. Ingen Tøven, ingen Opsættelse! Handlen!

Han ringede af, efter mange Hilsener til Falsen ...

Kiærs Møde med hans Hustru var kun det af Loven foreskrevne, inden Skilsmisse kunde opnaas. Det skulde foregaa paa Præstens Kontor.

Kiær kom præcis og fandt Modtagelsesværelset tomt. Præsten, der kendte ham godt, vidste, at han sad alene og ventede, men vilde ikke gaa ud til ham eller bede ham ind. Kiær paaskønnede hans Taktfuldhed. Den Mand vilde indskrænke sig til, hvad han i Embeds Medfør skulde gøre, ikke føre nogen Konversation med et Men-

neske, om hvem han vidste, at her endte det skæbnesvangreste Afsnit af hans Liv.

Fru Kiær kom.

Kiær rejste sig.

Hun var virkelig køn endnu, klædt paa efter sin gamle, ostentative og lidt løse Smag, men ikke uden Virkning. Det var hurtigt kommet til, det hele, men blændede i en Hast og havde noget af personlig Karakter.

Kiær var egentlig taknemmelig over, at det, han i sin Tid havde ladet sig gribe af, nu ikke forekom ham latterligt.

„Velkommen tilbage!“ sagde hun lidt aandsfraværende. Han havde Indtryk af, at hun længst var hundrede Mile borte fra ham, næsten havde glemt ham.

Men saa sagde hun et Øjeblik efter: „Jeg skal hilse Dig fra Børnene!“ Og da mærkede Kiær, at hun huskede. I hvert Fald ikke havde glemt det, hun altid havde husket, og som i og for sig var det eneste, hun overhovedet huskede: sig selv.

Børnene! som hun havde beholdt og *kunnet* beholde, fordi hun var stærkere end han.

Hvis denne Kvinde blot havde følt det allermindste for ham, vilde hun have respekteret hans magtesløse Længsel efter sine Børn. Hun vilde have givet Afkald paa Triumfen, der laa bagved denne falske Venlighed.

Men det kunde hun ikke, det var hende umuligt. Rent ubevidst maatte Trangen til at hævde sin Overlegenhed komme frem i hende, ligesom hun i sin Tid i Dispyter altid blev ved at vende tilbage og vende tilbage til en Sag, indtil hun tilkæmpede sig, eller man overlod hende det sidste Ord.

„Børnene har det godt," fortsatte hun, „og de er glade over at høre, at det ogsaa gaar Dig godt."

I gamle Dage vilde Kiær have fundet, det var Ondskab, der fik hende til at fryde sig over denne Hindring for at han helt frigjorde sig for hendes Overtag, og det uagtet hun ikke mere brød sig om, at han skulde tilhøre hende. Nu vidste han jo, at hun bare ikke kunde handle anderledes.

Han takkede og bad hende hilse igen.

Præsten kom, og det forretningsmæssige blev hurtigt afgjort.

Det samme var Tilfældet hos den civile, Myndighed, som de derefter kørte sammen til.

Men under det hele var hun bleven ved at tale om Børnene, deres Skolegang, og andet, som hun dog syntes, at han, inden de skiltes, skulde være underrettet om og give sin Billigelse.

Om det saa var Anerkendelse, forlangte hun den af ham! Anerkendelse fordi hun havde ydmyget og bestjaalet ham! Og det uden at hun selv forstod, at det var det, hun forlangte. Saa talte Kvinder om, at Mænd var Egoister! Han var da i hvert Fald stødt paa en Kvinde, som var den mest ubevidste, hensynsløse og stærke Egoist, han kendte.

Og da de omsider skiltes, maatte Kiær køre hurtigst muligt hjem, kaste sig paa sin Sofa og næsten hulke af baade Nervøsitet og virkelig Sorg.

Fra sin Hustru var han skiltes, som man skilles fra sit Livs største Fejltagelse og fra et Menneske, der var bleven til en Stenstøtte for en; men de levende Børn — hans to Smaapiger!

Han var lige ved at sende Afbud til Fru Antonie. Det var ham, som om hans to Smaapiger stillede sig i Vejen mellem ham og hende. Med deres Barnestemmer var det, ligesom om de vilde holde ham tilbage. Og de saá paa ham med ængstelige eller bebrejdende Blikke. Meningsløst var det; men derfor ikke mindre Tilfældet.

Disse Stemmer, som han aldrig mere skulde høre! Disse Øjne, som han aldrig mere kunde komme til at se ind i!

Men Hans Kiær tog et Tag i sig selv. Han jagede alle disse Tanker paa Flugt med sit Skræmmeord: Fantasteri! Livet gik sin ubønhørlige Gang, med store Nederlag og dybe Sorger og bitre Afsavn. — Hvad det netop gjaldt om var, ikke at lade sig kue af Sorgerne og Afsavnene, hvor stærke de end kunde være, men leve videre som en Mand. Han havde i hvert Fald naaet sit Rhodus og maatte springe.

Hurtigt gjorde han sig i Stand og fik en Droske for at komme rigtig betids hen til Falsens ...

Fru Antonie ventede ham utaalmodigt, men ønskede inderligt, at Henrik maatte komme hjem i god Tid, for at de begge to kunde tage imod ham sammen. Det syntes hende saaledes mest stemningsfuldt. Desværre var det jo en af Henriks Skødesynder, at han var en Smule upræcis.

Men til sin store Glæde hørte hun ham komme ganske punktligt og løb straks ud til ham.

„Det var pænt af Dig, Henrik!"

„Ja, Død og Pine, paa saadan en Festaften maa man jo møde paa Pletten!"

Hun kyssede ham.

Og da Kiær ringede paa, stod de begge to, allerede ude i Korridoren, og ønskede ham Velkommen! ...

Det blev en ganske henrivende Aften, fandt Antonie. Hendes Mand var saa gen-

nemelskværdig og hyggelig, som kun han kunde være det.

Henrik havde en vidunderlig Evne til at høre andre Mennesker fortælle og gaa ind i deres Stemning, som han uddybede og opildnede uden nogen Sinde at bryde ud og bemægtige sig Samtalen. Han ejede den fordringsløse og gennemdannede Mands selskabelige Harmoni. Derfor kunde han saa tit bringe noget hjem fra Steder, hvor andre Folk aldrig fandt det mindste, af bare Iver for, hvad de selv vilde sige eller den Rolle, de gerne vilde spille, eller ogsaa af Ærgrelse over, at andre sagde Dumheder og gjorde sig gældende ud over Fortjeneste. Henrik stillede ikke overdrevne Fordringer til Menneskene, som de nu engang var, men tog, naar han skulde være sammen med dem, mod det, de kunde yde, og gjorde villig Gengæld uden at vente Tak. Hvor meget mere maatte han saa ikke føle sig veltilfreds og erkendtlig i Aften sammen med sin gamle Ven, der bragte nye og personlige Indtryk hjem ude fra den store Verden!

„Jeg sidder som en rigtig støvet, konge-

lig dansk Landevej, der suger Vorherres Regn ind i sig," sagde han engang i Aftenens Løb og saa lykkelig omkring sig, lidt sammensunken og rund i Holdningen, med de fine Hænder ligesom malende Situationen i en blød Gebærde.

Antonie sad i Skyggen fra Lampen med den store Skærm og betragtede stille de to Mænd, som talte videre, vendte mod hinanden.

Hvilken Forskel!

Kiær høj og lys og ivrig. Han fortalte om det moderne Frankrig og dets politiske Personer, som han havde lært at kende, hørt tale og fulgt under Agitationen. Det var, ligesom om han endnu, lige ned til Betoning og Haandbevægelser, havde noget over sig af dette fremmede, der havde gjort et saa mægtigt Indtryk paa ham.

Antonie følte stor Sympati med den Varme, der var gaaet denne Mand saa grundigt i Blodet. Han fik et Udtryk næsten som en Ynglings. Hun forstod, at Begejstringen hos ham var Lykken over, at han havde vundet noget, som han mente kunde udmøntes for hans egen Virken og Person.

Og saa hendes Mand som han sad der, velvilligt modtagelig overfor den andens virksomme Begejstring! Han havde sin Nydelse og Forfriskning, sin Tilfredsstillelse og Glæde af at optage ogsaa dette Indtryk af Livet — ligesom stille det hen til de andre Bøger, som han havde i lange Rækker, og som han kælede for og levede sammen med. Hvoraf han, som han engang havde sagt „destillerede forskellige Bryg, lidt berusende til Privatforbrug, lidt mere skattefrit for den modnere Ungdom". En Sort Apotekergerning var det, stille, pillen og fredelig som den. Men Kiær vilde være Lægen, Soldaten, den, der vandt nyt Land for sig selv og andre — hvilket Billede man nu vilde anvende for en Handlingens Mand.

Det var alligevel Antonie en noget pinlig Modsætning, hvor velgørende Henriks Ro end som i Aften kunde virke — naar blot Livet altid havde ønsket Ro!

Kiær havde ladet en hel stor Pakke af alle mulige Ting fra Rejsen bringe med op. Der var Programmer, Reklamesedler, en utrolig Mængde Billeder, ejendommelige

Aviser, Pjeser, der behandlede Øjeblikkets brændende Spørgsmaal paa de forskelligste Omraader. De ledte rundt i Pakken, alle tre, som Børn, der søger efter Julegaver. Sommetider fandt de Ting, Kiær selv havde glemt, men som nu kaldte en hel Mængde Erindringer frem i ham. Han blev ganske revet med af at fortælle.

„Synes De egentlig ikke, Kiær,“ spurgte Antonie engang, „at det er ligesom De endnu sad midt ude i alt det fremmede?“ Det var pludselig forekommet hende ganske saadan.

Kiær saa med et morsomt overrasket Udtryk over paa hende. Det slog ham selv, at hun havde haft Ret.

Henrik lo.

„Kiær er slet ikke kommen hjem til os endnu. Han sidder bare og præker for os,“ sagde han.

„Og saa er jeg dog kommen rigtigt hjem alligevel,“ sagde Kiær med et hurtigt Blik paa Fru Antonie.

„Vi skal i hvert Fald snart faa gjort Dem hjemmevant igen. Og saa skal vi lære saa

meget af Dem," føjede hun til, venligt og lidt beundrende.

Henrik ledte rundt i Pakken. „Saa leger vi videre. Her har jeg fundet — nej, vil Du se, Antonie, det er disse dejlige, engelske Friluftsfotografier! Det er jo en helt bedaarende ny Kunst, der er ved at udvikle sig."

Og han spurgte og fik Forklaring, vendte, drejede, saá og viste frem til Antonie igen. Det var Motiverne og Reproduktionsmaaden og Papiret og saa meget andet, der virkede sammen til at frembringe disse helt individuelle smaa Kunstværker.

Antonie fandt dem ogsaa dejlige, hvad der glædede Kiær overordentligt.

„Aa," blev Henrik ved, „hvor jeg morer mig i Aften! Vi hører fortælle og ser Billeder, vi leger, leger rejse Verden rundt."

Han gjorde en stor omfavnende Bevægelse: „Der er saagu heller ingen Ting saa dejligt som at lege. Det begynder vi Mennesker med; og det skal vi ogsaa nok komme til at ende med, hver paa sin Manér."

Kiær stoppede et Øjeblik op. Han følte sig lidt irriteret over den runde Maade, paa

hvilken Falsen puttede Kiær, Antonie og hele Verden ned i den samme Legekasse.

„Ja, jeg vil dog ikke paastaa, at det netop er at lege, jeg saadan nærmest tænker paa for Tiden,“ sagde han med en Smule Skarphed.

„Jamen det skal saamænd ogsaa nok komme af sig selv, kære Kiær, uden at De tænker paa det,“ sagde Henrik med sit allermest afvæbnende Smil, „men Gudbevares“ — han bøjede spøgende Hovedet — „jeg glemte ganske vist, at De er saa meget yngre end jeg, uagtet det kun er tvende Maaneder efter Tidsregningen.“

Kiær smilede men lidt distræt.

Og paa en Gang sagde Fru Antonie uden enhver Forberedelse: „Saa skulde Du se at blive lige saa ungdommelig som Kiær.“

Kiær saá hen paa hende med et Par store Øjne, som han dog straks tog til sig.

Henrik betragtede sin Kone med smilende Forbavselse: „Naa, det kan man rigtignok kalde for et Hjertesuk!“ Han begyndte spøgende at ville rykke hende nærmere; men hun trak sig uvilkaarlig lidt tilbage paa sin Stol og sagde uroligt: „Og

hvad det angaar med at lege, saa hænger det vist ikke sammen med Alderen. Jeg tror, at der er dem, som leger hele Livet."

Kiær var lige ved at sige Bravo! Han turde ikke rigtigt se over paa hende.

Antonie selv var det hele kommet netop saa uforvarende, som det ofte hændte hende. Det var, ligesom en anden havde staaet ved Siden af og talt for hende. Hun havde vist ogsaa et Øjeblik lukket Øjnene.

Henrik tav.

Ingen af de andre mælede et Ord.

Alle tre kunde de i nogle Sekunder høre Stilheden.

Kiær tænkte, at hurtigere skiftede ingen Brise paa det lunefuldeste Vand, end Stemningen var skiftet her i denne stille Stue.

Og det hjalp ikke, da Falsen, efter ligesom at have sundet sig en Smule, sagde med sin fredelige, stille Røst: „Kalifens Ord er Visdom. Jeg indrømmer, at det ikke først er nu i min høje Alderdom, jeg er begyndt at lege. Jeg har alle mine Dage været et stort Legebarn."

Han greb elskværdigt ud efter Antonies Haand, og hun lod ham ogsaa tage den, men

rejste sig hurtigt efter. Det var hende umuligt at blive siddende stille dér, ved Siden af ham, saa pinagtigt gravede dette Ord *Legebarn* sig ind og ind i hendes Bevidsthed. Rummede det ikke hele hendes Livs ubegribelige Ulykke? Havde hun ikke i dette Øjeblik faaet løst den frygtelige Gaade og med det haabløseste Resultat? Et Legebarn, der legede med sig selv, og havde leget med hende ...

„Jeg maa ud at sige Pigen Besked om lidt, vi skal have ind," sagde hun, „ellers er jeg bange for, hun tager fejl."

„Ja, gør Du det, min Ven! Vi kan godt trænge til en lille Forfriskning, Kiær, De maa jo være bleven helt tør i Halsen."

Kiær smilede noget ubehændigt.

Antonie gik.

Inde i Spisestuen stod hun nogle Øjeblikke stille uden at dreje om for Lyset.

Hun holdt sig op til Hovedet: Ubegribeligt hvorfor; men den Voldsomhed, hvormed dette Indtryk havde overrasket hende, mindede hende om de første Veer, der kom springende paa hende første Gang, hun skulde føde. Lige saa uventet, pinefuldt og uundgaaelig sandfærdigt!

Hun gjorde lyst, men ledte og tumlede saa meget mellem de forskellige Flasker og Ting, hun vilde tage, at hun tilsidst dog maatte kalde Pigen ind til Hjælp.

„Et Legebarn! Et Legebarn!“ var det, som om hun hørte gentage og gentage for sig med Henriks bløde og — syntes det hende i dette Øjeblik — selvtilfredse Røst...

Kiær følte sig ubehageligt til Mode derinde hos Falsen, som blev ved at sidde og smaasludre ganske gemytligt. Han var lige ved at rejse sig og sige til ham: „Hold op med den utidige Snak om alt det, vi har siddet og ladet passere Revue for vore Øjne. Du har selv rigtig sagt, at det for os i Aften kun var Leg. Og at dit hele Liv var Leg — libidinage d'esprit. Kunde Du da ikke føle, at ud af denne Stue gik en Kvinde, fordi hendes Liv ikke er Leg — hvad Livet i det hele taget forbistret sjældent er for Kvinder. Og hendes Liv vil fortabes, hvis jeg ikke tager hende fra Dig og lader hende leve et Liv med mig i Elskov og Stræben, Virksomhed og Kamp. — Hvis Du var død for en halv Snes Aar siden, den Gang Du laa farligt syg, vilde hun

være bleven en Enke efter Dig saa fyldt af lykkelige Savn, at hun havde kunnet leve sit Liv ud derpaa. Men nu har Du gjort hende alene i sit Ægteskab — og det har Du ikke Ret til overfor en levende Kvinde. Krig mellem Dig og mig! Krig netop med din Elskværdighed, den rosenfarvede Sky, hvori din Egenkærlighed formummer sig. Ud skal hun af dens løgnagtige Skær! Den er kun Luft og Dunst og Damp."

Kiær kunde ikke blive siddende roligt ved Bordet. Han gav sig til tavs at gaa op og ned i Stuen; men Henrik syntes intet at mærke, han snakkede videre, samlede Billederne og Sagerne sammen, nynnede lidt og gjorde Bordet i Stand til de Drikkevarer og det Smaaknas, som Antonie var gaaet ud om, og som Pigen ogsaa ganske rigtigt bragte ind.

Først lidt efter kom Antonie.

Kiær bildte sig ind, han kunde se, hun havde grædt. Nu gjorde han sit yderste for at bringe hende bort fra de Tanker, der maatte trykke hende. Han betragtede hende allerede som værende i hans Værge, trængende til hans Beskyttelse og Opmuntring.

Og Kiær syntes virkelig, at han havde Held med sig. Det lykkedes ham at bringe Antonie og Falsen ind paa en Samtale om nogle praktiske Anliggender, han, som deres juridiske Konsulent, havde at varetage. Og paa en stille, taktfuld Maade fik han anbragt den lille Emailledaase, som Antonie blev virkelig glad over.

Hun syntes atter optaget og interesseret. Herrerne skænkede godt i Glassene. Man gled fra de nærmeste Emner over til andre beslægtede, der angik fælles Venner og Bekendte. Falsen sagde Vittigheder, og Stemningen blev helt munter igen.

Det var sent, da Kiær omsider gik, animeret og tilfreds, sikker paa, ganske stilfærdigt, at være rykket Antonie et virkelig Skridt nærmere.

Da han var gaaet, vandrede Henrik paa sin stilfærdige Maade endnu lidt rundt i Stuen, optaget af alt det meget, de havde talt om. Han skænkede lidt mere Kognak i sit Glas og tændte en frisk Cigar.

Antonie kunde endnu ikke gaa i Seng. Hun ventede. Paa hvad? Hun vidste det ikke. Men hun ventede.

Der kom intet. Hændte intet. Henrik blev kun ved at dvæle ved saa den ene, saa den anden lille Ting fra Aftenen og gjorde sine Bemærkninger derover. Antonie kom til at tænke paa sit gamle Billede med Skovlene, der blev ved at bære Luft op og Luft ned.

Havde han da ikke følt det allermindste af det afgørende, som var foregaaet i hende? Eller vilde han blot lade, som om han intet havde mærket, for at faa det til at gaa over, saa alting stille gled ind i sit gamle Leje igen?

Der kunde stundom synes hende noget hemmelighedsfuldt over denne Mand, som hun nu havde levet sammen med i tyve Aar. Som om han skød en dækkende Mur op for sig. En Mur af Sikkerhed og Elskværdighed, men bag hvilken der sad en vagtsom Mand, der vidste meget god Besked med alt, hvad der kunde true hans Ro og Tilfredshed. Og en Mand, hvem denne Ro og Tilfredshed var det, hvorfor

han med koldt Blod vilde ofre andre Menneskers Lykke.

Skulde hun prøve ham? Udspejde ham? Se at opdage ham? Det maatte kunne lykkes.

Men nej, hun kunde det ikke. Der brød pludselig gennem hele hendes Væsen den kærligste Længsel imod ham. Hun kunde ikke gøre Vold paa sig, men gik over til ham, lagde sine Arme om ham og sagde: „Er Du vred paa mig, Henrik?"

Der mødte hende et lidt varsomt og ængsteligt Blik, som var ved at støde hende bort.

Stod han ikke der som den, der for Guds Skyld vilde undgaa Ubehageligheder, der kunde forstyrre den fredelige Stemning, tilmed saa sent paa Natten!

Men da han bøjede sig over hende og sagde: „Hvor skulde jeg kunne være vred paa Dig, lille Antonie?" var det med en Klang af Godhed og stiltiende Erkendelse af egen Svaghed, som ganske indtog hende igen.

Hun lagde sig ind til ham og kyssede ham.

Vilde det nu ikke komme, dette Øjeblik, hvor, uden al Forklaring, Forstaaelsen imellem dem kom af sig selv, uden Ord, pedantiske og utilstrækkelige Ord! Kunde han nu ikke tage hende helt ind til sig igen, som hun kun drømte om og længtes efter?

Men Nej. Han sagde netop en hel Mængde kærlige og venlige Ord, om hvor glad han var ved hende, og hvor kær hun havde været i Aften, — altsammen uden om det, som det kom an paa.

Og da det klimprede nogle af de smaa fine Slag paa det lille lapis lazuli Uhr, sagde han: „Det er bleven sent, Antonie, nu maa Du til Ro.“

Stille viklede Antonie sig ud af hans Arme og lod sig kysse til Godnat. Hendes Øjne var lukkede, fordi hun ikke vilde have dem aabne.

„Ja, jeg bliver siddende en lille Smule; for der er noget, som gerne skulde være i Stand til i Morgen tidlig.“

Hun slog Øjnene op og smilede; han skulde bare vidst, hvorledes.

Saa havde han altsaa ikke forstaaet eller ikke villet forstaa et Ord af det hele.

Langsomt gik Antonie ind i sit Soveværelse.

Og medens hun derinde satte sit Haar og klædte sig af, faldt hun hen under alle disse Smaating, som hun ellers gjorde ganske mekanisk. Det var slet ikke noget bestemt, hun tænkte paa, blot at alting gled ud for hende, faldt hende af Hænderne, blev graat og graat igen.

Hun prøvede paa at snakke til sig selv: Var hun ikke for utaalmodig? Henrik var jo langsom og stilfærdig. Det kunde komme efterhaanden.

Aa nej, Livets virkelige Afgørelser kom altid som et Knald. Og der var intet, som hed et langsomt Knald, en langsom Jubel, men nok en langsom Død.

Ja, en langsom Død. Henrik viklede hende ind i kønne Ord og milde Kærtegn, som man vilde læske en, der var syg. Og lod hende saa alene, medens han blev tilbage hos sine Puslerier. For at gøre noget færdigt endnu i Aften, da han jo ikke var Morgenmand! Var der egentlig noget ondt i det? Det var jo kun som sædvanligt. Ja, netop som sædvanligt. Naar hun havde

følt saa ganske usædvanligt og ventet, haabet, villet give sit Liv for at møde det usædvanlige igen hos ham.

Da Antonie omsider laa i sin Seng og havde drejet om for Lyset, kom Graaden, der længe havde presset paa, og gød sig, som hos et Barn, ned ad Kinderne, saa at hun blev helt pjaskvaad. Men siden gik den over i en Hulken, der rystede hendes Legeme og fik hende til helt at skratte af Graad, saa at hun maatte bide i Lommetørklædet for at standse Lyden, saa ingen skulde opdage, at her laa hun og græd, sanseløst og vidløst, uden Maadehold og Mening — vildt og dumt — dumt, dumt! Det hjalp jo intet, og intet kunde mere hjælpe. Det gjaldt blot om at faa gjort sig ligegyldig eller haard for ikke at spilde alle sine bedste Følelser bort til ingen Nytte.

Den næste Morgen havde Antonie haft mest Lyst til at blive liggende: hvad var der egentlig at staa op efter? Men det havde altid været hende en Æressag selv at skænke Morgenteen til sin Mand, og hun vilde blive ved at holde sig selv i Ære ved ikke at slippe nogen af sine Traditioner, om de ogsaa nu kun var tomme Formler. For hvis man slap dem og gav Afkald paa den ydreAnstand, faldt det sidste mildnende Slør fra Elendigheden, brast den allersidste Smule Værn mod den aabenbare Fortvivlelse.

Henrik var, som bestandig, godt udsovet og i muntert Lune. Han havde aldrig været det mindste morgengnaven. Altid fortalte han lidt morsomt om hvad der stod i Morgenaviserne, medens han slugte The og Smørrebrød i sig som en Dreng, der skal

jage af Sted til Skole, men er sikker paa at kunne klare sig i sidste Øjeblik.

Antonie kunde ikke — det var vist for tusinde Gang — lade være med at sige, at det var galt at spise saa hurtigt, han kunde blive daarlig af det.

Og han saa over paa hende og slugte videre med et Nik og et lille Smil i Øjet, som om Maden slet ikke vilde have smagt ham, hvis hun havde glemt sine Formaninger.

Der greb Antonie en ubetvingelig moderlig Sympati for ham, Mænd var dog Børn og voksede aldrig rigtigt ud af Drengen, og Kvinder kunde aldrig modstaa Drenge.

„Vær nu fornuftig og tag Overfrakken paa, om ogsaa Solen skinner lige nu; det er jo da ikke bleven Foraar.“

Og det gjorde han ogsaa, uagtet han var begyndt at efterabe en af Kollegerne ved Universitetet, der løb omkring Sommer og Vinter uden Overfrakke.

Ak ja! Døren smækkede i efter ham. Denne Lyd, som engang for hende havde været baade en Fortvivlelse over, at hun skulde undvære ham saa længe, og en Forjættelse om den Lykke, det vilde være, naar

han kom tilbage. Og som, trods alt, var og blev noget af det den Dag i Dag, om ogsaa hun syntes, at hun nu, naar han var borte, især følte denne Skræk for, at der skulde tilstøde ham noget, at han skulde komme noget til. Den kom hun aldrig i sit Liv ud over. Engang imellem havde hun grebet sig i at ønske, der virkelig kunde være sket noget, naturligvis ikke noget farligt, men saa at hun kunde faa ham liggende og pleje ham som et Barn.

Som et Barn — der var hun dog sikkert inde paa det rette. Hun var egenkærlig selv og fordringsfuld —

Med en pludselig Tankeforbindelse greb Antonie henne paa sit Skrivebord et Billede af hendes Moder, som stod der. Det var bleven taget til den ældste Broders Konfirmation og var det bedste, der var af Moderen. Hun sad dér i den lidt uvante Stadskjole med lang Guldkæde om Halsen, Kappe paa Hovedet og Hænderne saa morsomt i Skødet; de var ikke vante til at ligge der.

Men netop hvor moderlig var ikke hele hendes Skikkelse, i den satte Klædedragt,

med Kappen paa — — Antonie talte efter: og hendes Moder havde dengang været fire og tredive Aar!

Nu, da hun selv var over syv og tredive og havde en gift Datter, var hun bleven fotograferet, Billedet laa her: som en Kvinde i Tyverne; klædt paa, saa hun kunde tage det op med hvilken ugift Pige, det skulde være — var det egentlig ikke naturstridigt? Hun burde og vilde ogsaa blive gammel. Om ikke mange Aar skulde hun jo dog efter Naturens Orden til at blive en gammel Kvinde, hvorfor saa denne frugtesløse og uværdige Kamp? Den bragte kun allehaande urimelige Ønsker og Drifter op i hende. Og hindrede hende i at være rigtig Moder for sin Datter og sit Barn af en Mand.

Det at være Moder var alligevel det bedste paa Jorden. Og være det, ikke blot for de Børn man havde født til Verden, men ogsaa for den Mand, der jo dog var knyttet til en med lige saa uopløselige legemlige Baand som Børnene, fordi man havde givet ham sin Uskyld.

Naar Antonie tænkte paa sin egen Mo-

der! Hos hende havde hun aldrig kendt andet end Moderen, for Børnene og for Huset. Anderledes havde hun aldrig set hende, og anderledes kunde hun slet ikke tænke sig hende. Men hendes Moder havde jo ogsaa været en lille Landmands Hustru, i Virksomhed fra Morgen til Aften lige saa vel som Manden og i samme Bedrift. Maatte det ikke trænge saa meget af ens egen Person til Side? Ja, mon? — Antonie havde kendt Husmandsfolk fra Landet, hvor Mand og Kone laa i Kærlighedskævl hvert et Øjeblik i de Stunder, der blev tilbage fra det fælles Arbejde. Det var dog sikkert Sindelaget, Karakteren, det kom an paa, her som overalt.

Og Antonie vilde kæmpe sit Sind ned. Det var naragtigt af hende at klage, endsige fortvivle. Hun, der stadig havde den Mand at sørge for, som havde lært hende hele Livet at kende, og som ikke var bleven hende utro, for det var Henrik ikke. Og saa var der Datteren, hvem hun skulde forstaa at trænge ind til igen, om det saa skulde være gennem Sjælens allerfineste Sprækker; det vilde komme, det maatte

komme. En Moders Haand var dog det første, man fandt igen af alt det, Elskov bragte en paa Afstand fra. Og Antonie skulde vide at holde sig rede, agte paa det svageste Tegn, være som det fine Elektroskop, Henrik havde inde i sin Samling.

Stuepigen havde fortalt, at Anna ringede paa netop i Gaar, ligesom Højesteretssagfører Kiær var kommen. Den unge Frue havde ventet at træffe Fruen alene hjemme, fordi hun vidste, at Herren plejede at komme lidt senere til Middag, men hun vilde saa ikke gaa ind, da der var nogen. En latterlig Idé, fandt Antonie. Men nu vilde hun op til Anna og snakke lidt med hende i det hele taget ...

Anna kom løbende ud imod sin Moder, tog hende om Halsen og kyssede hende. Det slog Antonie, for første Gang i hendes Liv, hvor de Folk i Grunden havde Ret, der sagde, at hendes Datter som Dame var en lidt kantet Udgave af hende selv. Over Annas Kærtegn i Dag var der i hvert Fald noget af det samme ubehersket voldsomme og lidt klodsede, der mindede om hendes Barneaars Lidenskabelighed — især naar

hun længe havde gaaet indesluttet og ruget over et eller andet.

Antonie gengældte lykkelig sin Datters Kys.

„Du var hos mig i Gaar.“

„Ja, Mo'er, jeg vilde have talt med dig.“

„Jamen, hvorfor kom Du dog ikke ind, Barn, og hilste paa Kiær?“

Anna havde faaet sin Moder ned paa den lille Empiresofa, hvor hun nu selv satte sig. „Jamen, Mo'er, jeg brød mig netop slet ikke om at hilse paa nogen.“

Saa bøjede Antonie sig frem imod sin Datter: „Vilde Du blot have siddet lidt hos mig, min Pige?“

„Ja, Mo'er, for jeg er saa lykkelig.“

Og da begreb Antonie det hele i et Øjeblik, hun omfavnede hende varsomt. „Aa, hvor Du gør mig glad, Anna!“ Taarerne var ved at træde hende i Øjnene.

Og saa talte de to Kvinder om det Barn, som Anna nu vidste var i Vente, saa uendelig fortroligt, at de derigennem talte om saa meget mere.

Anna blev saa rolig og stille glad, følte sig saa naturligt værdig og forhaabnings-

fuld, saa taknemmelig og beskeden, saa villig til at udstaa og sikker paa at kunne udholde.

„Du véd slet ikke, hvor *han* er glad, Mo'er."

„Er han?"

„Aa!" Hun virrede med Hovedet.

Antonie nikkede bare.

„Jeg vilde egentlig slet ikke have tænkt det om ham," sagde Anna sagte.

„Ikke —?"

Antonie kyssede sin Datter med den taknemmeligste Glæde; hvad laa der ikke af udstaaet Tvivl og Pine bag de lykkelige Ord!

„Min egen Pige!"

Hun kyssede og kyssede hende igen.

Egentlig vilde de være gaaet en Tur i det smukke Solskinsvejr, men kunde slet ikke komme til det. De blev siddende og lod Solen skinne ind til dem. Straale gennem Ruderne, brede sig i Vindueskarmene, kaste Skygger ud over Gulvet. For første Gang syntes Antonie, at dette døde Rum med al sin Empire og Orden var blevet levende. Og med stigende Lyksalighed

følte hun, at nu først var hun kommen indenfor Døren i dette Hjem. Men nu var hun der ogsaa og skulde tage det mere og mere i Besiddelse — aa, saa forsigtigt, men saa sikkert og lige uundværligt for Anna og for hende selv.

Tilsidst kom Damerne dog en Tur, blot lidt igennem Gaderne og hen at købe forskelligt. Antonie og hendes Mand spiste en Time senere til Middag end hjemme hos Anna, saa hun gik tilbage med sin Datter for at sidde lidt endnu hos hende. I Virkeligheden var det bare for at se Svigersønnen.

Han kom — selvfølgelig værdig.

Antonie lo indvendig og havde nær gjort det udvendig med.

Naturligvis havde Anna givet hende de strengeste Ordrer til ikke at røbe, at hun allerede havde fortalt noget. Og han sagde selvfølgelig intet, var høflig og behagelig og dejligt indvendig rasende over, at Antonie sad der, saa han ikke kunde blive alene med Konen.

Antonie kunde have elsket ham for det — nu skulde hun blive yndig drilagtigt længe, for at han kunde blive saa meget

lykkeligere over at slippe for hende. Han var alligevel en skikkelig Fyr, foreløbig tæmmet lidt i sin indbildte Vælde — naar blot nu Anna kunde forstaa at holde ham fast og ikke lade sig ryste af, ikke af *noget!* Antonie skulde gøre alt for ham lige til det allervanskeligste, at komme saa lidt som muligt ...

Anna bad hende i Korridoren indtrængende om endnu ikke at sige noget til hendes Fader.

Det lovede Antonie, men brød øjeblikkelig Løftet, da hun kom hjem. Henrik var jo den tavseste Mand paa Jorden, og hun var alt for glad til at kunne tie stille. Ja, hun var meget mere end glad, følte sig uendelig lykkelig og taknemmelig. Taknemmelig imod den Styrelse, som netop nu havde sendt hende dette til hendes Hjælp og Støtte.

„Jeg synes ikke, Du er glad nok over det, Henrik."

Henrik lagde Hovedet lidt paa skraa: „Er jeg ikke glad nok? Nu har jeg aldrig hørt saa galt. Men oprigtigt talt, saa er det jo da egentlig ikke noget Mirakel. Naar jeg

skal være ærlig, har jeg allerede i lang Tid gaaet og ventet det hver Dag."

Aa, at han vilde gøre sig saa prosaisk! Det var jo netop et Mirakel, saaledes som det kom nu! Han burde dog have kunnet føle alt det, som det betød for hende, om ogsaa han ikke forstod det.

„Men jeg indrømmer," sagde han saa, „at Du vil blive henrivende som Bedstemoder. Du skal se, Du faar Glæde af det Fag."

Hun stod lidt og saá paa ham, som om hun havde Lyst til at sige noget. Det anede ham ikke engang, hvor sandt han talte — midt i al Glæden saa bedrøvelig sandt! Men det kunde jo ikke nytte noget at prøve paa at forklare ham det, som han stod der med et Smil og spurgte: „Maa jeg vide noget om det, Bedstemo'er?"

„Nej, det maa Du rigtignok ikke."

„Det kunde jeg jo tænke. Men saa foreslaar jeg, at vi hurtigst muligt tager sammen ud og lader Hemmeligheden gaa videre til Oldemo'er."

Da faldt Antonie ham om Halsen.

Han forstod dog alligevel en hel Del. I hvert Fald at gøre hende Glæde.

Med en Styrke, som Antonie ikke havde kendt i mange Aar, følte hun atter, som i de lykkelige gamle Dage, at hele Verden faldt i to Dele, Henrik, hun og deres, og saa alle andre Mennesker, de fremmede, der dog egentlig ikke kom hende ved, og som hun heller aldrig kunde være noget rigtigt for.

Henrik havde igen engang forstaaet hende og meget mere end forstaaet hende. Thi han nærmede sig sin Hustru med noget af den Ømhed, som hun saa længe havde savnet.

Ude hos Forældrene havde han spøget over Moderens højtelskede Billede paa Væggen af Kongefamiljens fire Generationer, som de nu snart i deres egen Familje skulde kunne konkurrere med.

„Det er en mærkelig Fornemmelse saa-

ledes at begynde at blive Stamfader," sagde han.

Men Antonie følte med saa stor en Lykke, hvorledes han gik ganske op i de gamle Menneskers naturlige, sunde og dybe Glæde over dette Oldebarn, der skulde komme.

Og det var ikke blot noget, der havde holdt sig, saa længe de var sammen derude i dette Hjem med dets Net af Traade mellem hende og ham. Der var fulgt en mere nærværende, umiddelbar og mandig Glæde over Antonie, end hun længe havde kendt. Hun syntes, at hun var ved at blive baade Person og Kvinde for ham igen. Ikke blot i sjældne Øjeblikke, baarne af en Stemning, og som hun længe havde følt som opblussende Forhaabninger og stadigt følgende Skuffelser, stundom som en fysisk Fornedrelse.

De var sammen oppe hos Anna og hendes Mand. Henrik skar resolut igennem alt Hemmelighedskræmmeri fra Svigersønnens Side, og der kom imellem de to Mænd og deres Hustruer en fortrolig Hjertelighed, der syntes Antonie med et Slag at have

omstyrtet alle Skranker imellem dem og først i samme Øjeblik at have bragt Svigersønnen til at høre hende og Henrik til ...

Henrik Falsen selv følte sig besynderlig tilfreds og lykkelig. Netop *besynderlig* tilfreds og med en Fornemmelse af lidt Usikkerhed midt i Glæden.

Med en egen vemodig og magtesløs Smerte havde han i Aarenes Løb følt Baandet mellem sin Hustru og sig løsnes, medens han manglede Evnen til at knytte det fast igen: Der laa jo mange Aars Erfaring bag hans Erkendelse heraf. Og han havde dannet sig sin Filosofi derover.

Sikkert nok havde Antonie været hans Livs store Kærlighed og dets ypperste Oplevelse. Men han maatte netop bruge Ordet Oplevelse. Der var kommen et Punkt, hvor Erotiken for ham blev trængt tilbage for noget, der havde været i hans Sjæl før den og vilde blive der efter den. Han kunde ikke holde den vedlige som den evigt brændende Ild, den var for hans Hustru. Ofte var han forekommet sig selv som en anden Goethesk Troldmandslærling, der nu ikke

kunde finde Trylleordet til at beherske de Aander, han selv havde kaldt frem.

Han var en Filosof, for hvem Livets Værdi mere og mere blev en Betragtningens Stemning, krydret med en forfinet Dyrken af Passioner, som havde deres hemmelighedsfulde Rod i hans Væsens inderste, og som han syntes brød igennem med stærkere og uimodstaaeligere Krav, jo ældre han blev. Musiken hørte til dem, den videnskabelige Samlen og Ordnen ligeledes.

Og overfor ham stod en Kvinde, der ikke havde Passion skabt i sit Væsen, men kun Trang til levende Kærlighed med Legeme og Sjæl, og det en Trang, der var vakt af ham og som for hende bestandig maatte blive knyttet til hans Person. Hun hørte til de Kvinder, der burde have haft Barn paa Barn og gennemlevet store Livsskæbner, der var udgaaet fra dem, og hvori hun havde taget Del indtil sit sidste Aandedræt.

Han vidste godt, at det i saa meget kun var jammerlige Surrogater, han havde givet hende i sin Elskværdighed og Hygge, i Bøger og Kunst — og stundom var det

endda kun paa en halvt fraværende Maade han havde budt hende dem. Thi med Aarene var Driften i ham blevet stærkere og stærkere til for lange Tider at slutte sig inde med sig selv i sine Betragtningers Kastel.

Det var slet ikke, fordi han bildte sig noget ind af disse Betragtninger; tværtimod. Jo mere han havde set af Verden og Menneskene, jo mere han havde lært igennem Bøger, jo mindre kaldte han dem Visdom, men kun Drømmerier. Og jo mere han saa' sig om i Livet, jo mere følte han sig i Slægt med utallige Mænd, der inderst inde havde samme Hang. De kunde være i de mest praktiske Livsstillinger, have den mindst mulige Lejlighed til at følge og de naiveste Former til at tilfredsstille denne Lyst, den var der dog. Den kaldtes med de forskelligste Navne, fra Lystfiskeri til Filosofi, den var det samme. Og den stod fjendtligt overfor den ligefremme og varme Livstrang, der var Antonies. Ogsaa for ham indeholdt den noget af en Lasts Tyranni, hvor gerne han end lod sig gøre til dens Slave.

Der var Perioder af hans Liv, hvor han havde søgt at bekæmpe den og just med sin Kærlighed til Antonie først og fremmest; men ak, denne Kærlighed blev ham end mere fordrende tyrannisk end det, han vilde undfly. Og dens Tyranni havde et levende Menneskes og en henrivende Kvindes korporlige Styrke. Den kendte ingen Pardon, den vilde have intet eller alt. Med al det ubevidstes Styrke kæmpede den naivt mod hver en Smule, der kunde stille sig i Vejen for dens fuldkomne Besiddelse af ham. Denne Kærlighed vilde drive sit Tyranni til den højeste Grad af saakaldet Offervillighed for at kunne opnaa altoptagende at beherske.

Ofte havde det staaet for Henrik, som om han kun havde Valget mellem et af to: at blive Slave af sin Passion eller af sin Kærlighed til en Kvinde. Det sidste havde stundom forekommet ham at være Livets Visdom; selve Livet opstod jo deraf; men Kvinders Kærlighedstyranni var altfor haardt, for urimeligt følsomt; for skinsygt og blottet for den virkelige Villighed til at ofre.

Og hvor nødigt havde han dog ikke sluppet sin kvindelige Tyran, der selv led mest under sin Tyranniskhed og var en rigt ydende Behersker!

Derfor følte han saa inderlig en Glæde over atter uimodstaaeligt at drages imod hende.

Han var bleven revet med af det frodigt menneskelige i hendes Jubel over Annas Svangerskab. Datterens forventningsfulde Lykke havde ogsaa grebet ham stærkt og vakt en Sværm af Erindringer fra dengang, Antonie første Gang skulde være Moder. Vel kom han derved til at huske meget af den Følelsernes Forskellighed, som var kommen til at fjerne ham fra hende; men han mindedes langt mere den herligt primitive Intimitet, hvori han og hun havde følt sig saa inderligt forbundne. Og han kom til at længes efter sin Hustru.

Henrik smilede stille. Maaske lidt for selvkritisk, sagde han til sig selv. Men ingen krøb jo nu engang ud af sit eget kære Skind. Og følte han sig dog ikke helt ung igen! Og straalede ikke disse to Kvinder,

Moder og Datter, af umiddelbar Optagethed af Livet! —

Henrik og Antonie genoplevede i nogle Uger en hel Forelskelsesperiode.

„Bare vi havde kunnet rejse nu," sagde han en Nat inde hos hende.

Hun svarede kun ved at gemme sig endnu mere ind til ham.

Men saa var det, ligesom hun i Mørket kunde se ham smile. Og Smilet laa i hans Stemme, da han sagde: „Det vil sige, nu maatte Du vel næsten have Anna med."

„Ja," sagde hun, „men det skulde være usynligt."

„Og uden Hr. Svigersønnen."

„Gud fri os, ja!"

De lo . . .

. . . Kiær var gaaet fra Falsens hin første Aften med den sikreste Følelse af sin Ret til at gribe ind i Forholdet mellem denne Hustru og hendes Mand. Der var jo ingen Tvivl om, at Falsen manglede enhver virkelig Forstaaelse af hende, han havde siddet dér ganske uden Fornemmelse af den aabenbare og betydningsfulde Omskiften i hendes Stemning.

Og saa gjaldt ingen blødsødne Hensyn. Det drejede sig om at redde en levende Kvinde fra at visne hen i en Parodi paa Samliv med en Mand, der kun levede for sig selv. Falsen behøvede højst en Kvinde om sig paa samme Maade, som han behøvede Billeder, Gulvtæpper og bløde Stole. Og det var Antonie dog nok for god til. Kiær havde en Pligt overfor hende som Menneske, lige saa vel som han

havde den overfor sig selv. Thi begge ejede de endnu Evnen til at leve Livet, og for hvert Øjeblik der gik, blev Kiær mere og mere forelsket i Antonie, rent ungdommeligt forelsket.

Der havde været en saadan Rigdom over hende den Aften.

Først denne smilende, bløde Hygge — og intet i Verden var saa trygt og stille som den Hygge, en Kvinde kunde brede om sig. Og saa Uroen, der greb hende — Smilet forsvandt, et Glimt blev tændt i hendes Øje, Stemmens dybe Ro skiftedes om til en aandeløs Bestemthed, der skulde skjule over al hendes Bevægelse.

Overfor det altsammen stod hendes Mands egenkærlige, kolde, kunstneriske Nyden, tankeløse Mangel paa Handlen. En gold, selvtilfreds og grusom Mand — det var ikke for stærke Ord!

Kiær vidste vel, at det ikke vilde blive let at faa Fru Antonie ud af alt dette. Om ogsaa hendes Barn nu var en gift Kone og borte fra Hjemmet, hun var dog det mægtigste Vanens Baand blandt mange mellem Henrik og hende. Antonies gamle

Forældre ude paa Landet, og alle Menneskenes Fordomme — hvor vilde det ikke altsammen holde igen! Ogsaa han selv vilde faa meget at overvinde, i sin offentlige Stilling; men han og hun skulde just vide at kæmpe sig igennem sammen, og det havde man da ogsaa lært af Livet, man busede ikke paa som i de unge Aar, med List og Lempe kunde Knuder løses, fortiter in re, suaviter in modo — det skulde han nu nok forstaa.

Folks Domme var for Dagen og Vejen, de bølgede frem og tilbage i Stemningernes Vind; dem krydsede man sig herligt op imod, naar man ejede den virkelige Beslutnings Ro i sit indre. Den var den faste Haand, som skilte alle Bølger. Og det gjaldt jo for ham om det store ene, i Livets sidste gunstige Øjeblik at vinde sig selv tilbage som Menneske gennem Kærligheden til et andet Menneske.

Aar igennem havde han kun levet i Stumper og Stykker, i elendige Brokker, som en Stump Forhold til en Mængde forskellige Mennesker, hvis Interesser han berørte, og som berørte hans saakaldte Inter-

esser. Saakaldte — for der var ingen anden virkelig Interesse end den at leve Livet som et helt Menneske. — Leve Livet som et helt Menneske! Var det nu ikke noget af en Frase? Og vilde det, der kunde være deri, virkelig opnaas gennem Samliv med denne Kvinde, hvor forelsket han saa ogsaa var i hende? Thi han var forelsket for — ja, altsaa for tredje rigtigt alvorlige Gang i sit Liv. Det lød naragtigt, dette med tredje Gang. Men det var jo kun en Fordom.

Antonie vilde nu sikkert efter den Aften møde ham med noget af fortrolig Samstemning og stille Tyen ind til ham om Bistand. Kiær maatte helt bekæmpe sig for ikke at begynde at digte op om, hvorledes det vilde gaa for sig. Det var en Vane fra gamle Dage, denne at forestille sig, stundom ned i de latterligste Smaating, hvorledes noget forventet vilde hænde.

Som Dreng havde han kunnet fantasere det op til Skikkelser, som han godt vidste, det aldrig vilde tage, men som han elskede at udmale sig og beruse sig i. Og højt op i Manddomsaarene havde han,

om end mere behersket, givet efter for denne Trang, uagtet Livet Gang paa Gang belærte ham om, at Tingene aldrig udviklede sig paa den Maade, han havde spekuleret sig det sammen. Det var en Rest af den Mangel paa Virkelighedssans, han dog ellers som praktisk Mand havde kæmpet sig saa temmelig ud over.

Og da Kiær en Formiddag kort efter tilfældig mødte Fru Antonie paa Gaden, maatte han i sit stille Sind atter sige til sig selv, hvor dog alle Forudberegninger her i Livet var skrøbelige Varer. Hun saa henrivende sød og lykkelig ud, viste ham en overstrømmende Venlighed, men som han syntes, at hun lige saa godt kunde have vist Solskinnet, der straalede omkring dem. Saa upersonlig var den. Den indeholdt ikke det mindste, han kunde tage til Indtægt for sig selv, virkede kun som Udtryk for hele hendes glade Stemning, der maatte gøre hende elskværdig overfor alle Mennesker, endsige overfor en gammel Ven. Hun blev ved at opfordre ham til endelig at komme snart igen, uforstilt venskabeligt og ligefremt, men tillige uden

at bede ham komme nogen bestemt Dag eller søge at træffe bindende Aftale.

Han forstod ikke et Ord af det hele ...

Antonie tænkte, da hun havde sagt Kiær Farvel, at hun vist ikke paaskønnede ham tilstrækkeligt, og hun havde godt følt en Skuffelse i hans Holdning, Stemme og Ansigtsudtryk, der ofte var saa lidet behersket, uden at han selv vidste af det.

Og saa havde Antonie dog længtes meget efter Kiær, og holdt oprigtigt af al hans Iver for det, han vilde udrette. Men efter hvad der netop var hændet, var Kiær jo ogsaa kommen til at høre til dette fremmede, slet ikke ligegyldige, men netop fremmede ...

Da Kiær en Aften kom af sig selv til The, faldt Talen paa en Bog, som han gerne vilde have, Antonie skulde læse.

Antonie kunde daarligt læse Bøger nu for Tiden. Det forekom hende saa overflødigt at følge opdigtede Skæbner, naar netop Livet opfyldte hende selv alt udelukkende.

„Du skal læse den for mig, Henrik,“

sagde hun, og med en tillidsfuld Fortrolighed, som berørte Kiær ubehageligt.

„Læse højt?“ spurgte Henrik forfærdet, med store, runde Øjne.

Hun lo, overordentlig veltilfreds. „Nej, det er Du nok for doven til. Men jeg vilde have, Du skulde læse den og fortælle mig om den. Saa fik jeg saadan Lyst til at læse den selv.“

Hun sagde det som en lille forkælet Pige, der véd, at hendes Kælenskab vil falde i god Jord.

Henrik saa helt forelsket over paa hende.

Men saa vendte hun sig imod Kiær: „Jeg skal nok læse den selv, Kiær,“ sagde hun med sit allermest indtagende Smil.

Han søgte forgæves at tage sig det til Indtægt.

Hvad var der dog foregaaet med hende? Vilde hun endnu en Gang prøve at nærme Manden til sig? Og skulde det monstro lykkes? Var der hændet noget? — Ogsaa Falsen syntes anderledes, om end han jo altid havde denne uigennemtrængelige Ro.

Kiærs Taktik stod stille. Der manglede ham ethvert Angrebspunkt, alting laa saa

skjult og uklart. Foreløbig var der sikkert ikke andet at gøre end at vente, undgaa ethvert forhastet Skridt — Fabius Cunctators Politik. Han blev ved at komme og komme paa sine Aftensbesøg, fordringsløst og stille, og efter en lille Tids Forløb syntes han, Fru Antonies Stemning blev noget ujævn igen, og at Falsen ligesom var krøbet mere ind i sig selv.

Straks efter den store Begivenhed var det forekommet Antonie, som om hele hendes Livs Gaade var bleven løst for hende. Hvad det gjaldt om var at kunne blive gammel sammen med sin Ungdomselskede, sine Børns Fader, den Mand, hvem hun skyldte hele sit Kendskab til Livet. Netop at *blive* gammel — ikke være det allerede — og blive det under en stadigt levende Kærlighed sammen med ham.

Men det varede ikke længe, inden Antonie syntes, hendes Mand igen begyndte at unddrage hende sin Støtte. Det skyldtes jo meget dette fortvivlende Arbejde, som netop paa denne Tid af Aaret tog stærkt til. Antonie kunde somme Tider, ligesom andre Koner, hun havde kendt, ligefrem *hade* sin Mands Arbejde. Og der var vist ogsaa i den Retning noget galt

og ham til Venner. Men var dér ikke noget, som han tavs paakaldte hendes Hjælp til?

Hun tog Kiærs Bog, som laa paa hendes Bord uden endnu at være rørt. Nu vilde hun læse den og saa møde ham ganske anderledes interesseret, naar han snart kom igen.

Bogen var fransk.

Antonie havde i sin Forlovelsestid og i sit Ægteskabs første Dage rigtig lært dette Sprog og lært at elske det. Henrik sværmede for dets klassiske Klarhed og kaldte de andre Sprog Barbarmaal i Sammenligning med det, Tysk var en Skolemestergrammatik, der var gjort levende, Dansk det rene Landsmaal.

Naar Antonie dukkede ned i fransk Sprog, blev hun omringet af Idéforbindelser og legende ført tilbage til Tider, hvor hun kunde sidde fastnaglet til Bøger, der syntes hende at aabne svimlende Udsigter ud over det Liv, hun følte bruse omkring sig, og først og sidst inde i sig selv.

Kiærs Bog var skrevet i et elegant og fast Sprog, der lød, som blev det talt af en dyb og behersket Mandsstemme.

Dens Helt var en Mand, der, som Politiker, stod langt fremme i det offentlige Liv og førte et uangribeligt Familjeliv med sin Hustru og sine tre Børn. I hans Hus kom saa en ung, religiøs, smuk og uskyldig Pige fra Provinsen. Og just under Indtryk af Mandens hensynsfulde Kærlighed til sin Hustru forelskede den unge Pige sig i ham og fik lidt efter lidt en dyb Modvilje mod Hustruen. Efterhaanden blev hun heftigere og heftigere greben af en Følelse, som hendes religiøse Sind maatte kæmpe stærkere og stærkere med for at forme, saa at den ikke syntes hende Forbrydelse. Med hjertebankende Samvittighedsnag søgte hun at lytte og spejde sig til, hvad Manden tænkte og følte, og Fortvivlelse var ofte ved at gribe hende over det helt onde Had, som hun kunde nære til en Kvinde, der kun viste hende Godhed, var pligtopfyldende, hengiven og from; blot hun havde været ligegyldig, egenkærlig og haard! — Men alting vilde hun lide for at kunne blive under Tag med denne Mand, hvis blotte Stemmeklang gød Ild i hendes Blod, og hvem hun vilde gøre alle

de Tjenester, som blot var mulige, om ogsaa de bestod i samtidig at tjene den, hun efterhaanden kom til at afsky. Hun var ved at slide sig op i Huset og med Børnene langt ud over sin Pligt; det voldte hende en Ofrets Glæde, der kun tog til med Overanstrengelsens Smerte. Indtil han en Dag sagde til hende: „De maa ikke anstrenge Dem saa meget, Frøken Marguerite; De har jo tabt Dem." Da besluttede hun at passe paa for ikke at miste sin Skønhed, som han nu tilmed havde røbet, at han lagde Mærke til ....

Antonie læste langsomt. Hun blev let saa betaget af, hvad hun læste, at hun hurtigt maatte standse og ikke kunde gaa videre, inden denne kære Følelse rigtig havde sænket sig i hende. Hun kunde slet ikke tænke sig at haste en Bog igennem for at faa Personernes Skæbne hurtigst muligt at vide. Naar hun var bleven noget fortrolig med dem, vilde hun lidt virkelig Tid igennem kunne haabe med dem og ængstes for dem, holde af dem og ikke kunne lide dem, glæde sig over dem og blive rasende paa dem.

Fra det Øjeblik, den unge Marguerite havde følt Lykken over Mandens Blik for hendes Skønheds Skyld, var en afgørende Forandring indtraadt. Paa mangfoldige Maader, der mere og mere viklede sig ud af det ubevidste, søgte hun at komme ham nærmere og gøre Indtryk paa ham. Tilsidst blev hun aabenbart beregnende og vovede Ting, som hun tidligere ikke havde turdet drømme om. Manden begyndte i halvt distræt Øjeblikke at føle Behaget ved den unge Pige som Kvinde. En Anelse af Skinsyge hos Hustruen satte Stemningen mellem ham og Marguerite endnu mere i Svingning, Ægtefællernes lidt satte Kærlighed kom i Belysning for ham, en energisk erotisk Tilnærmelse fra Hustruens Side, som snart efter fulgte, syntes ham at mangle Ungdommens Gratie, han var ved at føle den anden som hørende med til sit Liv. — I hans offentlige Virksomhed var der indtraadt en vis Træghed, som lammede hans Interesse noget, hjemme begyndte han overfor Hustruen at mærke Trykket af Ensformigheden. Hendes uvilkaarlige Irritation brød den kun paa en

pinlig Maade. Mere og mere blev Marguerite en Tilflugt for hans Savn og livskraftige Længsler, en Vederkvægelse for hans Træthed og Foryngelse af hans Følelse. Indtil hun en skønne Dag, lige uventet og uimodstaaeligt for dem begge, laa i hans Arme. — Nu fulgte en Tid, hvor den unge Piges naive Elskov og Mandens forfinede Psykologi lige taabeligt indbildte sig, at Forholdet kunde bestaa jævnsides med hans Forhold til sin Hustru og væsensforskelligt derfra. Men snart indsaa de Umuligheden heraf og følte det som en Lykke. Hun hengav sig til ham med den fuldendte Betagethed, der udsletter al Samvittighed, og han følte sig saa jublende forynget, at det syntes ham at retfærdiggøre alt. Indtil en skønne Dag Hustruen opdagede deres Forhold og, krænket i sit inderste, opbød al sin Viljekraft og Stolthed for at forlade ham med deres Børn.

Hermed endte Bogens første Del.

Der var i Skildringen af den unge Piges og den midaldrende Mands Kærlighed, efter at alle Hensyn mellem dem var opgivne, noget, der greb Antonie paa det dybeste.

Hun følte en inderlig Medfølelse med Hustruen, som havde levet i saa tryg en Ro, af hvilken der aldrig syntes at kunne opstaa uopfyldelige Krav. Men Antonie kunde alligevel ikke rigtigt staa paa hendes Side. I hvert Fald ikke saa længe hun læste denne Bog og var i en Forfatters Vold, der glimrende viste, hvorledes Trangen til Kærlighed og Livsnydelse uimodstaaeligt rev Manden og den unge Pige med sig ....

Kiær var lykkelig over al Antonies Optagethed af Bogen, og det slog Antonie som en virkelig Dumhed, at hun ikke straks havde tænkt over de Lighedspunkter, der kunde være mellem Bogens Skikkelse og Kiær selv — skønt, hun stoppede op i sin Tanke, der var jo dog snarere mange Ting i den, som *hun* kunde forstaa! Hvorfor egentlig det? Hendes Mand havde jo ingen Forelskelse. Han levede lige saa trygt og stille som Hustruen i Bogen. Ja, netop derfor! Hvordan? Traaden brast for hende. Det var vel saa ikke andet, end at hun i al Almindelighed kunde føle med Mennesker, der var ulykkelige og som længtes

efter Kærlighed. — Og saa var der for hende noget saa gribende i den Maade, paa hvilken Hustruen i Bogen havde gaaet om Aar igennem uden at ane, paa hvor usand en Grund, hun levede; det var ligesom dem, der gik og samlede sammen paa en Sygdom, indtil den en skønne Dag brød ud! — Meget fint lod Forfatteren skimte igennem, hvorledes den dygtige og dydige Hustru og Moder havde spundet sin Mand ind i et Regelmæssighedens Net, der stemmede med hendes Natur og Interesse, og som hun gennemførte lige ned i det huslige Livs ubetydeligste Ting. Han var rolig gledet ind i det altsammen, baade fordi han holdt af hende, sine Børn og sit Hjem, og fordi hun forstod at benytte alle hans smaa Svagheder og Mageligheder til at holde ham fast. Maaske egentlig dygtig egenkærligt, tænkte Antonie. Indtil Elskoven til den unge Pige styrtede det hele over Ende og fik ham til at føle sig som en indespærret Fange, der brød ud til Luft og Lys. —

Kiær fandt det navnlig saa fortrinlig skildret, hvorledes denne nogle og fyrretyveaarige Mand blev ung igen i den unge

Piges Arme; det var det bedste, sagde han. i hele Bogen; i det hele taget var første Del den bedste, naar man fraregnede de udmærkede politiske Billeder længere hen, for nu blev Romanens Udvikling af Kærlighedsforholdet mellem de to for meget Udtryk for en *Idé* hos Forfatteren .... Og Kiær vilde blive ved; men Antonie forbød ham at foregribe hendes Læsning.

Henrik vilde dog „se at faa rigtig læst den Bog.“ Han fandt nu, anden Del maatte blive den interessanteste, hvis Forfatteren makkede ret. Det skulde nok vise sig, at det først gik rigtig galt baade for Manden og Konen, naar de „var rendt fra hinanden.“

Han sagde det sidste med en Betoning, som uvilkaarligt bragte ham selv til at tage sig i det og fik Antonie til at se over mod Kiær. Det var noget lignende, som naar kristent Folk sidder sammen med en jødisk Ven og uforvarende kommer til at bruge Ordet Jøde! med den Klang af Ringeagt, det stadig har i fortrolig Tale.

Antonie ærgrede sig over sin Mands Ubehændighed og tillige over den gamle For-

dom, som hun følte ogsaa sad hende selv i Blodet. Det var dog sikkert meget rigtigere og smukkere, som Kiær og hans Hustru, at skilles, naar man gjorde Livet ringere for hinanden og for ens Børn end at holde sammen af gammel Vane og af Hensyn til Folks Dom.

Baade hun og Henrik kastede sig med dobbelt Iver ind i den videre Diskussion om Bogen, og det lykkedes at faa det lille Uheld bragt i Forglemmelse. Men da Kiær var gaaet, kom Henrik tilbage dertil, og Antonie skændte paa ham, kunde heller ikke tilbageholde en lidt ubehagelig Fornemmelse af, at Henrik i det hele taget i al deres Samtale om Bogen havde virket noget vel spidsborgerlig og selvglad.

Men Henrik lo bare og sagde: „Ja han var sært optaget af den franske Hr. Kollega, som blev genvakt til Kærligheden. Jeg vil rolig holde paa, at Kiær gaar omkring i Giftetanker."

„Tror Du virkelig?" spurgte Antonie, pludselig dybt interesseret.

Og i de følgende Dage kunde hun ikke komme bort fra, om Henrik virkelig skulde

have Ret. — Det havde han naturligvis. — Og var det ikke rimeligt? Kiær, der virkede saa ung! — Saa vilde Antonie da komme til at miste ham. —

I al den Tid efter Kiærs Hjemkomst havde Antonie intet set til Fru Betty Berg, og hun var glad derover. Selv havde hun ikke besøgt hende, og det havde truffet sig saa heldigt, at hun ikke havde været hjemme de to Gange, Fru Betty var kommet til hende. Hele to Gange uden noget Genbesøg! Det var ikke fintfølende, men meget betegnende, fandt Antonie; et Forhold som Bettys maatte rydde al Finfølelse ud af en Kvinde.

Antonie var endnu mere ked nu end dengang af overhovedet at være bleven indviet deri, og den Tanke fløj hende ofte gennem Hovedet, hvorledes hun skulde bære sig ad med at faa rystet Betty af sig, for hun vilde paa ingen Maade dybere ind i hendes Fortrolighed; det bød hende saa uvilkaarligt imod, det hele.

Men en skønne Dag blev Betty meldt igen, og Antonie var svag nok til ikke at nægte sig hjemme.

Betty kom ind, en lille Smule usikker. Antonie var kølig.

Forsigtig spurgte Fru Betty, om Antonie ikke havde Lyst til at gaa med hen og se paa et stort Bryllup, som hun havde faaet nogle Kort til; det var Datteren af en af Damernes Ungdomsveninder, der skulde vies til en ung Overretssagfører.

Antonie saa hen mod Uret, der var ikke mere end en god halv Times Tid til, at de saa skulde gaa; hun kunde ikke rigtig modstaa, hun sagde Ja, tak!

Betty blev øjensynlig glad og gav sig straks til at snakke om fælles Bekendte. Hun nævnede Kiær, der jo nu igen kom saa meget hos Falsens, Betty havde truffet ham for nylig, og han havde prist Antonie i høje Toner.

Der var noget forskende i Bettys Blik, hvor roligt og ligefremt det end syntes. For Antonie løb det pludseligt sammen med hele Baggrunden for Bettys Besøg: kom hun ikke for at spejde ud om Kiær

og hende! Gamle Erindringer om Fru Kiærs Passiar i sin Tid dukkede op i hende, og med ubehagelig Uro og stærkt Lede tænkte Antonie, at Folkesnakken selvfølgelig ikke lod hende og Kiær gaa Ram forbi, saa meget mere som han jo nu maatte være skilt fra sin Kone.

„Henrik og jeg tror, at Kiær saa smaat tænker paa at gifte sig igen“, sagde hun afværgende, men fortrød det øjeblikkeligt og vidste ikke, hvad hun dog skulde finde paa for at faa taget de Ord i sig igen. Saa meget mere som Betty yderst forbavset og interesseret spurgte ivrigt videre om hvem det kunde være, og om det virkelig var sandt; det var rigtignok det, hun sidst havde troet, og andre Folk vist med.

Saa forsikrede Antonie om, at der ikke var det mindste bestemte at holde sig til, det var blot saadan en Idé, hendes Mand og hun havde faaet, en løs Idé!

„Naa, saaledes,“ sagde Betty med et Blik, som Antonie inderligt ønskede, hun havde turdet anholde og protestere imod!

Men heldigvis kom Pigen netop ind med en Kop The, og Fru Betty tog det

Parti at tale roligt videre om Kiær og det interessante, der var over ham og i det hele taget over saadanne velstaaende Ungkarle eller fraskilte Mænd i hans Alder, han havde for Resten holdt sig storartet og spillede jo ogsaa en Rolle i det offentlige Liv; det var saa morsomt!

Jo længere hun talte, jo tydeligere følte Antonie, hvorledes Betty kun var kommen for at udfritte hende. At der slet ikke var noget at fritte efter, vilde hun øjensynlig ikke tro. Naar blot Antonie havde kunnet, ikke blot vise hende af, men ligefrem klart *bevise* hende, hvor meningsløs hendes Mistanke var. Men det var jo umuligt.

Betty blev ved og kom ind paa Kiærs og Henriks mangeaarige Venskab, og hvor udmærket og elskværdig en Mand Henrik var.

Nu blev det Antonie for meget. Hun tøvede et Øjeblik, som man gør det overfor noget, man nødigt gaar til, men finder, at man alligevel maa. Resolut brød hun Betty af og spurgte lige ud om det eneste, hun vidste maatte give Samtalen en ny Vending: „Hvorledes gaar det egentlig Dem

med det, De talte om sidst?“ Det kneb for hende at gøre Tonefaldet deltagende interesseret og ikke agressivt; men det lykkedes. Og Betty gik i Fælden.

„Jo,“ sagde hun, med et ganske lykkeligt Smil, „nu kan De rigtignok tro, at det gaar saa meget, meget bedre.“

Antonie studsede.

„Der er kommen en helt anderledes Ro over det,“ fortsatte Betty, „for nu træffes vi aldrig mere paa hans Kontor om Aftenen. Det var saa uhyggeligt; Portneren kunde opdage det. Og nu har han faaet det arrangeret med en ganske paalidelig Kone.“

Antonie sad fuldkommen maalløs. Her var jo slet intet andet at gøre end overgive sig paa Naade og Unaade og lade Betty snakke videre. Hvad hun ogsaa gjorde og fortalte ganske det samme som forrige Gang: alt det, hun kunde være for ham, og Lykken, hun havde vundet, og saa igen om Roen, der var kommen over det hele, efter at han havde faaet de Værelser!

Antonie følte det, som om hun saá for

sine Øjne et gammelt voksent Menneske miste hele sin Erindring, al Erfaring, hvert et erhvervet Begreb og blive til et underlig forvrænget og fjantet Barn. Det var maaske farisæisk, men hun følte et lykkeligt Ubehag overfor hende.

Antonie saa over mod Uhret: nu maatte de snart af Sted hvis de vilde hen til det Bryllup. Men var det egentlig ikke modbydeligt? Laa der ikke en afskyelig Ironi i, at hun sammen med Betty skulde være ørkesløst Vidne til, at en ung Kvinde afgav det Løfte, som for hende var lige saa alvorlig ment, som det i sin Tid havde været for Betty, for ikke at tale om Antonie selv. Hvorfor turde hun ikke bryde igennem alt dette pinlige og foreholde sin Ungdomsveninde hendes Handlemaade, sige det med rene, klare Ord, paavise — ja, hvad skulde hun egentlig paavise? Og hvorfor turde hun egentlig ingenting rigtigt sige? Det var ikke til at forklare, stemmede kun for Brystet, saa hun ligefrem trængte til Luft, frisk Luft.

„Det er vist paa Tide at vi gaar,“ sagde hun og rejste sig.

Betty rejste sig lige med det samme: „Gud er det det, ja saa maa vi skynde os, for der bliver stopfuldt.“

Det distraherede Antonie noget at klæde sig paa og endnu mere, da de to Damer spadserede ned ad Gaden sammen det lille Stykke Vej til Kirken.

Vejret var smukt, der færdedes mange Mennesker, Sporvognene kimede, Betty gik tavs og holdt sig rank.

Men da den polstrede Indgangsdør i Kirken havde lukket sig blødt efter Damerne, traadte de pludselig fra Bevægelse, Solskin og Nærværenhed ind i Stilhed, rødligt Lysskær og Forventning.

Tavse Kirkebetjente stak dem sagte Bryllupssangene i Hænderne, ledsagede dem ad tykke Tæpper til nogle endnu ledige Pladser.

Stolene, som Fruerne gik forbi, var fulde af andre Damer, der kun mødte dem med stirrende Blikke og højst en stille Hvisken.

Antonie og Fru Betty fik sat sig til Rette og ventede i Stilhed, lige saa tavse som de andre. Naar en kom til at hoste, gav

det Genlyd i hele det store, hvælvede Rum, og engang blev Skridt fra en af de fliselagte Korridorer ved at klippe og klappe længe.

Efter kort Tids Forløb ønskede Antonie nervøst, at det dog snart maatte begynde. Alt det, som var kommet op i hende under Bettys Besøg derhjemme, begyndte atter at presse paa. Og under denne Venten blev hun saa underlig rørt paa Forhaand.

Denne sære, tavse Spænding stemmede helt for Brystet. Hun gav sig til at tælle, som man gør det om Natten, naar man ikke kan falde i Søvn: 1, 2, 3, 4 — 1, 2, 3, 4. Tallene prøvede hun paa at lade hugge sig ud i den vage Stemningsbølge, der var vêd at gribe hende: 1, 2, 3, 4 — med deres klare Bestemthed skulde de drive alt det ubestemte tilbage, hvoraf der var ved at opstaa noget, som hun følte vilde tage Magten fra hende. Men hun havde den største Møje med at holde Tallene fast.

Fru Betty sad ubevægelig ved Siden af hende. Antonie kunde ikke lade være at skotte til hende. Men der mødte hende

et saa fjernt svævende Blik, at hun i samme Nu følte Tallene og al Modstandskraft styrte fuldkomment over Ende og fornam, hvorledes hun netop sammen med Fru Betty, som hun vilde holde sig saa borte fra, gled hen i samme Stemning.

Det var Minderne fra deres egen Bryllupsdag, som havde grebet dem; det følte hun. Antonie kunde ligefrem mærke sin Moders Haand, der lagde Sløret om hende under den lille, blanke Uskyldskrans, som hun længtes saa underlig uvirkeligt efter at blive berøvet af den Mand, hun elskede.

Var det hende selv, der sad her og endnu kunde gennemleve Følelserne fra dengang, lige ned til Fornemmelserne i sine Knæ? Aa, det var jo kun en snart gammel Kvinde, hvis Elskov stod upaaagtet hen ... medens denne anden Kvinde ved hendes Side stjal sig en Parodi af sin Ungdoms Elskov til — i de to sikre Værelser! . . . Var det ikke til at fortvivle over!

Gud ske Lov, der kom Mennesker gaaende hen over Midtertæppet!

Det var Brudgommen. Og hans Forlo-

ver. En Antonie vel kendt, fyrretyveaarig, gift Mand, rank, ret, stadset op i denne „Krigsmaling", som Henrik kaldte Holdningen, Mandfolk tog sig paa, naar der var Damer til Stede. Som den kunde glide af dem i det hjemlige, huslige, fortrolige! Ingen er Helt for sin Kammertjener — det var vist ofte lettere for Kammertjenerne at holde paa Heltene end for Hustruerne, uagtet Gud skulde vide, de gjorde, hvad de kunde, lukkede Øjnene i og løj for sig selv af Kærlighed og Skamfuldhed over deres egen Dumhed. Aa, hvor hele denne løjede, udvendige Mandfolkeholdning skuffede Kvinder! Hvor i det hele taget alt det udvendige her i Livet var en mægtig Løgn, Form og Indhold uden Forbindelse med hinanden, skæbnesvangre Modsætninger!

Brudgommen havde taget Plads deroppe. Han kunde være et Par og tredive Aar, denne fremadstræbende Overretssagfører, der skulde blive Bankdirektør. Hans skægløse Ansigt var lavet engelsk til og havde dette Udtryk af baade Forfarenhed og Uerfarenhed, som Antonie havde lært at kende hos mange ugifte Mænd, og

som i Begyndelsen havde skræmmet hende saa meget hos hendes Svigersøn.

Først bagefter gik det rigtigt ind i hendes Bevidsthed, at der var fulgt nogle Brudesvende efter Brudgom og Forlover, unge, elegant klædte Herrer, der slentrede, lidt flove og med Bevægelser fra Kafeen, hen ad det dem uvante Kirkegulv.

Kort efter begyndte Følget at komme. Der var flere af Antonies Veninder med deres Mænd. Hun mønstrede uvilkaarligt Damernes Dragter; en enkelt af dem var en vel kendt ældre, der var syet om.

De store Ordener saa latterligt ud paa Herrernes civile Kjoler og klædte ikke disse Mænd, der hverken var udfordrende unge, saa at de, som fikse Løjtnanter, kunde kokettere med Glimmer og Stads, eller ærværdigt gamle, saa at der til Nød kunde komme et Skær af Ærværdighed over dem selv og Pynten.

Men saa kom dette Øjeblik, der saa aldeles tog Pusten fra en, naar pludselig Orgeltonerne brusede ud i Rummet, og hun kom skridende hen ad Kirkegulvet — Bruden.

Ført af en Herre i den sorte Kjole og med Ordensbaand om Halsen; hun selv kun skinnende hvid. Lidt hed i sine Kinder og med dette trofaste Blik, som Antonie følte saa svidende sørgmodigt lige ind i sin inderste Sjæl.

Havde Antonie ikke ogsaa haft dette Blik, saa tro til Døden, og havde Livet egentlig været tro imod hende? Der blev jo snart ingenting ved at bestaa mere i denne frygtelige Verden. Hvor var det, der ikke forlod en, og for hvis Skyld det havde beholdt Værdi, at man blev tro til Døden? Naar ens Mands jublende Kærlighed, der havde ladet en fatte Verdens Under, efterhaanden kunde blive til et halvt distræt Venskab! Naar Børnene voksede fra en! Naar ens Selskabskreds og Vennekreds svandt hen!

Ja, der *var* endnu Forældrene. Antonie saa dem paa en Gang begge to for sig, i den lille Gaard paa Landet, hvor man netop forstod at være trofast, mod hvert lille kittet Sted i Muren og hver en Busk i Haven. Hvor Tingene fra Aar til Aar

kom igen, ensformige og dog bestandig nye, aldrig ganske paa den samme Maade, men altid i den samme Aand, Forhaabningens og Kærlighedens, Udbyttets og Hvilens Aand. Aa, men ogsaa derude begyndte man at gribe ind i Tingenes rolige, naturlige Vækst. Bønderne, som før taalmodigt havde spejdet efter Himlens Sol og Væde, stirrede nu efter allehaande Chancer til at sælge. Det vidste Antonie godt, og det var tit herinde i København· bleven fremhævet som en Fordel, at naar Forældrene havde lukket deres Øjne, kunde Gaarden stykkes ud paa Spekulation ... aa, saa svandt det allersidste, hvori der var Bestandighed for Antonie ...

Hendes Tankegang blev afbrudt ved, at Præsten nu var traadt frem for det unge Par, som havde rejst sig, medens Følget sad der, Herrerne med det officielle Udtryk i Ansigt og Holdning, som gjorde, at man altid spurgte, hvad de nu egentlig sad og tænkte paa bag Masken — og Damerne, lutter gifte Koner, med hele deres Livs Indhold, Glæder, Skuffelser og Sorg, Falskhed, Trods og Fejltrin knyttede til dette

Ægteskab, som deres unge Kønsfælle i sin hvide Uskyldsdragt stod deroppe i Begreb med at indgaa. Antonie var sikker paa, at nu, medens Præstens Stemme lød ud i Stilheden, sad de ikke længere og tænkte paa, at Folk saa paa dem, og hvordan de tog sig ud i deres Silkekjoler og Smykker; der var ikke en af dem, som ikke, underligt kønsligt, følte med den unge Pige.

Det var Byens bedste Præst, som talte, rundt og glat. Han stillede de unge et herligt Perspektiv af gudhengiven Kærlighed for Øje. Udgaaet var de fra kærlige Hjem, selv skulde de leve i Tro, Haab og Kærlighed, men — som Paulus siger —: størst iblandt disse er Kærligheden.

Denne Præst — Antonie kendte ham! Han havde selv været gift med en meget vanskelig Kone, Børnene havde voldt ham store Sorger. Som Enkemand havde han ogsaa haft sin Besøgelses Tid og villet ægte en ung Dame til stor Ophidselse for Familjen. Kunde nu ikke saadan en moden Mand, der tilmed skulde være en begavet Mand, ud af sin egen Erfaring

sige noget vejledende til disse unge, noget, der kunde hjælpe dem til at undgaa nogle af de skæbnesvangreste Fejl, spare dem for i hvert Fald en Smule af Skuffelsen og Smerten! Eller var han slet ikke nogen begavet Mand? Hørte det til de fables convenues, som Livet vrimlede af? Forstod han i Virkeligheden ikke et Ord, hverken af sit eget eller af andres Liv? Besad han kun Evnen til at kunne jonglere med en Række tillærte Begreber? Eller var han maaske netop en forstandig Mand? Vidste han ikke netop, som Antonie jo dog saa bittert havde følt det overfor sin Datter, at ingen kan gøre Erfaringer for den anden! Og fandt han det ikke til syvende og sidst bedre at blive desillusioneret end ingen Illusioner at have faaet at miste! . . .

Talen blev længe ved og gentog det samme saa ofte, at Antonie blev mindet om et Spil, hvor man bare byttede samme Brikker om i forskellige sindrige Figurer.

Hun opgav ganske at følge Traaden. Præstens ensformige Tonefald bidrog ogsaa til at sprede hendes Tanker og lade

dem rhytmisk bølge helt ude paa Bevidsthedens Grænse. En Gang imellem slog de ved en Idéforbindelse ned paa noget, der kunde ligge latterligt langt borte fra det, der omgav hende, og som var fuldkommen ligegyldigt . . .

Nu endte Talen med en hel Raketbuket af Bibelsteder omkring det store af Paulus som en Ildsol.

Ritualet læstes op.

Stadig disse to Rygge, Brudgommens slanke sorte, Brudens skinnende hvide.

Endelig vendte Brudeparret sig og skred med hinanden under Armen, ned ad Trinene, han med et lidt dumt alvorligt, egentlig elskværdigt Udtryk i det engelsk tillavede Ansigt. Blot dog den unge Kone havde kunnet forstaa det Udtryk og vidst at bygge derpaa! Men hvor skulde hun kunne gøre det, som hun gik dér, drømmerisk betagent og dybt forventningsfuld lykkelig . . .

Nej, der *maatte* være en Gud for, at man kunde bede til ham om, at den for en Gangs Skyld ikke maatte blive skuffet — al denne menneskelige Tillid og gode

Vilje og kyske Længsel, som fyldte en ung Kvindes Legeme og Sjæl i dette Nu, medens Orgelbrus og Sang vældede ud i Rummet omkring hende . . . . .

Antonie fandt, at det slet ikke var hende selv, der, sammen med Betty, blev næsten baaret af Trængselen ud af Kirken. Hun var jo bleven til et Menneske, der ligesom kunde sidde og se paa sig selv, men uroligt, uden Hvile — ikke smilende interesseret, saaledes som Henrik stundom hjemme kunde ligesom falde i Tanker over hende.

Var det maaske denne stille Betragtningens Ro, som man skulde stræbe henimod at naa? — Nej, det kunde det dog umuligt være . . .

I Mylderet udenfor Kirken stødte Antonie paa sin Datter, der uforventet havde faaet en Billet til Bryllupet og været inde at se paa Bruden, som var en af hendes jævnaldrende.

Antonie blev saa glad derover, ikke alene fordi hun altid følte et uvilkaarligt

Greb om Hjertet, blot hun saa Anna, men ogsaa fordi det baade rev hende ud af hendes egne Tanker og gav hende Lejlighed til hurtigt at slippe Fru Betty.

„Goddag, min egen Pige!“ Antonie var lige ved at græde — det var vel nok Rørelsen inde fra Kirken, der endnu sad hende i Blodet.

De tre Damer snakkede lidt sammen om Bryllupet og Bruden, men saa sagde Fru Betty Farvel, og Antonie tog sin Datter under Armen. Hun fik hende med paa en rigtig Tur, uagtet Anna egentlig rystede og bævede for ikke at komme rigtig præcis hjem og se lidt til Pigen og Middagsmaden; han holdt nok af god Mad, Hr. Svigersønnen, og Anna var stadig umaadelig forelsket — Antonie følte det ogsaa paa det Indtryk, Bryllupet havde gjort paa hende.

„Det er jo tosset, Mo'er, men jeg græd saadan derinde. Nu *er* jeg jeg naturligvis mere modtagelig for Tiden. Somme Tider har jeg ogsaa en underlig Frygt for, at jeg skal dø.“

Antonie nikkede, hun kendte det altsammen.

Hun trykkede Datterens Arm endnu fastere og vilde blot ikke sige, at Taarerne ogsaa havde været ved at staa hende i Øjnene. For Anna havde grædt den lykkelige Medfølelses og levende Spændings Taarer, men Antonie — hun havde i Virkeligheden kun grædt for sig selv, i bitter Ensomhed. Og medens de gik deres stille Vej, Moder og Datter, følte Antonie sig som den fattige, der nyder en lille kortvarig Venlighed af den, som er saa rig. Antonie kunde jo i Virkeligheden ikke andet end følge sin Datter til det Hjem, paa hvis Tærskel hun saa hende forsvinde for at gaa til den Mand, som udelukkende holdt hendes Lykke i sin Haand. Saa udelukkende, at Antonie daarligt vilde kunne lægge blot et lille Korn til den og aldrig vilde kunne tage det mindste Gran fra hendes Sorg...

Hjemme sad Henrik optaget af Arbejde; men da Antonie gik ind til ham, var han for Resten villig til at lægge det til Side og give sig til at snakke lidt, og han hørte

interesseret paa, hvad hun havde at fortælle om Brylluppet og Datteren.

Uimodstaaeligt behagelig kunde Henrik være i det daglige Liv, fatte og begribe ens Trang til lidt Deltagelse ogsaa for de ubetydeligste Ting og Lysten til at føle denne Deltagelse straks, ikke spare den op til en gunstig Lejlighed, naar der blev rigtig god Tid, og man ikke forstyrrede med den. Hvorfor vilde han blot ikke være saa uendelig meget mere end elskværdig?

Efter Middagen vilde hun gerne tale lidt med ham om Kiær; Bettys dumme Spejden og, underligt nok, hele denne Stemning fra Brylluppet i Kirken havde faaet Tankerne paa Kiær til at dukke op og ned i Antonies Sind; nu skulde Henrik, netop Henrik, snakke lidt med hende derom.

Henrik blev ogsaa siddende inde i Stuen hos hende.

Om han virkelig troede, at Kiær vilde gifte sig igen? Efter de Skuffelser, han havde lidt, vove Forsøget med en ung Pige endnu engang?

„Ja,“ sagde Henrik, „det tror jeg sikkert, at han vil.“

„Det er egentligt ogsaa rigtigt,“ sagde Antonie og med en Følelse af Beundring.

„Nej, det er dumt, Antonie. Men mellem os, saa har Kiær jo aldrig været af de fiffigste.“

Det gav et helt Ryk i Antonie, hun havde selv Fornemmelsen af, at hun vist havde siddet lidt med aaben Mund.

„Er Kiær ikke? Han, som er saa begavet!“

„Han er foretagsom, Antonie; det er den sædvanlige Attrap for Begavelse. Han og Konen, de var to Alen af et Stykke.“

Antonie kunde slet ikke sige noget for bare Forbavselse.

„Han . . . og Konen . . .!“ fik hun tilsidst frem.

„Du er *for* sød,“ sagde Henrik, „det har nu været en Trossætning for Dig, at de var saa forfærdelig forskellige, og derfor maatte de skilles; de var netop saa forbandet ens, at de ikke kunde nære sig med hinanden. For de hørte til samme skrækkelige Race Mennesker, de doktrinære, som bilder sig ind, at de er praktiske.“

„Mener Du, Kiær er saadan — som Politiker?“ spurgte Antonie, stadig forvirret.

„Nej, jeg mener skam, at han er saadan over det hele. Det er noget, som ligger i Blodet. Og det har ødelagt alting for ham selv og Konen og de stakkels Børn med og vil blive ved at gøre det. Nu er jeg sikker paa, han har spekuleret sig til, at han maa gifte sig igen, ud fra Synspunkter, der efter hans Mening er vidunderligt praktiske. Det er ganske paa samme Maade som han i sin Tid spekulerede sig til Konen og til at blive skilt fra hende og fra Børnene, som er det eneste i Verden, det Menneske har følt noget for. Altsammen er det gaaet igennem et Spejl af Læsning og af den Opstilling, hvori han yndede at anbringe sig selv — ogsaa i Kraft af Læsning, forstaar Du.“

„Nej, ved Du hvad,“ sagde Antonie energisk, „Kiær er da netop ikke saadan et Bogmenneske.“ Hun tænkte videre: Det er Du da meget snarere — men sagde det ikke højt.

„Nej min egen kære Ven; Bogmenneske, det bliver Kiær ikke betroet til at være.

Det skal der finere Hjerner til. Han og Konen, de var netop et Par rigtige Intelligensidioter."

„Intelligensidioter!" gentog Antonie, helt betuttet.

Henrik bøjede sig over imod hende og tog hendes Haand:

„Kære, søde, lille Antonie. Nu maa Du virkelig ikke ikke se saa forfærdet ud og tro, at jeg her sidder og taler ondt om en gammel Ven, for det kan jeg godt mærke, at Du tænker. Han kan jo være udmærket alligevel paa saa mange Maader; men sandt er det, jeg siger. Konen var blot umaadelig meget stærkere end han og gav aldrig tabt paa Halvvejen. Det har han gjort saa tit, fordi han er svag og lidt af en Drømmer. Netop *lidt* af en Drømmer; saa meget, at det kan fordærve ham hans Handlekraft, men ikke nok til at han virkelig forstaar den fine Livets Kunst, det er at drømme."

Antonie sad fuldkommen overvældet af Forbavselse.

„Jamen Kiær er jo netop inde i saa mange praktiske Ting!" sagde hun tilsidst.

„Javel,“ nikkede Henrik, „han er inde i mange praktiske Ting; men Du kender nok Oxenstjernas Ord om den Visdom, hvormed Verden bliver regeret. Det er af de Sandheder, som fornyes hver Dag der gaar.“

Henrik rejste sig, for at gaa ind i sit Værelse. Men paa Vejen standsede han og sagde, i Fortsættelse af sin egen Tankegang: „Bogmenneske, nej, det er han saagu ikke, uagtet han altid har koketteret med det litterære. Han er et meget daarligt Bogmenneske. Han elsker ikke Bøgerne for Bøgernes Skyld, for deres Indblik i Menneskesjæle. Han vil kun bruge dem til sin egen Persons og Forfængeligheds Fremme. Men de hævner, Bøgerne, naar man ikke elsker dem. Saa skjuler de deres virkelige Indhold, Menneskesjælen, som skrev dem, og der bliver kun tilbage en Bunke Anskuelser og Meninger og Metoder, som gør den som vilde have misbrugt dem, til Slave af dem. — Det er nu i hvert Fald min Filosofi. Men Du maa ikke være vred, lille Antonie, jeg maa ind til mit Arbejde.“

Henrik gik, med et lille venligt Nik, uden at føle det mindste af, hvor uendeligt og ubehageligt forbavset han lod sin Hustru blive siddende tilbage.

Antonie kunde slet ikke komme bort fra al sin Forbavselse, ja næsten Forfærdelse over det, som Henrik havde sagt om Kiær.

Det var kommet saa mærkværdigt pludseligt og for hende saa uhyggelig uventet, at det syntes hende som et Jordskælv, der bragte alt det tilvant faste i den uhyggeligste Bevægelse.

Kiær en Dumrian — det var allerede ubegribeligt! Men Henrik som den, der altid havde gaaet om og ment det og alligevel været hans Ven og navnlig ladet sin Kone roligt tro paa lige det modsatte, uden med et eneste Ord at røbe sin Opfattelse!

Var det dog ikke den utilgiveligste Ligegyldighed overfor hende, ja ligefrem Foragt! Og først og sidst, var det ikke det

voldsomste Udtryk for dette hemmelighedsfulde, der slumrede i hendes Mand, og som hun her paa den pinligste Maade blev stillet lige overfor! Det var netop et rigtigt Billede, der havde slaaet hende, af en stille, fredelig Egn, fra hvis Skød uanede Kræfter banede sig Vej med den pludselige Forfærdelse, der omstyrtede alt.

I de Dage, som fulgte, følte Antonie sig mere og mere ubehagelig berørt af Henriks rolige, smilende Væsen. Atter og atter vendte hendes Tanker tilbage til, hvorledes Henrik saaledes kunde være gaaet om og have set ligegyldig paa Opløsningen af Kiærs og hans Hustrus Forhold. Og paa den Hjælp, hun dog gennem alle sine Samtaler med Kiær utvivlsomt havde ydet ham.

En Dag maatte hun bringe netop det paa Bane overfor Henrik; men han sagde blot: „Hvor skulde det have kunnet nytte, at jeg sagde det allermindste? Husk paa, det var jo hos dem begge to, hvad Lægerne kalder for en Dannelsesfejl.“

„Jamen naar man holder af Mennesker, kan man dog ikke slaa sig til Ro med, at

det er nødvendigt, naar det gaar dem galt. Saa vil man alligevel prøve paa at hjælpe dem, og saa *kan* det ogsaa somme Tider hjælpe."

„Tror Du, at *Du* virkelig har kunnet hjælpe Kiær," spurgte Henrik med et Blik, der baade syntes Antonie saa kærligt, saa overlegent, og saa fjernt. Hun hadede det, hvor venligt det end var ment, og hvor kønne saa ogsaa hans Øjne var at se til.

Antonie syntes dog netop, der havde været saa mange Faser i Kiærs og hans Hustrus Forhold, og at det først var efter dybe og alvorlige Overvejelser, hvori ogsaa hun havde Del, at det var bleven opløst. Skulde det virkelig altsammen have været den rene Overflødighed?

Med fornyet Styrke vendte hendes gamle Indtryk tilbage af, at hendes Mands Tavshed dækkede over meget, som hun slet ikke kendte; Følelsen deraf havde altid været hende pinlig; nu gjorde den hende utryg. Havde han maaske i Løbet af Aarene, som de var gaaet, set med samme filosofiske Ro paa Udviklingen af *deres* Forhold

og stille betragtet den som naturnødvendig? — Og havde han virkelig Ret i, hvad han sagde om Kiær? . . .

Saa var det en Dag, Antonie sad ved Tre-Tiden inde i sin Hjørnestue ved et Haandarbejde, da Kiær blev meldt. Det var paa en usædvanlig Tid.

„Ja, jeg er hjemme," sagde Antonie hurtigt.

Nu vilde hun netop tage uhyre venligt imod ham, hun havde da vel ogsaa sin selvstændige Opfattelse af ham, som ikke behøvede at falde sammen med hendes Mands. Hun skulde nu i Dag vise Kiær, hvor meget hun holdt af ham.

„Det var dejligt at se Dem, Kiær," sagde hun helt demonstrativt, da han traadte ind i Stuen.

„Tak, Fru Antonie!" sagde han blot, men greb hendes Haand med en Varme, som gjorde, at hun pludseligt tog den til sig og saà lidt forvirret paa ham.

Hendes Sikkerhed var ubehageligt forbi, alle Henriks Betragtninger begyndte saa underligt at dæmre op igen i hende, medens hun tog Øjnene bort fra denne Mand,

som stod dér, høj og rank og med de lyse Øjne fæstede lige paa hende.

„Henrik er desværre ikke hjemme,“ sagde hun uvilkaarligt og satte sig.

Men da hun saà op mod ham, der endnu stod midt ude paa Gulvet, mødte der hende et Udtryk af barnlig Ubeherskethed i hans Ansigt, som hun kendte saa godt og egentlig holdt saa meget af, et Øjebliks næsten aaben Mund og et Drengeblik, der sagde: Jamen jeg er jo netop kommen for at sidde ned og tale lidt alene med Dem.

Der var Mænd, som hele Livet igennem beholdt deres Drengeansigter. Det var slet ikke Tilfældet med Henrik, men med Kiær. Drengeudtrykket kunde i hans Iver, Glæde, Betuttethed bryde lyslevende igennem, hvor stor en Diplomat han end indbildte sig at være. Det røbede dog saa bevægelig en Følelse, saa indtagende en Svaghed!

Antonie kunde have haft Lyst til at sige: Ja, Hans Skoledreng, det skal Du saamænd ogsaa faa Lov til.

„Sæt Dem ned, Kiær,“ sagde hun højt, — venligt, næsten kærligt.

„Tak — jeg har længtes meget efter Dem,“ sagde han ganske ligefrem og satte sig overfor hende.

„Jeg ogsaa“ — hun greb ud og tog sit Broderi, det var dog rart at have noget i Haanden.

Der blev en Pavse.

„De saà saa rask og glad ud, da De kom,“ sagde hun, opmuntrende.

Men saa fæstede han disse helt optagne Drengeøjne paa hende og sagde: „Jamen nu er jeg jo ogsaa bleven en fri Mand.“

Antonie sad lidt med en forlegen Fornemmelse af, at hun ikke rigtig vidste, hvad hun skulde sige.

Men lidt efter sagde hun dog, ganske roligt: „Ja, Henrik og jeg tænkte jo nok, at det nu var ordnet mellem Dem og Deres Kone.“ „Men,“ lagde hun til, „vi vilde naturligvis ikke tale om det, førend De selv bragte det paa Bane.“

Hun var glad over dette rart stilfærdige „bragt paa Bane“, det kunde saa dejligt ligesom danne Indledningen til, at han begyndte at fortælle ligesom i gamle Dage. For Kiær hørte til dem, der lige med et

gav sig til at fortælle og saa kunde blive ved henrivende længe.

Men Kiær sad blot og saa paa hende med et Udtryk, som om hverken han selv eller hun kunde mærke, at han saaledes blev ved at betragte hende.

Det var Antonie ubehageligt, og hun vilde bort fra det. Resolut sagde hun: „Men var det Dem alligevel ikke“ hun ledte efter Ordet, men fandt kun: „underligt — nu, da det blev helt forbi?“

„Hun var jo bleven en fremmed Kvinde for mig, Fru Antonie,“ sagde han.

Antonie tav.

Han fortsatte:

„Al Kærlighed var jo længst svunden mellem os. Der var ingen virkelig Hengivelse tilbage, intet igen af gensidig Interesse for hinanden som Mennesker. Vi havde mistet den Tiltrækning i alle Livets ubevidste Ting, som skaber Lykke mellem en Mand og en Kvinde.“

Nu var det, ligesom Kiær rigtigt satte sig til Rette i sin Talen; Antonie kendte det fra gamle Dage.

„Der var intet mere af den fine Form

for Erotik, som hedder Samlivets Hygge, Fru Antonie, den, som fornyes stærkere, jo mere man bruger af den. Det ved De jo bedre end nogen anden. Og kan saa Penge, Position, fælles Dannelse, alle de saakaldte bindende Interesser, betyde det allermindste? De har jo i Virkeligheden intet at blive Interesser for. Men for Børnenes Skyld fandt Folk, at vi skulde være bleven sammen. Det var for saa vidt rigtigt nok, som der virkelig ikke var bleven andet tilbage end to fremmede Mennesker, der havde faaet Børn med hinanden."

Han tav et Øjeblik, som vilde han ikke sige mere, men blev alligevel ved, paa den Maade, Antonie kendte ud og ind, naar en Tankegang greb ham, som han ikke kunde slippe: „Naar jeg husker paa min Kones og mine uendelige Fredsslutninger under Børnenes Tegn, med en Sammenslutning om Børnene som Formaal! Saa talte vi kun til hinanden gennem Børnene, saa bildte vi os en Tid lang ind, at man virkelig kunde leve sammen for Børnene. Indtil en skønne Dag og naturligvis særlig over noget med Børnene, hele den glødende

Temperamenternes Modsætning stod i lys Lue igen og for hver Gang brændte noget mere til Aske, forhærdede noget mere til Slakker. Men i gamle Dage, det vil sige for en 20—30 Aar siden, var vi dog bleven hos hinanden under Iagttagelse af alle ydre Former, med social Udstilling af et lykkeligt Ægteskab — for Børnenes Skyld. — Aa, men Børn er ogsaa bleven anderledes, end de har været; de er opdraget efter en anden Iagttagelsens Metode end før, de har faaet skarpere Øjne og Ører. Mine Børn vilde have opdaget den Løgn om Lykke, som de skulde have levet bag, og de kunde være bleven mærkede for Livet i en oprivende Kamp for at tage Parti mod deres Fader eller deres Moder. Nej, Fru Antonie, netop fordi vi havde Børn, maatte jeg rive det Ægteskab i Stykker, saa snart jeg følte mig stærk nok dertil. Men De véd jo ogsaa bedst af alle Mennesker, hvor vanvittig svært det blev mig at miste de Børn, som jeg ikke kunde beholde. Og — siden vi er kommen til at tale om det — ja, Fru Antonie, jeg føler, at det bestandig er mig Pælen i Kødet.«

Antonie saa et Øjeblik hastigt op paa ham. Han sad dér som et Menneske, der ganske har talt sig bort fra den Stemning, han var begyndt i. Hans Blik var stort og raadløst.

Hun følte en levende Trang til at hjælpe ham.

„Det er jo ikke saa morsomt, Fru Antonie," blev han ved, „at gøre Boet i sin Ungdomsforelskelse op med et jammerligt Resultat. Det smigrer en ikke. Man føler sig ikke løftet i Tilliden til sine Følelser og Menneskekundskab. Man har nok lidt ondt af sig selv og det meget, der gik i Stykker for en. Det piner maaske ogsaa at skulle give den anden al sin rethaveriske Selvglæde tilbage, om jeg saa maa sige, i Behold. Men det var dog altsammen intet mod at give mine Børn Overbevisningen om, at deres Moder slap ud af en Ulykke, som hun uretfærdigt var kommen i. Og det *maatte* de tro, naar de skulde leve hos hende alene, og hun skulde kunne blive noget for dem. Jeg havde intet Valg. Jeg maatte følge den Vej, som min Hustru allerede med Held havde ført dem ind paa.

Jeg kunde jo dog ikke prøve paa at bruge vore Børn i en Krig mod den Kvinde, som jeg — ved Gud — engang troede, at jeg elskede og vilde blive ved at elske under alle Livets Tilskikkelser.“

Antonie lagde sit Haandarbejde i Skødet og saà paa ham. Var det den Mand, Henrik havde skildret for hende? Var det dog ikke netop et varmt følende Menneske og som vidste saa god Besked, netop saa bittert god Besked med Livet?

Hun følte sig langt mere bevæget, end hun vilde lade sig mærke med, og det blev endnu stærkere, da han sagde blot de simple Ord:

„De ved selv, hvad det er at holde af Børn, af sine egne Børn.“

„Ja, Kiær — *det* ved jeg.“

Hun nikkede til ham med en inderlig Følelse af, hvor de forstod hinanden.

„Men, Fru Antonie, Børn kan svigte —“

„Ja, Kiær —“

„De kan blive fremmede for en trods alle ens Ofre. Vi har alle set det tit og ofte; det er vel næsten Livets Gang. — Og saa er man dog selv et Menneske.“

Han tav lidt, inden han tilføjede: „Og endnu ikke et gammelt Menneske.“

Antonie mærkede sit Hjærte begynde at banke, uroligt og uforstaaeligt. Hun følte, at Kiær, med hvad han sagde, var ved at omspænde hende og faa hende ligesom gjort til Part i Sagen. Tanker paa hendes egne Børn, paa Datteren, der netop nu syntes i Færd med atter at glide bort, begyndte at kredse op om hende — hun vilde jage dem væk og kun tænke paa Kiær og hans. Men underlig uimodstaaeligt var der kun et eneste Spørgsmaal, der banede sig frem og ikke lod sig holde tilbage. Halvt mod hendes Vilje formede det sig endda lidt anderledes, end hun egentlig tænkte det, da hun spurgte:

„Og vil De nu blive alene for Resten af Deres Liv?“

Men da bøjede Kiær sig over mod hende og sagde:

„Nej, for der er en Kvinde, der har lært af Livet ligesom jeg, om ogsaa hun maaske endnu ikke rigtig véd det.“

Antonie følte sit Aandedrag blive hurtigere.

„Og jeg skal sige Dem, Fru Antonie, at det, jeg vil, er hverken mere eller mindre end begynde et helt nyt Liv. — Det gjorde man i gamle Dage heller ikke i min Alder. Man havde Overtroen paa, at et Menneske ikke kunde leve mere end ét Liv. Naar Livet faktisk var dødt i ham og om ham, havde han at vegetere med Minderne og Skyggerne af det forbigangne, hvad enten det nu var rigtige Skygger, eller de gik omkring som levende Mennesker, der i Virkeligheden var døde. Men vi er kommen ud over det nu til Dags. Vi græder ikke mere over tabt Lykke eller forspildt Lykke, vi jager Lykken igen. Og vi lader os ikke levende binde fast til døde.“

Han bøjede sig nær hen imod hende.

Antonie saà ikke mere op.

„Det véd den Kvinde, som jeg tænker paa, ogsaa godt. Eller det maa gaa op for hende. For hun trænger til mig som jeg til hende. — Unge Kvinder har jeg truffet baade hjemme og i Udlandet, og der var dem, som nok kunde have forelsket sig i mig. Der er over mig endnu noget af det,

Kvinder kan bygge Fantasterier over. Men jeg vil ikke mere være en Kvinde Stof til Fantasier, og jeg vil ikke selv digte en Gang til over en uberørt Kvindes Længsler."

Antonie havde Lyst til at rejse sig, men følte en Tyngde i baade sit Hoved og sine Knæ.

Hun hørte ham fortsætte:

„Den Kvinde, jeg elsker, hun *er* i Virkeligheden bleven forladt, af sin Mand, af sit Barn, som jeg selv var bleven det af min Hustru og vilde være bleven det af mine Børn. Hun er ulykkelig. og jeg kan komme til hende med den Forstand, som Livet og mine Fejl har givet mig, for at bøde paa hendes Ulykke. Og hun vil komme til mig med den Forstand, som Livet og hendes Fejl har givet hende, for at tage imod min Bistand og gøre Livet levende igen for mig. — Hun er ung endnu, og vi kan komme til at leve sammen som endnu unge Mennesker; men jeg vil lære at elske ogsaa hendes graa Haar og hendes Nederlag engang i Kamp med Tiden. For jeg skal sige Dem, Fru Antonie, at jeg tror

endnu paa Kærlighed imellem to, der sammen redder sig fra Undergang."

Antonie lukkede sine Øjne. Hun kunde slet ikke rejse sig.

Saa følte hun hans Haand gribe om hendes og, som om hun var bleven brændt, sprang hun op. Gulvet bølgede under hende.

Han stod lige foran hende.

„Nej — lad mig komme forbi, Kiær!"

„Det nytter ikke, at De vil løbe fra mig, Fru Antonie."

Hun virrede blot med Hovedet og gentog uden Mening: „Lad mig komme forbi!" Hun stod ganske stille.

„. . . for vi længes dog, begge to, for meget efter at leve Livet igen," lød det for hende.

Hun gjorde en afværgende Bevægelse og mødte hans Blik. Hans slanke Skikkelse bøjede sig frem imod hende for at gribe hende; men da fik hun med et Kræfter til at løbe hurtigst muligt ud ad Døren, ind til sig selv . . . .

Endnu inden hun havde sluppet Dørgrebet, lod Antonie sig falde ned paa en Stol. Hendes Kinder brændte, det bankede baade i Hjærte og Hænder. Det var da en Guds Lykke, at hun var undsluppet. Blot et Øjeblik længere, og hun havde ligget i hans Arme. Ved Gud, hun havde gjort det!

Hun maatte sidde længe, syntes hun, forfærdelig længe og tage Vejret. Det var, ligesom om hun havde løbet stærkt.

Pludselig lyttede hun. Lyttede igen. Var han ikke gaaet endnu? Hun hørte hans Trin derinde. Var det hans Mening, at han vilde blive?

Hun blev helt oprørt ved Tanken om, at hun skulde sidde her, magtesløs, alene! At Henrik ikke engang nu var hos hende

og kunde hjælpe hende! Mod hvad? Mod hvem? Mod Kiær? Mod hende selv? Mod det at blive Menneske igen, som han havde sagt derinde, leve igen, ikke gaa rundt og tage imod Almisse af Livet, men herske over det! Kunde Henrik forstaa det? Han havde jo netop ingen Herskeraand, Herskerlyst? Erkendelsestrang havde han i gamle Dage snakket saa meget om. Nu talte han ikke engang mere om det. Og hvad var det saa ogsaa? Gav det Glød i Kinden, Gysen i Hjærtet, Triumf i Fingerspidserne? Fik det Mennesker til at se opfyldte af Kærlighed paa hinanden? Erkendelse, Visdom, en Svæklingetrøst — noget for Oldinge. En Begejstring uden Rus! Noget rigtigt, ydmygt, retfærdigt! De Mænd, der havde Evnen til at herske, de havde ikke faaet Instinkterne slebet ud af kønsløs Erkendelsestrang. De brugte netop Instinktet, og det var paa det, de sejrede. Instinktet var Herren; Kundskaben, Erkendelsen — hun kunde vrænge ad det Ord — Slaven, som blev brugt. De, der herskede i Livet, var ikke ydmyge og retfærdige, de kunde netop gøre saa ganske uretfærdigt lykkelige.

Og Antonie *vilde* være lykkelig. Ja — hun vilde det.

Antonie rejste sig, i sin fulde Højde. Paa den anden Side af den lukkede Dør stod der en Mand, som havde sagt, at han vilde leve et nyt Liv med og for hende? *For* hende. Optaget af hende. Forelsket i hende. Hvad, om hun aabnede Døren!

Aa, nej, hellere dø! —

Hans Haand havde faaet hende til at gyse. Dette graadige Greb! Og da han bredte sine Arme ud imod hende! Det var jo en fremmed Mand! Og hun havde maattet flygte. Hvorhen? Ind til sig selv. Til sig selv, sig selv alene — aa, hvad var det ikke for en Haan, en Sorg, en Smerte! Hun var alene, ingen hos hende, forladt og svigtet, lige ned til dette vanskeligste Øjeblik i hendes Liv. Borte var Henrik, hos sine Studier, sine Elever, sin Musik, kun ikke hos hende. Hvad betød alle Minder om Lykke, de havde haft med hinanden? Lykke havde det jo kun været gennem den sikre Tro paa, at den vilde være levende og stærk, indtil ens Øje brast.

Var det virkelig muligt, som han havde sagt, derinde, at leve Livet mere end en Gang? — Og med en anden Mand. —

Hun var jo flygtet i dødelig Skræk for, at han skulde tage paa hende, om hende, trykke hende ind til sig — men havde det været virkelig Skræk, saadan en Skræk, der vilde have slaaet og sparket og bidt fra sig? Eller var det maaske blot den Skræk, som hun stundom kunde lukke sine Øjne for og turde tænke nogle Øjeblikke paa, Skrækken fra hendes unge Pigedage, Skrækken for Lykken og for at give sig hen til den Mand, der betød Lykken? —

Hun var lige ved at faa hjerteondt, saa hun maatte hen at drikke Vand...

Det bankede paa Døren. Pigen kom for at melde, at Frisørinden var der, Fruen skulde jo ud til Middag. Og Kjolen maatte lægges frem nu.

Antonie løfte Hovedet. I første Øjeblik var hun ved rasende at ville jage hende bort.

Men saa tog hun sig i det: Lad hende komme! — Det kunde netop være godt, at dette fremmede Menneske med sit Ar-

bejde og sin Snak kunde jage paa Flugt noget af alt dette, som var ved at tage Magten fra Antonie. For hun *vilde* have Magt over sig selv. Ikke lade sig rive med af øjeblikkelig Forvirring og Svaghed og et Virvar af Følelser og Fornemmelser, som hun ikke kunde rede ud fra hinanden.

Og medens Frisørinden kom ind og begyndte at gøre sine Sager i Orden; medens Pigen forsigtigt lagde Selskabsdragten frem; medens Antonie tvang sig til at tænke paa, hvilket Smykke der vilde passe bedst til den nye Kjole, fik hun lidt efter lidt Fornemmelsen af fra noget vildt svinglende at være naaet til at faa Fødderne paa Jorden igen.

Men nu gjaldt det om at naa fremad — som den, der endnu var svimmel, forsigtigt — med faste, men smaa Skridt . . .

Naar Antonie og Henrik skulde ud, meldte han altid med tre Smæk paa Døren, at nu var han færdig og Vognen ventede. Saa var der ufravigelig endnu et eller an-

det tilbage ved Antonies Toilette, og Henrik saa hende omsider komme ind, lidt brødebetynget og med en Undskyldning paa Læben. Naar de siden sad i Vognen, sagde hun ogsaa altid: „Det var da ikke saa længe, Du ventede i Dag, vel?“ Og dertil svarede han saa noget venligt eller morsomt.

Nu kom hun i Dag hurtigt ind i Dagligstuen. Han stod henne ved Vinduet, som sædvanligt, og smilede hende i Møde. Men hun kunde ikke faa et Ord over sine Læber. Først betydelig forsinket og med en Stemme, der lød hende selv ganske fremmed, sagde hun: „Det har vel ikke varet for længe i Dag?“ Tonen var fuldkommen klangløs.

Hun mærkede, at han følte det men beherskede sin Forbavselse og intet sagde.

Det oprørte hende dobbelt.

Pigen lagde Kaaben om hende. Henrik og Antonie kørte af Sted.

I Vognen sagde han med et Blik hen over hende og i en Tone, som hun følte forskede, til Trods for dens henkastede Ligegyldighed. „Du maa aldrig jage for at

blive færdig. Det er jo da ganske det samme, om vi kommer lidt før eller senere."

Pludseligt og bittert svarede hun: „Ja, det er det saamænd — ganske det samme."

Han tav.

.... Naar han endda havde villet tage en Kamp op imod hende. Men han bøjede bare fredsommeligt af, sad tavs her, som den kloge Mand, der tænkte, at overfor Kvinders Forstemthed nytter det ikke stort at ville *snakke* dem i Ro — og andet Middel kendte han selvfølgelig ikke.

Netop ikke andet end blændende, men tomme Ord, der, naar det kom til Stykket, ikke kunde yde saa megen Trøst som blot et lille usselt Kærtegn — vel at mærke ikke af de Kærtegn, der efterhaanden var bleven til rene Refleksbevægelser ...

De var i Nærheden af, hvor de skulde hen. Hun mødte Henriks Blik, der var stille og forsigtigt. Hun kunde næsten have besvaret det hadefuldt. Nu skulde de til at træde ind i en Selskabssal, hvor Henrik altid blev beundret for sin Finhed og Elskværdighed og han og hun tilsammen for deres Lykke og Velstand — hvorfor havde

man ikke Mod til at raabe ud, at det var Løgn og forbandet Digt og saa tage den lykkelige Konsekvens af sit Mod. For Konsekvensen maatte blive lykkelig, fordi man havde vist Mod. Men nej — hundredetusinder af Mennesker gik omkring saaledes, havde, tit i latterlige og ubetydelige Smaating, men ogsaa tit i de dybeste og vigtigste Ting, denne Lyst til lige med et at raabe og skrige deres Protest ud i Ansigtet paa Verden. Men ligesom hun var de lænkede og bundne — af hvad? Af tusinde usynlige Smaalænker, der hang sammen med Opdragelse og Tradition? Aa, vel ene og alene af deres egen jammerlige Fejghed og Frygt . . . . .

De steg op ad Trappeløberen, hun brusende af Silke, han ganske lydløs. I Korridoren hilste de paa et andet festklædt Par, som før dem blev lukket ind til en Larm af Stemmer. Antonie følte, at Henriks Øjne med Forsæt ikke saà paa hende.

Døren blev slaaet op, de trykkede smilende Vært og Værtinde i Haanden. Men den første, som derefter kom dem i Møde, var Kiær.

Da følte Antonie i et Øjeblik, som om Jorden var ved at aabne sig under hende. Hun blev blodrød og greb i Harme og Angst fuldkommen tankeløst om Henriks Arm, saa at han et Øjeblik saa virkelig forvirret ned paa hende: men i samme Nu var Kiær henne hos dem, optaget og smilende. Næsten som en Hund, der logrede, virkede han paa Antonie.

Kiær overvældede Henrik og hende med Forklaringer om Grunden til, at han, der ellers ikke kom her i Huset, var bleven indbudt i Dag, og hvor meget han havde glædet sig til at overraske dem. Hans Øjne flakkede under det hele uafladeligt hen over Antonie.

Henrik fandt det altsammen fortræffeligt. Antonie følte et flammende Oprør midt i den mest snærende Skamfølelse. Det var dog en Mandfolkebrutalitet, som hun end ikke havde kunnet drømme om. En saa fornærmeligt svigtende Forstaaelse af en Kvinde! Det tog hende helt stivnende om Hjertet eller det var vel slet ikke om Hjertet, men om noget der indvendigt, hvor der sad lidt af Fornemmelse og Følelse

for Værdighed og for, at Mennesker burde opføre sig som Mennesker overfor hverandre. Sæt nu, Vært og Værtinde havde fundet paa at give hende Kiær til Bords! Ved Gud, saa foregav hun pludseligt Ildebefindende og tog hjem! Nej, naar han var der første Gang, skulde han naturligvis føre Værtinden. Men at han havde *kunnet* gaa herhen! Uden at vise mindste Skaansel overfor hende! Uden at lade hende komme blot en Smule i Ro efter det Sindsoprør, han dog maatte vide, at han havde bragt hende i. Og den Mand sagde, at han elskede hende!! Han behandlede hende som en Dreng et Stykke Legetøj, der blev trukket op og skulde have Lov til at løbe og løbe umaadeholdent, overdrevent, saa længe det blev ved at more — indtil Fjedren sprang ..... ja, han havde ikke sit Drengeansigt for ingen Ting ... et *Legebarn* ... lige saa godt som Henrik .... aa, tusinde Gange værre end ham ....

Kort efter gik man til Bords.

Antonie saa, under hele Bordet, ikke et Øjeblik i den Retning, hvor Kiær sad, og kun, for ikke at demonstrere, en enkelt

Gang ned til Henrik, som hilste op til hende med sit Glas — lidt tilbageholdende kunde hun godt se.

Antonies Bordherre underholdt hende meget om en bekendt Skuespillerinde, der netop skulde kreere en ny Rolle, og som han absolut vilde have, Antonie og hendes Mand skulde se den første Aften. Antonie maatte love at tale til Henrik derom.

Efter Bordet kom Kiær atter hen til Henrik og Antonie.

„Hør," sagde Henrik, „jeg synes, det er snart længe siden, vi har set noget til Dem."

Kiær svarede, at nu kom han virkelig ogsaa en Aften — med Eftertryk paa Aften, ligesom naar en Skoledreng vil klare for sig med en lille Løgn, der dog ikke er helt haandgribelig. Og med det samme såa han hastigt paa Antonie, som om han var bange for, at hun uforvarende skulde komme til at røbe ham.

Antonies Bordherre traadte til og nævnede den Aftale, han havde truffet med Fruen om, at hun og hendes Mand skulde gaa til den Teaterforestilling.

„Ja hvorfor ikke?“ sagde Henrik. „Vil De ikke med, Kiær? Saa kunde De saa rart sørge for Billetterne, jeg er slem til at glemme saadan noget.“

Kiær stod forlegen. „Ja, jeg véd ikke rigtig. Jeg tror ikke . . . .“

Henrik fæstede et meget bestemt Blik paa ham.

Antonie tav.

Senere hen paa Aftenen sàa hun engang Kiær og sin Mand staa og snakke ret længe sammen; men Kiær kom ikke mere hen til hende, førend han tidligt trak sig tilbage; saa sagde han baade Henrik og hende Godnat.

Paa Vejen hjem sad Antonie stille i Vognen og sagde ingenting, men følte, at Henrik ved Siden af hende gjorde sig allehaande Tanker.

„Det kan blive ganske morsomt at se det Stykke,“ sagde han saa.

„Aa ja, saamænd?“ svarede hun, med Vilje køligt.

Han sagde ikke mere, og hun bemærkede det med Glæde. For hun vilde være ene og have, at han skulde føle det.

De kom hjem.

Han drejede op for Lyset. Aftenavisen laa paa Bordet og et Par Breve. Han skubbede Bladet til Side og saa lige hvem Brevene var fra.

„Jeg gider ikke læse noget i Aften," sagde han.

Hun spidsede Ører. Han havde slet ikke set paa hende. Var det hans Mening, at han vilde komme ind til hende, hvor hun altid hidtil havde været lykkelig ved at tage imod ham?

Der kom en Skræk over hende. Nej, hun vilde ikke lade sig overrumple.

„Ja, saa gaar jeg til Ro," sagde hun hurtigt.

„Antonie —"

„Ja". Hun løftede Hovedet og sàa forbi ham.

„Hvad er der sket Dig i Dag?"

„Ingenting."

„Det er ikke sandt." Der kom et Udtryk af Fasthed over ham, som gjorde, at hun ikke kunde gaa.

Men saa slog han selv ud med Haanden

og sagde: „Naa, jeg vil ikke plage Dig i Aften — Du trænger til Ro.“

Hun kunde have fortvivlet over at se ham staa der og lade alting falde sig ud af de slappe Hænder. Men hun havde jo netop været bange for, at han skulde gribe hende. Hvorfor? Ja, hvorfor egentlig? Hun vidste det ikke. Fordi hun vel gik i Rædsel for, at han skulde gøre det paa en Maade, saa at hun maatte flygte for ham ogsaa.

„God Nat!“ sagde hun blot.

„God Nat, Antonie.“

Og hun gik. Han kom ikke efter hende. Rørte sig ikke af Stedet. Hørte roligt paa, at hun i Forbigaaende kastede sin Vifte, som hun havde grebet, skødesløst fra sig paa Bordet, fordi den ligesom brændte hende i Hænderne. Hun, som ellers var saa omhyggelig med sine Ting og mest med dem, hun havde faaet af ham!

Graaden var ved at komme hende i Halsen; men medens Døren lukkede sig efter hende, kæmpede hun den ned. Ikke en Taare vilde hun græde.

Hun følte en haard og kold Tilfredsstillelse ved at dreje Nøglen om indvendig i

sin Dør, noget, hun aldrig før i sit Liv havde gjort.

Hvor hun dog var forpint! Allermest ved en Følelse, som ubetvingeligt arbejdede sig frem i hende. Og det var den, at hun var bleven stillet ligesom i Valg mellem to Mænd, af hvilke hun var flyet i Skræk for den ene og nu ikke turde tro paa den anden. Hun, som altid havde staaet kun overfor en, den eneste ene, den saa udelukkende ene, at hendes Øjne aldeles ingen anden saa, og saa at ingen anden havde turdet vove at nærme sig hende. Hvor det var modbydeligt, nu! Og hvor det var skammeligt af Henrik, at han havde ladet det komme saa vidt for hende! Ladet Kiær faa Magt til at sætte hendes Længsler i Svingning, udnytte hendes Savn, bringe hende til at føle sig som en ukydsk Kvinde, der havde spejdet efter den anden, den næste, den, der var forskellig fra ham, hun kendte! At hun virkelig et Øjeblik havde kunnet være ved at falde i Kiærs Arme i den ynkeligste Ophidselse!

Herinde, ved Siden af, havde han staaet og rakt Armene frem imod hende, der

følte sig skuffet og narret for Livet, saaledes som hun havde drømt det! Havde talt om at ville leve et nyt Liv med hende og for hende, som en Mand!

Hun smilede spodsk: Jo, han var sikkert netop en Mand, saa vidt én Mand, at han, naar det var gaaet ham galt med en Kvinde, mente, det blot var nødvendigt at brede Armene ud, for at en ny skulde være rede, kaste alt til Side og følge ham som sin Herre.

Antonie havde taget sine Smykker af, men kunde ikke begynde at gøre sig i Stand til Natten. Hun blev siddende med Hænderne i Skødet og stirrede mod Lyset.

Hvor Kvinder egentlig burde hade Mænd og hade den Skæbne, at de skulde længes og drages imod dem og give sig hen til dem for saa overvældende tit at blive bittert utilfredsstillede! Og utilfredsstillede under stadigt nye og stadigt skuffede Forhaabninger, medens de af Godhed og Beskedenhed og retskaffen Vilje slog af og af paa Fordringerne for blot at opnaa, at, jo mere de gav Afkald paa, jo mere blev der taget fra dem.

Mon der egentlig overhovedet var Mænd, som rigtig forstod Kvinder, begreb alle de skælvende Svingninger i deres Sjæl? Mænd, overfor hvem man ikke behøvede at tie og bide i sig for blot at faa Fred. En herlig Fred — naar de dog uophørlig sysselsatte ens Tanke.

Saa rettede Antonie sig pludseligt op. Det var Henriks Skridt, der lød i Gangen.

Han bankede kort paa Døren og tog i Dørgrebet.

Antonie havde rejst sig.

Men saa drejede hun om for Lyset og blev siddende ganske stille i Mørket.

Da Henrik Falsen havde staaet lidt foran sin Hustrus aflaasede Dør, vendte han rolig om og gik tilbage ind i Dagligstuen. Der drejede han op for Lyset og blev staaende stille ude paa Gulvet.

Hvad var der sket?

Henrik skønnede af Antonies og Kiærs hele Holdning og af nogle Modsigelser, Kiær havde indviklet sig i, da han henne i Selskabet talte med ham, at Kiær maatte have gjort Tilnærmelser til Antonie. Og nu stængede hun sin Dør for *ham!*

Hvad var der sket?

Han kendte Antonie godt nok til at vide, det ikke kunde være andet end en afvist Tilnærmelse — men som havde bragt hendes Sind i et Oprør, som ingen anden end han forstod at maale ud fra den lukkede Dør, hun havde rejst mellem hende og ham.

Antonie, hvis hele Liv havde været en Stræben efter at gøre sig uundværlig for ham og blive søgt af ham, og savnet af ham, hvert Øjeblik de ikke var sammen. Hun, der havde fundet Livet meningsløst, naar hun ikke bestandig var opfyldt af ham, ligesom hun hemmeligt holdt fast ved Kravet om, at han altid skulde være opfyldt af hende.

Og denne Henngivenhed havde grebet, smigret og rørt ham, saa forelsket som han tilmed havde været og forøvrigt endnu kunde være det i hendes Person.

Taabelig langt havde han strakt sig, særligt i sine yngre Dage, for at tilfredsstille denne Følelse, hvis Fordringsfuldhed skjultes under al dens straalende Kvindelighed. Han havde endogsaa fundet det rimellgt, at med Børnene denne Følelse potenseredes, kom til at omfatte Børnenes Ve og Vel i de latterligste Smaating som noget stort og højst betydningsfuldt af det Liv, han og hun skulde leve med hinanden!

Var det til at undre sig over, at han omsider var bleven træt? Manden i ham var dog ikke blot en Elsker, men en tæn-

kende Skabning og havde været det, inden Elskov fik Tag i hans Sjæl. Langsomt var Elskeren bleven trængt tilbage, trættet og forvirret af den idelige, haabløse Gentagelse af de samme Krav; paa det mest uventede, forunderlige og i Længden kedsommelige dukkede de op af alt, det største som det mindste, de alvorligste Livets Forhold og den ubetydeligste Samtale ved et Middagsbord. I det altsammen kom det kun til at dreje sig om samme rent personlige, gensidige Hengivelse og Hengivenhed. Stort blev smaat; det ubetydelige, mest intetsigende blev Begivenheder; alle Livets Værdier gjordes flydende i denne Kærlighedens Ild. Det havde for en Mand ikke været til at holde ud i Længden — tyve samfulde Aar igennem. Det var som at leve sit Liv i en Hvælving af Følsomhed, hvor ens svageste Aandepust gav Genlyd.

Falsen kastede sig ned i en af Lænestolene. Tankerne blev ved at tumle omkring i ham.

Men nu dette et eller andet, som aabenbart var hændet, var det maaske den lille

Bevægelse i Luften, som bringer et længe forberedt Skred til at skride!

Længe forberedt, det kunde man sige med Rette. I Virkeligheden forberedt fra deres Ægteskabs allerførste Tid. Gennem et Utal af smaa og pinende Lidelser paa begge Sider.

Hvad havde det, som var blevet ham nødvendigt, ikke kostet ham selv? Hvor ofte havde han ikke forhalet dets Udvikling ved svagt at give efter og lade staa til! Hans ringeste Fjernen sig fra sin Hustru bragte et Mylder af fine Følelsestraade hos hende i pinefuld Bevægelse. Hun sagde intet lige ud. Det forbød denne underlige Blufærdighedhedsfølelse eller Generthed eller Mangel paa naturlig Oprigtighed hende, som er Kvinderne egen. De siger intet lige ud, undtagen de er tirrede og taber Selvbeherskelsen, Skamfølelsen, og saa side for meget, lyver, som de lyver for at undgaa at tale. Men igennem Antonies Læsning og Hentydninger, der kunde undslippe hende, sàa han efterhaanden, hvorledes hun var kommen ind paa Kvinders vante Grublen over Mændenes Egoisme, den som Mand-

folk af Forfattere gennem skæve og sentimentale Analyser havde understøttet og befordret; medens Sandheden turde være, at en Mands Egoisme ikke nær naar op mod den forelskede Kvindes, som er stærblindt betagen af sin Trang og regner dens værste Udskejelser for Dyder.

I sine unge og naive Aar havde han søgt diskret og under mange Omskrivninger at forklare Antonie den Forskel, der rent naturligt maatte være paa Mænds og Kvinders Maade at tænke og føle paa.

Alene at han ud fra hendes og hans Forhold kunde være kommen til at tænke herover og nu vilde forklare hende det, der skulde være dem begge en Aabenbaring, følte hun som en dyb Smerte. Bag Aabenbaringer søgte man ikke.

Og hurtigt lærte han at opgive ethvert Forsøg paa med Forstanden at komme noget til Hjælp, der faktisk ikke havde noget med Forstand at gøre. Selv om Antonie nok saa hæderligt kunde ønske at bringe sin Følelse ind under Fornuftens Varetægt, den maatte og kunde dog ikke andet end ved den første, bedste Lejlig-

hed svippe ud. Det var at sætte Fisken til at vogte Fuglen.

Og da han følte, at ethvert Forsøg paa virkelig Forklaring var saa ganske haabløst, havde han søgt at dække derover gennem huslig Hygge, Adspredelser, Spøg, først og sidst ved at lade, som om han aldrig selv mere mærkede noget ængstende, men fandt Udviklingens hele Gang fuldkommen naturlig. —

Det var altsaa ikke gaaet. Han kunde have sagt sig selv, at det heller aldrig vilde været muligt. Havde egentlig ogsaa gjort det mange Gange, blot ikke villet høre paa sig selv og letsindigt ladet staa til, fordi han havde fundet, at han ikke kunde andet.

Men nu var der hændet noget, som havde bragt det hele Skalkeskjul til at styrte sammen . . .

Henrik rejste sig igen og gik lidt frem og tilbage med slentrende Skridt.

Dersom han nu havde været omkring de tredive Aar, vidste han, at noget som det, der nu var sket, vilde have fyldt ham med en Skræk og Harme, som havde bragt ham til at sprænge den laasede Dør der-

inde. Og ganske sikkert var hun derigennem bleven ført bogstaveligt tilbage i hans Arme. Dér var hun saa bleven, maaske for lange Tider. Men den Art Hjælpemidler, som var almindelige overfor Kvinders Anfægtelser, vilde han ikke anvende. Det var at drive Belzebub ud med Satan, at gaa ind paa det, som skulde bekæmpes, i Virkeligheden overgive sig, selv om Kvindens ubevidste Skalkagtighed smykkede og hædrede en som Sejrherre. Nej og atter Nej! Slaget skulde føres paa en ganske anden Maade. Kiær skulde hurtigt demaskeres, og Antonie saa føres tilbage til ham, Henrik, paa den Maade, som *han* nu vilde det, og som han Aar efter Aar var veget tilbage for at prøve, svag, blød og hensynsfuld, blændet og ikke Mand nok.

Gamle Dages brutale Opfattelse talte om den Ridepisk, der argumenterede bedst overfor Kvinder. Vinket var rigtigt, forsaavidt det fæstede Opmærksomheden paa det overlegne, ikke jævnbyrdige, og paa det rationelle. — Kiær var ikke engang en rigtigt korporlig Ridepisk værd. Saadan et opteoretiseret, dumt Læsemandsfolk,

der gav sine Fornemmelser og Drifter Literatur paa og stod og kroede sig som Aand paa Moden!

Henrik passerede Vinduerne og trak Rullegardinerne ned. Det var ham ubehageligt, at de nøgne Ruder kigede ham ind i Stuen, ind i hans Hjem — det, som denne Taabe vel havde tænkt sig at kunne splitte, saa al Menneskers ørkesløse eller skadefro Nysgerrighed kunde stirre ind i dets Ruiner som Hoben ind i en Brandtomt.

Skæret fra Loftskronens røgfarvede Glas faldt samlende og varmt ud over Rummet med de rolige Møbler og gamle Malerier, der skuede behersket ned fra Væggene; hendes Mahognisybord ved Vinduet, det slanke lille Skrivebord bag Pillen føjede sig ind i Helheden og gik sammen med al Stuens Nips, Emaljerne og Porcelænerne, Krystallet og Sølvet; intet fremtrædende, alt harmonisk. Denne Stue var Symbolet paa et Hjem. Alt dette var i Tidernes Løb bragt saaledes sammen, føjet saaledes ind, det ene i det andet, af to Menneskers tusinde Tanker paa hinanden.

Det havde været Henrik og Antonie en stor Smerte, da de i sin Tid maatte flytte fra deres første Lejlighed, hvor de havde boet i ti Aar; endnu kunde han med Vemod se de Rum for sig med hele deres Historie. Saa meget Antonie og han kunde føre af Karakteren fra den gamle Bolig over i den nye, havde de gjort, og som Tiden gik, var det rørende gaaet op i hvad de nye Forhold skabte. Her var det nu alt samlet omkring ham, som Nutid og Fortid for hans Hustru og ham — og for deres Barn. Selvfølgelig maatte hans Datter nu være i den Bevægelse, der fjærnede hende fra det gamle Hjem. Lige saa sikkert vilde hun vende tilbage dertil, som Antonie til sit og han, i mange stille Øjeblikke, til sin Barndoms Hjem. Baade den gamle Gaard paa Landet og hans Forældres længst forsvundne Hus, som Antonie end ikke havde kendt, vilde bestandig staa i Mindet hele, urørte, fulde af Hvile. Han havde mistet sine Forældre med korte Mellemrum og paa den Tid, da Driften hos den unge skal og maa gaa ud efter. Han havde taget Afsked med Barndomshjemmet

som med en Aarstid, der maa være forbi. Men hvor var det ikke, trods al Forskellighed, i saa meget genopstaaet i hans eget Hus! Og hvor ofte vandrede han nu ikke sin lykkelige Gang til Minderne derhjemme fra! Hvor kunde ikke hans Blik hvile — netop finde Hvile ved at dvæle paa den slidte Smækdørsnøgle fra hans lille gamle Værelse ovenpaa — den, han ved Flytningen havde stjaalet sig til at beholde, og som havde ligget paa hans Skrivebord siden da; den Nøgle lukkede op for meget endnu — han syntes næsten for mere og mere, for hver Dag, der gik.

Et Hjem var dog den fineste, mest sammensatte Organisme, hvis Celler Menneskeslægter havde bygget op med det inderligste af deres Følelser uden selv at vide deraf. Og en saadan Mekanisme vilde Kiær have forgrebet sig paa. I den vilde han være brudt ind, som en Dreng i en Bikube, for at slikke sødt.

Men det blev Løgn. —

Henrik saa over paa Uhret, det var sent, han vilde til Ro og skruede om for Lyset.

Men Henrik Falsen kunde ikke komme til Ro.

Ovre i sit eget Værelse, mellem alle Bøgerne og i den dybe Stilhed, følte han sig saa aarvaagen, som skulde han aldrig mere sove ind i dette Liv. Og saa laa vel nu, nogle Rum fra ham, det Menneske, der stod ham nærmest i Verden, lige saa tavs og lige saa aarvaagen, lige saa alene, uden at han engang turde prøve paa at hjælpe hende!

Alle hans gamle Klager over den Maade, hvorpaa hans Hustrus og hans Veje var skiltes og havde maattet skilles, fik en klarere og klarere Selvbebrejdelsens Karakter. Havde han ikke — som saa mange Mænd — for hurtigt og i Sandhed for egenkærligt sluppet det, som nu engang var hendes Liv, i alt Fald sluppet det i den Fylde, Varme og Dybde, hvormed hun bestandig holdt det fast? Havde han ikke dér burdet ofre — og modtage Ofrets Løn? Og var ikke Antonie netop nu i en vanskelig Periode, hvor hun ikke maatte lades ene paa det Omraade, der, aandeligt og legemligt, i stort og smaat var det afgørende for hende?

For Henrik laa Livets store Afgørelse paa et andet og rent aandeligt Punkt. Dér havde han fundet den ærbødige Forsagen overfor Livet og genvundet sin Ungdoms kunstnerisk drømmende Længsel; men dermed havde han ikke erhvervet sig en Undskyldning overfor det Menneske, der havde givet ham alt sit og som betød hans Livs mest bevægede og impulsive Periode. Livet var ikke noget Regnestykke; her drejede det sig om Kærlighed.

Og som Henrik Falsen sad her, næsten ubevægeligt hensunken i sin Lænestol, under det flammeløse, stive elektriske Lys, i den lydløse Nattens Stilhed, følte han en baade angrende og lykkelig Følelse sænke sig i hans Sind. Han opfyldtes ganske af Bevidstheden om, hvor inderligt han stadig elskede sin Manddoms lykkelige Kærlighed. Og den maatte og skulde han bevare og frelse, for den selv og for ham.

Da Henrik Falsen næste Morgen skulde ind til Thebordet, var han klar over, at der forestod ham en meget vanskelig Gang. Af alle hans mange Tanker om Natten var der kun modnet en meget stærk og fast Beslutning om, at han vilde undgaa enhver Forklaring med Antonie, inden han havde talt med Kiær. Ham vilde han slaa ned paa straks. Den Fyr kendte han langt bedre, end Kiær anede det; ham vilde han i al Stilfærdighed smide paa Døren straks og saa først komme til Antonie.

Henrik ventede inde hos sig selv, saa længe det paa nogen Maade lod sig gøre, saa at der kun blev den kortest mulige Tid til Thebordet, inden han skulde af Sted. Nervøs gik han op og ned og sáa paa sit Uhr; nu kunde det ikke opsættes

længere; han traadte hastigt ind i Spisestuen.

Antonie var der, bleg, med et stort, usikkert Blik.

„Godmorgen!“

„Godmorgen!“

Han følte sit Hjerte krympe sig ved den tilkæmpede Klang i hendes Stemme.

Var det dog ikke bedre straks at række sine Arme ud imod hende, med al det af Forklaring og Bøn om Tilgivelse, som også fra hans Side laa deri! Han følte sig overbevist om, at hun straks vilde have gemt sig ind hos ham, under Taarer, uden Ord, saa velsignet uden Ord. Var det ikke Vanvid at lade netop dette Øjeblik gaa forbi? Hun kunde erobres tilbage i et Nu —! Nej, det vilde jo netop ikke være Erobring, kun Opgivelse.

Han tog imod Theen, som hun rakte ham. Paa hendes Haands Bevægelse følte han hele Angsten, Vildereden, som hun blot længtes efter, at han skulde føre hende ud af.

Men han spiste og drak, endnu hurtigere end sædvanligt, tvang sig til at se i Avisen

og nævne højt nogle Nyheder og Ting, der stod deri — som sædvanligt.

Hun sagde intet.

Saa rejste han sig og satte hurtigt Stolen ind under Bordet.

„Vil Du ikke have mere?"

Hans Blik strejfede lige hendes, medens han nikkede venligt ud i Luften: „Nej, jeg er skam bange for, jeg virkelig kommer for sent i Dag."

Saa slap han bort, ud i Korridoren, ned ad Trappen, uden at hun havde kaldt paa ham. Gud ske Lov! —

I den nærmeste Kiosk telefonerede han til Kiær paa hans Kontor. Falsen vilde gerne tale med ham inden Middag i hans Hjem.

Kiær havde haft den største Lyst til at sige, at han ikke var at træffe; men det var ham i Øjeblikket umuligt at finde det rette Tonefald, og han sagde derfor hastigt: Ja, gerne!

„Tak! Farvel!" — og der blev ringet af.

Bagefter ærgrede Kiær sig — han burde oven i Købet have sagt Nej! af Hensyn til et Møde i Rigsdagen, der kunde trække

ud; men paa den anden Side var det godt, at man fik den Sag overstaaet. Falsen havde jo saa sikkert i Gaar faaet Færten af, at der var sket noget. Og der maatte komme en Afgørelse. —

Tankerne derpaa distraherede Kiær saa meget under Arbejdet paa Kontoret, at han skulkede fra sit Møde og gik lige hjem, hvor hans Husholderske fik Ordre til at nægte ham hjemme for alle undtagen Doktor Falsen .....

Da Kiær sad alene i sin store, hyggelige Stue med de tykke Tæpper og sirlige Rækker udmærket indbundne Bøger, fandt han lige straks Stemningen fra sine Tanker den sidste Nat igen. Arbejdet om Dagen havde trængt den tilbage; det var, som om den havde opholdt sig herhjemme og nu traadte ham hilsende i Møde.

Den var ham yderst ubehagelig. Det var en paatrængende Gæst, der ikke lod sig imponere af noget, hverken af den rolige Velstand og Hyggen i dette Rum eller af Kiærs egen ydre Sikkerhed, der sad paa ham som en velsyet Redingote. Hans Svaghed i det offentlige og private Liv — det

havde han indset efterhaanden — var vel nok den, at han ikke forstod at variere denne Redingote. Hans politiske Holdning manglede Hurtighed og Smidighed; men paa den anden Side var hans ydre Anstand et Værn mod Overilelsens Dumheder og havde givet ham Ry for Paalidelighed og Karakterfasthed. De rigtige Politikere af en vis Mands Naade kaldte ham ganske vist for en outsider, brugte ham aldrig som andet end netop som pæn Mand overfor Publikum, velklingende Talerør, Repræsentationsfigur, og han var ganske sikker paa aldrig at komme tidsnok til at faa anden Bid af Stegen end den, man vilde unde ham. Kiær havde haft særlig Lejlighed til at føle dette i de sidste Maaneder, efter at han var kommen hjem fra Udlandet. Maaske havde netop hans Færden ude i store politiske Forhold aabnet hans Øjne langt mere end før for hvad Politik egentlig vilde sige, og hvor meget han i det Fag dog bestandig blev en Teoretiker, ingen Kunstner. Langt ringere Intelligenser, langt mindre kundskabsrige Mennesker vandt paa det politiske Omraade frem

foran ham, fik en Indflydelse langt større end hans, fordi de kunde vejre.

Kiær tændte sig en Cigar.

Det var ham egentlig behageligt, at hans Tanker var komne ind paa hans politiske Gerning, uagtet den netop havde tilfredsstillet ham saa lidet i den senere Tid. Derfor var det jo netop, at han saa meget mere havde dvælet ved Tankerne paa Fru Antonie. Saa! Nu var han midt inde i alt det fra sidste Nat igen!

Og denne hemmelige Stemme, som ikke lod sig imponere, lo paa det haanligste: Tankerne paa Fru Antonie! — Tanker! Tanker, igen Tanker! Hvad er Du egentlig for et Menneske, min gode Kiær? Et Bundt af Tanker, der suger hele Livet ud af det, der skulde være Menneske i Dig. Fra de i dit tiende Aar begyndte i Latinskolen at spinde Tanker ud af Dig, lægge dem til Rette og holde Eksempler op for Dig. De Pokkers Eksempler! Og den forbistrede Litteratur! Der blev Dig en Verden, Du betragtede som en forklaret Gengivelse af Livet. I Stedet for at den skulde have været Dig interessante Udsnit af andre

Menneskers Sjæle, individuelle og vilkaarlige, ofte Dig saa uvedkommende som en Australnegers Indre. Du manglede Anlæget til at drage det rent kunstneriske Indhold ud af denne Mangfoldighed, Du kastede Dig paa Knæ og tilbad og søgte at nærme din egen Livsførelse Øjeblikkets, Modens Klikens Idealer. Du bastede eller udpyntede fra din tidligste bevidste Tilværelse dine naturlige Drifter og Anlæg, saa de hurtigt blev lige saa forkrøblede som Kineserpigernes Fødder, Du blev en Skal, en „pose“, en Redingote! Og det saakaldte praktiske Liv, din Sagførerforretning, din Politik lærte Dig intet andet end lidt Kendskab til de Masker, Mennesker gaar omkring med som Værn eller som Baghold overfor andre Mennesker; og naar Du i dit Lønkammer kastede din egen Maske, var det ikke for at søge Dig selv bag den, men blot for at flygte op i dine Teoriers og Drømmeriers Verden. Se dog nu engang til denne sidste Kvinde i dit Liv, din Fru Antonie . . . . . .

Kiær havde gjort alt baade i Gaar Aftes efter Selskabet og nu i Dag for at døve

denne Stemme, naar den talte om Fru Antonie, eller i hvert Fald faa den til at vente, give Tid, indrømme, at endnu var det hele alt for svævende og i sin Vorden, til at der kunde siges noget afgørende. Det var forgæves. Han maatte komme tilbage og tilbage til hendes Holdning i Gaar i Selskabet og den overvældende Virkning, den havde haft paa ham. Det hele havde ved en lynsnar Idéforbindelse fremkaldt for ham Billedet og Indtrykket af den første Gang, han, som ung Fyr, havde forelsket sig i en Dame. Han var kommen hen imod hende ved en bestemt Lejlighed i en stor Selskabssal, ganske som Situationen laa i Gaar, og lige saa uventet og ham uforstaaeligt havde der mødt ham samme pludselige Følelse af en fuldkommen Mangel paa Samstemning. Han havde prøvet paa at forklare den som et Tilfælde, som et Lune, men jo længere Aftenen var gaaet, jo mere var det blevet ham umuligt, indtil han dengang, som nu, var gaaet sin Vej uden at vide hverken ud eller ind. Eller rettere sagt med Fornemmelsen af, at det hele var meningsløst og haabløst, men at

han blot haardnakket vægrede sig ved at indrømme det.

Hvor helt anderledes havde han ikke tænkt sig sit Møde med Antonie! Han havde ventet at føle hendes betagende Kærlighed, maaske under Forskræmthedens eller en streng Tilbageholdenhedens Form. Og hvor vilde det ikke have gjort ham glad og givet ham Fortrøstning!

Den pietetsløse Stemme haanede igen og lo: — medens nu din Kærlighed synker sammen som en Ballon, Gassen gaar ud af. Saaledes som det har været Tilfældet hele dit Liv igennem. Fordi Du aldrig har elsket andre end Dig selv. Din Kærlighed steg altid med den formodede Genkærlighed, fordi Du derved smigredes og pustedes op i din indbildte Betydning. Men hvor det modsatte var Tilfældet, tog den stille af og havde den herligste Evne til hurtigt at glemme, at den overhovedet havde været til. Du har aldrig elsket i dit Liv, og Du *kan* slet ikke elske. Men Du vilde vist kunne leve et bekvemt Liv med en Kvinde, der var forelsket i Dig, vilde finde Behag i de litterære og kunstneriske

Allurer, som tiltaler Dig, og tillige være temperamentsløs nok til at lade sig forme efter dit Ideal af en Kvinde — beundrende og tavs (undtagen i Beundringen for dig), lydig og stille, som en Musik, der ikke forstyrrede til urette Tid. Og den Kvinde troede Du at have fundet i Fru Antonie, hvem Du saa tillige mente at kunne gøre Dig endnu mere underdanig ved at have frelst hende ud af et Liv, hun var ved at køre fast i. Du skulde være den dobbelt overlegne, Befrieren og Skaberen. For en Kvinde, som Antonie Falsen, der har levet et langt Liv og saa intenst, at hun har været ved at leve sig i Stykker paa det: Ha, ha, ha — Nar, Taabe!

Det ringede.

Kiær for op.

Pigen meldte Doktor Falsen.

Kiær trak ned i sin usynlige Redingote.

Falsen traadte ind.

„Goddag Kiær!“

Han virkede overordentlig rolig. Kiær saa kun flygtigt paa ham.

„Værsaagod at tage Plads! Vil De ikke have en Cigar?“

„Jo, for Resten," sagde Falsen ganske ligefrem, „det kunde egentlig være rart." Og han tændte straks Cigaren, som han tog et Par kraftige Drag af.

Falsen havde sat sig paa den nærmeste Stol, en lille ubekvem, ligerygget en, der egentlig blot havde staaet skubbet ind under et opslaaet Spillebord, han anede øjensynligt ikke hvad han sad paa, Lyset havde han lige i Øjnene.

Kiær drejede hurtigt sin brede Lænestol, saa at den stod med Ryggen mod Vinduet; han følte sig den anden ubehageligt underlegen, baade ved den hele kedelige Situation og ved den Maade, hvorpaa Falsen sad der hensynsløst parat til Angreb.

Falsen pustede Røgen ud.

„Kiær," sagde han, „jeg vilde blot i al Korthed bemærke, at jeg troede, vi ikke længere var Studenter. Og jeg troede, De ikke mere lavede Dumheder, og mindst overfor en, lad os sige, gammel Kammerat."

Kiær rettede lidt paa sig: „Jeg kan forsikre Dem for, Falsen," sagde han med saa meget af Redingoteholdningen, som han kunde opdrive, „at der mellem Deres

Hustru og mig intet er foregaaet, som træder Dem for nær."

„Saa?" sagde Falsen med et meget skarpt Blik og Tonefald, der skar alle Kiærs videre Udviklinger over med et Ryk, „det mener De, at *De* kan skønne over. For Resten har jeg ikke spurgt Dem om det, og hvad jeg ønsker at vide i saa Henseende, erfarer jeg af min Hustru."

Kiær syntes dog ikke, han helt kunde lade sig kuske. Det forbistrede var jo rigtignok, at han ikke anede, hvad Falsen vidste og hvor meget Fru Antonie kunde have fortalt; selv huskede han sandelig heller ikke tydeligt, hvad Situationen i Gaar Eftermiddags kunde have lagt ham i Munden. Men han bøjede sig da i hvert Fald over mod Falsen og sagde: „Ja, undskyld, men jeg ønsker dog ikke ganske at opfattes som en Skoledreng."

Falsen tog et hastigt Drag af Cigaren, inden han sagde: „Jeg tror, De staar Dem ved den Opfattelse, Kiær. — Det er forøvrigt et Tilfælde, De deler med mange. De har sikkert ogsaa iagttaget, at en stor Del Mandfolk gaar med Drengen i Ær-

met, saa længe de lever. Og saa for Resten er jeg ikke kommen for at afæske Dem nogen Forklaring. Jeg er ikke nysgerrig. Jeg véd, hvad jeg ønsker at vide, Detailler interesserer mig ikke. For saa vidt har vi ingenting at tale med hinanden om; men det har jo brændt mig lidt for at sige Dem min aabne og ærlige Mening, da vi nu har kendt hinanden i mange Aar. De kan naturligvis vise mig Døren . . .“

Det slog Kiær, at det vilde have været det eneste rigtige af ham at gøre; men nu var Øjeblikket jo forsømt. Han gjorde blot en afværgende Bevægelse med Haanden.

„Naar De altsaa tillader,“ fortsatte Falsen, „maa jeg saa bede om Ordet?“

Kiær tvang sig til at se stift paa Falsen og blot nikke.

„Ser De, Kiær, De havde fortjent, at min Hustru var bleven forelsket i Dem og havde glemt sin Fortid, som i en Sygdom, hvad man har set før i dette vanskelige Liv. Havde forladt mig og var gaaet til Dem. De havde fortjent at prøve, hvad det vilde sige at berøve en Kvinde hele

hendes Liv og skulle give hende et andet i Stedet. De! De skulde nok have kunnet fylde det ud! De, som har Besvær nok med at faa Dem selv fyldt ud med Spekulationer og Fantasterier, saa at De kan bilde Dem ind at være et Menneske. — Man taler om Livets Kunst, Kiær, og det er en Pokkerens Kunst. Jeg har haft adskilligt Besvær med at øve den og gjort store Fejl i den, især i mit Forhold til andre Mennesker og mest selvfølgelig overfor den indtagende, men vanskelige Kvinde, som blev min Hustru. Men jeg er da en ren Mester, en Profet og Forkynder i Kunsten mod Dem, som kun er et af de Selvbespejlingsvæsener, de gamle træffende personificerede i Narcis."

Det gav et Ryk i Kiær, og han var lige ved at rejse sig op.

„Aa nej, lad vær'," sagde Falsen roligt, „bliv siddende, lad mig have Lov til at tale ud. Jeg siger det saamænd ikke for at krænke Dem; men jeg vil tvinge Dem til at se klart paa Dem selv en eneste Gang i Deres Liv. — Spejle Dem selv, det har været Deres Dont, fra De var Dreng, lytte

til Dem selv, kæle for Dem selv og faa samlet et Fantasibillede af Dem selv, som det tiltalte Deres Forfængelighed. Naar vi andre kunde synde mod de levende Mennesker og for meget følge vor Tænken og Drømmen, saa var det dog ingenlunde for at forherlige vort eget. — Nej, lad mig tale ud — jeg vil ikke sætte mig højt til Hest, jeg har smigret for min Natur, som De for Deres; men Deres Natur er den farligste og goldeste af alle, tilintetgørende for Dem selv, efter at De først har tilintetgjort de stakkels Mennesker, der lod sig skuffe af et Spejlbillede."

Kiær rejste sig.

Han var bleven meget rolig.

„Nu synes jeg, det kan være nok," sagde han.

Falsen havde ligeledes rejst sig. „Det kan det ogsaa. Jeg vil blot til Slutning give Dem et eneste oprigtigt Raad. De har haft en eneste Chance i Deres Liv. Kvinder gav Dem den ikke og kommer aldrig til at give Dem den. Men De havde to Børn. Der tøede Naturens hemmelige Strømme et Hjerte frem endogsaa i Dem

— selvfølgelig satte De Hælen paa det; men det gjorde Dem ondt, og det er Deres eneste Ære i mine Øjne.“

„Jeg forbyder Dem at tale om mine Børn,“ sagde Kiær, hed i Hovedet.

Falsen knappede Frakken om sig: „Jeg vilde blot give Dem det Raad at se at faa dem igen, naar Deres tidligere Hustru — som De jo ogsaa har hørt, at hun gør — gifter sig igen om kort Tid. De vil faa Skuffelser af Deres Børn, som man faar af alt i Livet; men De vil ogsaa dér faa Deres eneste virkelige Glæder. — Og saa Farvel, Kiær. Og Tak skulde jeg vel egentlig sige Dem, fordi de gjorde Jorden hed under mine Fødder til den rette Tid.“

Kiær svarede ikke og fulgte ikke Falsen til Døren.

Men da han var bleven alene, gik han uvilkaarligt nogle Skridt hen mod det slebne Mahognispejl, der hang roligt henne over den brede Empiresofa.

Han kunde have knust det.

Antonie havde set sin Mand gaa med en Fornemmelse, som om hun følte Grunden synke under sig og som om hun vilde raabe, men ikke kunde faa en Lyd over sine Læber. Da hun hørte Korridordøren smække i efter ham, sank hun ned paa en Stol i den heftigste, næsten kvælende Graad.

Endelig tog hun sig sammen, gik forsigtigt ind i Soveværelset og badede sine Øjne, ringede derefter paa Pigen til at tage ud, stod imedens henne ved Hjørnevinduet og sàa ud paa Gaden, hvor Solen skinnede og Mennesker og Vogne bevægede sig ud og ind imellem hinanden som et stort, følelsesløst mekanisk Legetøj — blot hun var død!

Hun følte sig vanæret og sat udenfor sig selv; stillet op overfor sig selv, til Be-

skuelse, Betragtning, det modbydeligste af alt. Og det en Betragtning, hun kun kunde græde over!

Hvordan vilde det nu være, naar Henrik kom hjem igen? Der havde været noget uigennemtrængeligt omkring ham; hun havde slet ikke vidst, hvad hun skulde sige og havde ikke turdet — tænke sig ikke *turdet* kalde paa ham. Ikke vovet at nærme sig ham med sine Arme. De havde været som af Bly, og hun selv følte sig blytung, ubevægelig, kunde kun sidde og rokke paa Hovedet.

Det ringede.

Hun sprang op. Skulde det være Henrik? Snak — latterligt; var hendes Tanker da bleven helt forvirrede? Han ringede jo da ikke.

Pigen kom ind. Det var to Breve. Antonie tog dem. Det ene i den lille skifergraa Konvolut fra Datteren, det andet stort og firkantet med Faderens Udskrift. Hun lukkede dem ikke engang op. —

Dagens Timer sneglede sig hen. Antonie sagde til Pigen, at hun havde stærk Hovedpine og ikke var hjemme for nogen.

Hun gik omkring og opsatte at klæde sig om, følte sig, som om hun slet ikke var, hvor hun var, men sad et eller andet Sted og stirrede ud over noget graat Vand eller noget stort øde noget. Hun frøs, følte Stuerne som blot spærrende Vægge uden noget i, der kom hende ved, kunde dog for alt i Verden ikke bekvemme sig til at gaa ud og bort herfra, havde Fornemmelsen, som om hun bare havde at sidde og vente, vente — paa hvad, paa at Henrik skulde komme hjem? Hun maatte dog kunne faa talt til ham, forklare, retfærdiggøre sig — hvad troede han egentlig, hvad havde han erfaret, hvad havde han og Kiær talt om derhenne i Selskabet? Hun var jo da løbet sin Vej, i Rædsel løbet sin Vej — men, det var slet ikke den Naragtighed, som det kom an paa, — og hun var jo ogsaa løbet for Henrik, havde lukket sin Dør i Laas for ham! Aa, det var mange Aars snigende Ulykke, der nu var brudt ud, brudt ud, saa at det slet ikke stod til at hjælpe . . .

Antonie kom i sin Flakken omkring hen til Skrivebordet igen. Der laa de to uaabnede

Breve, fra Datteren og fra Faderen. At hun ikke engang havde lukket dem op!

Det slog hende, hvorledes hun havde siddet her en lignende Solskinsdag, Søndagen for nogle Maaneder siden, paa samme Plads lige saadan med to Breve fra de samme Mennesker foran sig. Hvor havde hun dog, med alt sit Savn, været uendeligt lykkeligere dengang!

Hun brækkede Datterens Brev. Det var som dengang: en lille kort Besked, en Art Ordre, hun gav sin Moder om noget, der nu ikke stod i Forbindelse med Klæderne, men med den Tilstand, der opfyldte hende saa ganske. — Anna var saa besynderlig. Hun trængte til sin Moder og paakaldte stadig hendes Hjælp, men naar Antonie kom og kom saa villigt, var det, som hendes Barn kun uvilligt tog mod hendes Støtte eller i hvert Fald gled saa let hen over den som muligt og aldrig vilde fordybe sig med hende i Glæden over, at de gensidig tilhørte hinanden, ved at den ene bad om Hjælp og den anden ydede den. Anna syntes at have en Fornemmelse, som om hun stjal fra sin skinsyge Mand det,

hun maatte yde af Følelse overfor sin Moder.

Ak, ogsaa her stod Antonie udenfor med hele sit store, varme Hjerte, maatte tage mod Smuler, hvor hun vilde have siddet til Højbords! Men de Smuler var hende et Livets Brød, som hun aldrig vilde kunne undvære; Anna kunde være tryg, hun kunde trøstig kalde, hendes Moder vilde altid komme.

Hun lagde omhyggelig sin Datters Brev til Side og lukkede det andet op.

Det var i Virkeligheden fra Moderen, Faderen havde kun skrevet Udskriften og en Efterskrift paa sidste Side.

Antonie læste: Mit kjære Barn! ... Saaledes skrev Moderen altid, naar hun skrev, hvad der ikke var hyppigt; hun skrev aldrig: Min kjære Antonie! saaledes som Faderen.

Mit kjære Barn! Jeg synes, at jeg selv vil lade Dig vide, at Din Broder Augusts lille Annie ligger syg af en tyfoid Feber, skriver han. Den er for Tiden meget udbredt i Staten og det var ogsaa af den, at lille Margie og lille Francis var syge ifor-

fjor men i meget mindre Grad. De maatte hente Læge fra Byen og som rystede paa Hovedet, men Vorherre har dog hjulpet dem og de haaber nu for sikkert at faa Lov til at beholde hende, men hun vil komme til at ligge længe, og saa skal de være meget forsigtige med hende. Fader og jeg har skrevet derover og jeg lagde et Par af de smukke nye Kort fra Købmanden med deri som Hilsen fra Bedstemoder, men jeg skal snart sende noget mere, for naar et Barn ligger, bliver Tiden lang. Du er nok saa god at lade Anna det vide. Med hende gaar det vel stadig godt, ser Du ikke snart herud? Naar Du skriver til August, maa Du endelig hilse ham fra os, jeg venter ikke paa Brev fra ham men skriver igen og din Fader ogsaa, han fik kun skrevet ganske kort. Det er sørgeligt for August, at han ikke har en saa dygtig Læge i Nærheden som den nye Doktor Petersen i Vedtofte, det var saa heldigt, at han kom forbi i Formiddags efter at vi havde faaet Brevet, men han mente ogsaa, efter som August skrev, at det værste nu maatte være ovre . . . .

De klare Taarer stod Antonie i Øjnene; hun sàa kun tydeligt de sidste Ord i Faderens lille Efterskrift: Og haabe vi jo til Gud, at lille Annie snart maa være oven Senge.

Ikke et Ord om disse gamle Menneskers egen dybe Skuffelse og Sorg! De, som nu Maaneder igennem hver Time paa Dagen havde glædet sig til at træffe den Søn, som ikke havde været af deres Tanker i de snart fem og tyve Aar, hvori de ikke havde set ham. Og se ham sund og glad og tilfreds med sin Kone og det ældste af de Børn, de havde fulgt i Brev paa Brev, fra de kom til Verden. De gamle Forældre vidste saa godt, at med hvert Aar blev Udsigten for dem til nogen Sinde at se ham mere, saa overmaade meget ringere; men ikke Skyggen af en Tanke herpaa var kommen op i deres Sind. De var kun optagne af, trods alle Hindringer, at prøve paa at hjælpe og glæde det fremmede Barn ovre i det fremmede Land, som de i Virkeligheden alene kendte gennem nogle Fotografier og engelske Lykønskningsskrivelser efter Forskrift. Men det var dem

ikke fremmed, de omfattede det med den inderligste Deltagelse og Hengivenhed, fordi det var deres Barns Barn.

Saa lidt behøvede den virkelige Kærlighed.

Og saa havde Antonie klaget! — —

Antonie sad længe og græd — en Graad, der ikke hidsede som en vild Strøm, men tøede og smeltede ustandselig mildt.

Kiær havde talt om at leve et andet Liv — hun kunde næsten føle ham foran sig . . . med Armene udstrakte . . . „fordi det var saadan en gammel Overtro, at man kun kunde leve ét Liv.“

Hun rejste sig og rystede hele Fornemmelsen af Kiær og hans Nærhed fra sig: Det kom dog sikkert an paa, hvad Art Liv man havde levet.

I hendes Liv, det følte Antonie nu, havde alting slaaet Rod, Lykken saa vel som Ulykken, de lod sig ikke rive op.

Lykken — saa vel som Ulykken! gentog hun ganske stille. Hun havde sagt det højt.

Burde ikke Lykken og Ulykken holdes i Ære med samme Troskab? Troskab mod ens hæderlige Kamp med Livet paa den

Valplads, man nu engang havde maattet kæmpe paa.

Fra hun lærte Henrik at kende, havde hun egentlig levet i en eneste stor Lykketrang og fundet det uretfærdigt, naar hun ikke altid levede med sin Mand og sine Børn i den fuldkomne Lykkefølelse, hun saa lidenskabeligt kunde være opfyldt af og lige saa lidenskabeligt kunde savne.

Men var det ikke galt? — Havde ikke den gamle Salme Ret, hun i sin Barndom saa ofte havde hørt Forældrene nævne, om at Lykke, Ulykke hinanden tilraabe, Solskin og Skyer de følges og ad.

De Ord havde sikkert haft deres Gyldighed for hendes Forældre langt ud over Livets ydre Tilskikkelser. Hendes Moder vilde ikke været Kvinde, om hun havde undgaaet at lide under al den dybe Forskel mellem Kvindens og Mandens Tanke og Følelse. Men aldrig havde Antonie sporet det mindste dertil. Og sikkert ingen overhovedet.

Det var den Tids Kvinders Ære at kæmpe deres Kamp i Stilhed, og uden at den forgiftede deres Kærligheds dybe Brønd.

Men hun selv!

Havde hun egentlig nogen Sinde forstaaet Kærlighedens Væsen? Havde hun ikke siddet der med sin Debet- og Kredit-Bog og været ude af sig selv, naar hun fandt, at hun havde givet for meget bort uden at faa tilsvarende igen.

Fordringsfuld og pedantisk, rethaverisk og dum — ikke mindst dum; det havde hun været.

Men utro — nej, det var hun dog Gudskelov ikke blevet. Hun havde reddet Troskaben mod sig selv, sin Sjæl, sit Legeme, sine Minder, sin Lykke og Ulykke, sit Liv, *det eneste ene.*

Lykkejægerske havde hun ikke villet være. Hun havde dog instinktmæssig følt, at Kærligheden var at søge i hende selv.

Der faldt over Antonie en stille, tillidsfuld og sikker Ro. Hun saa hen paa sit lille lapis lazuli Uhr; det var paa høje Tid at klæde sig om til Middag; bagefter var det tidsnok at skrive til Amerika og faa det betimeligt i Kassen, saa det kunde gaa med i Aften . . . .

Men da Antonie senere sad ved sit

Skrivebord og var beskæftiget med Brevet til Broderen, bankede Pigen paa og spurgte, om Herren ikke var kommen, saa at Maden skulde ind.

Da først tænkte Antonie paa, at det var sent, og at Henrik snart maatte være hjemme.

Og hun sáa blot et Øjeblik op fra Papiret og sagde ganske roligt til Pigen: Han kommer nok!

Saasnart hun rigtigt havde hørt sine Ord, greb hun sig i, at hun der overfor Pigen havde sagt: *Han* og ikke *Herren* — men hun havde jo kun talt til sig selv: Han kom nok.

Og nu var hun sikker paa, hun kunde tage imod ham.

Henrik kom.

I samme Øjeblik, han sáa hende rejse sig og, langsomt og stille, gaa hen imod ham, var enhver Tanke og Beslutning ganske svundet af hans Sind.

Han gik lige hen til hende og tog hende uden et Ord i sine Arme.

Hun kyssede ham tavs og længe.

„Jeg kommer fra Kiær," sagde han omsider.

Antonie sáa paa ham og hans stille, kærlige Øjne. Hun følte sig opfyldt af dyb Tillid og Taknemmelighed.

„Tak, Henrik," sagde hun blot, „fordi Du slet ikke har spurgt mig."

Og han sagde kun de Ord: „Du skal aldrig mere føle dig forladt og ene."

„Det kunde jeg slet ikke mere, Henrik," svarede hun, „selv om Du vilde det. Men Gud ske Lov, at Du ikke vil det."

Og de gik ind til deres daglige Bord.

GENERAL LIBRARY - U.C. BERKELEY
B000314528

